

Geanonimiseerde zienswijzen

Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Ter inzage gelegen 6 juni – 18 juli 2019

Z26 – Z58

Z26

01 JULI 2019

An het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Olst-Wijhe

Raadhuisplein 1

8131BN Olst-Wijhe

Olst, 28 juni 2019

Geacht College,

Met interesse hebben we kennis genomen van de Ruimtelijke visie Duurzame Energie zoals deze ter inzage ligt in het Holstohuus. Daarnaast waren we aandachtig toehoorder op de onlangs op Den Nul gehouden informatieavond.

We begrijpen dat de gemeente ambitieuze plannen maakt om de klimaatdoelstellingen, opgelegd door het Rijk te verwezenlijken.

Zoals we het toen hebben gehoord en inmiddels ook gelezen, is naast energiebesparing, energieopwekking een belangrijk thema in deze visie. Opwekking zal, naast het plaatsen van zonnepanelen, vooral geschieden door het plaatsen van enorme windturbines.

Zoals we het gelezen hebben is het de bedoeling ruimte te maken voor marktpartijen om binnen vastgestelde kaders deze windturbines te gaan bouwen en exploiteren. Als voorkeurlocatie komt het gebied langs de Soestwetering tussen Boskamp en Middel in beeld.

Als bewoners van een woning in de directe omgeving van dit gebied willen we met deze brief onze bezwaren uiten.

- We vinden windturbines in het algemeen, en zeker van de omvang zoals weergegeven in de visie totaal niet passen in het mooie landelijke gebied; het doet een enorme afbreuk aan het fraaie landschap met weilanden, water en bossen; een landschap waar onze gemeente zo trots op is en waarmee het zich profileert.
- We vragen ons af of alle mogelijkheden betreffende zonne-energie voldoende worden benut, we zien nog vele daken zonder panelen. Waarom wordt daar niet eerst naar gekeken? Pas als alle in aanmerking komende daken van zonnepanelen zijn voorzien dan pas verder kijken. Dit geldt ook voor de energie-bespaarmogelijkheden, is hier alles al bereikt?
- Wat is het effect van schaduw/geluid/vermindering woongenot/ waardevermindering van de woning? Een passende vergoeding hiervoor is natuurlijk een harde voorwaarde. Hoe staat u hierin?

We bedanken U alvast voor beantwoording van onze vragen.

Met vriendelijke groeten

Z27

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Olst-Wijhe
Per mail verzonden naar gemeente@olst-wijhe.nl

Olst, 15 juli 2019

Betreft: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de duurzaamheidsvisie

Geachte college van Burgemeester en Wethouders,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van Duurzaamheidsvisie.

De gemeente Olst-Wijhe wil het binnenkort mogelijk maken dat er in het buitengebied windmolens kunnen worden gebouwd. De bedoeling is windmolens toe te staan met wieken die tot 240 meter hoog komen. Dat is tweemaal zo hoog als de molens die in Deventer staan. De Maasvlaktemolen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het strand van Rockanje. Kun je nagaan van waar we straks de Olster molens kunnen zien. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop! In Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens! Dat ons landschap en ons woonplezier drastisch gaat veranderen als de plannen doorgaan, lijkt geen twijfel. Voor veel mensen is het fantastisch dat de gemeente haast maakt met de bescherming van ons milieu, maar dat mag dan niet ten koste gaan van het welbevinden en gezondheid van de bewoners van het gebied die te maken krijgen met industriële windmolens. Die windmolens vormen daarnaast een ingrijpende aantasting van het landschap langs de Soestwetering en ze hebben negatieve gevolgen voor vogels, vleermuizen en insecten.

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en verdragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer.

Waarom wordt er niet meer gekeken naar andere mogelijkheden om energie op te wekken? Onze gemeente heeft sinds dit jaar een mestvergister waarmee één melkveehouder 350.000 m3 groen gas levert op het aardgasnet. Dat is een hoeveelheid energie die gelijk is aan één windmolen van ongeveer 160 meter hoogte. Ook op het gebied van zonnepanelen valt er nog veel te halen, leg boeren schuren en grote gebouwen vol met panelen, hier heeft niemand last van. Of onderzoek de mogelijkheden van energie uit water met de stromende IJssel binnen onze gemeente grenzen.

Hoogachtend,

Z28

Aan de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 15-07-2019

Geachte raad en college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie (hierna: de visie).

Als eerste geef ik mijn zienswijze in het algemeen ten aanzien van het plaatsen van windmolens zoals de visie die bedoeld en op de plaatsen zoals in de visie weergegeven.

Daarna geef ik mijn zienswijze ten aanzien van de inhoud van de visie zoals die als ontwerp ter inzage ligt. In dit tweede onderdeel volg ik zoveel mogelijk de structuur en redactie van de visie. Ik maak steeds een opmerking bij een onderdeel uit de visie en geef daarbij mijn zienswijze ten aanzien van deze opmerking. Het betreft 21 punten.

Aan het einde van deze puntsgewijze zienswijze geef ik mijn zienswijze op het onderdelen die naar mijn mening ontbreken in de visie.

1. ZIENSWIJZE TEN AANZIEN VAN HET PLAATSEN VAN WINDMOLENS IN HET ALGEMEEN

Het is mijn zienswijze dat de gemeente Olst-Wijhe het plaatsen van industriële windmolens in het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe niet mogelijk moet maken. Mijn zienswijze steunt op de volgende argumenten.

- Er is onvoldoende onderzocht of de klimaatdoelstellingen kunnen worden behaald met andere en vooral voor de direct omwonenden, natuur en landschap minder belastende technieken en ander beleid. De visie maakt de plaatsing van windmolens mogelijk en die mogelijkheid kan vanaf dat moment benut worden door initiatiefnemers die op zoek zijn naar rendement op hun investering. Dan is het zoeken naar minder belastende technieken te laat. De visie kent nauwelijks belemmeringen en vooral geen garanties op dit punt.
- Het is onvoldoende transparant is hoeveel procent duurzame energie er reeds wordt opgewekt binnen de gemeente en hoeveel dat zal zijn in 2020. Dat gegeven is van groot belang omdat dit cijfer aangeeft in hoeverre de gemeente windmolens nodig heeft om de aan zichzelf gestelde doelstellingen ten aanzien van het percentage duurzame energie te behalen. Er wordt onvoldoende beargumenteerd waarom de gemeente Olst-Wijhe in die genoemde doelstellingen naar boven afwijkt van de landelijke doelstellingen.
- De dreiging dat bij onvoldoende inspanningen in en door de gemeente ten aanzien van het bereiken van de klimaatdoelen de provincie de regie op de plaatsing van windmolens over zou nemen, is steeds gebruikt als het argument om haast te maken met het nemen van ondoordachte beslissingen. Die dreiging kan als argument van tafel omdat die dreiging niet langer aanwezig is.

Die dreiging is achterhaald door het *coalitieakkoord* van juni 2019. Daarin is opgenomen dat:

- de huidige coalitie zich wel verbindt aan de landelijke doelstellingen, maar dat de provincie gemeenten niet gaat dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen.
 - Er komt meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen.
 - Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt.
 - Thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.
- Een mislukte gebiedsprocedure wordt desondanks toch bij hertaling als alibi aangedragen, waardoor het lijkt alsof windparken breed gedragen worden door de inwoners van de gemeente. Dat gegeven zou overigens totaal in strijd zijn met *landelijke onderzoeken naar het draagvlak voor windparken*. Daarnaast wordt de gevolgde gebiedsprocedure steeds een participatieproces genoemd. Van participatie was geen sprake, hooguit van een gebrekkige vorm van informatie en inventarisatie. Als bewoner deelnemen aan een informatieavond en daar ideeën mogen uiten over een onderwerp is niet te beschouwen als participatie.
 - De gemeente geeft aan *ervaring te willen opdoen met misschien wel de grootste windmolens op het land*. Een dergelijk experiment start binnenkort op de Maasvlakte en, als het aan de onderhavige visie ligt, in het kleinschalige coulisselandschap in het buitengebied van Olst-Wijhe. Deze gedachte heeft kenmerken van een Napoleonsyndroom. Ik maak bezwaar tegen het zijn van een onderdeel van een dergelijk experiment.
 - De gemeente gaat op het gebied van bescherming van de belangen van bewoners geen millimeter verder dan wat de *wet op dit moment* vereist, terwijl het een feit is dat in een snel ontwikkelend onderwerp als het onderhavige, de wetgeving altijd achter de wetenschap aan loopt. Wetenschappelijke ontwikkelingen op het gebied van nieuwe technieken, gezondheid en sociologische of maatschappelijke ontwikkelingen. Ik doel daarbij op geluid en in het bijzonder laagfrequent geluid en de gezondheidsschade als gevolg daarvan (geluid is geen kwestie van dB alleen), slagschaduw, nadelen voor insecten, vogels en vleermuizen et cetera. Ik maak bezwaar tegen het volledig negeren van rapporten over laagfrequent geluid van de WHO en het RIVM, rapporten ten aanzien van negatieve ervaringen met grote windmolens in Duitsland en Denemarken op deze fronten. Ik maak bezwaar dat dergelijke onderzoeken geen deel uitmaken van de visie en de motivatie van de visie. Het is mijn zienswijze dat de gemeente daarin veel zorgvuldiger moet zijn en ook op dit vlak een veel bredere scope moet hebben. Anders is deze visie een tunnelvisie. De onderhavige visie bevat vooral te rooskleurige intenties zonder een bredere wetenschappelijke onderbouwing. Dat leidt tot tegenvallers in de toekomst voor de betrokken inwoners en voor de gemeente. Spijt zal dan zeer kostbaar zijn. Wat dat betreft is de vergelijking met de Groningse problematiek ten aanzien van de gaswinning eenvoudig te maken.
 - De windmolens worden met deze visie mogelijk gemaakt juist in die gebieden binnen onze gemeente waar nog een voor Nederlandse begrippen relatieve stilte heerst. Dat heeft twee nadelen. Het geluid van windmolens wordt door weinig of geen andere geluiden overstemd en de laatste relatief stille plekken in de gemeente zijn daarmee voorgoed verleden tijd. Zie

de kaart met de drie gebieden in het centrum van de gemeente. Ik maak bezwaar tegen juist die keuze. Het is mijn zienswijze dat het in de visie ontbreekt aan de ruimtelijke ordeningsgedachte ten aanzien van geluid. Er is geen sprake van ordening daarvan, maar van wanorde.

- In het geval van de locatie Boskamp/Middel wordt het te verwachten geluid van de windmolens gestapeld op het geluid dat veroorzaakt wordt door de door de bewoners verfoeide, maar ondanks alle bezwaren door de gemeente aangelegde graskeien langs een deel van de wegen aldaar. Het rijden over deze graskeien vindt plaats wanneer een auto of landbouwvoertuig een ander voertuig inhaalt of wanneer zij elkaar als tegenligger passeren. Die verkeersbeweging veroorzaakt een heftig jankend geluid dat ongeveer tien seconden lang aanhoudt. Deze verkeersbeweging doet zich vooral voor op de tijden dat mensen naar en van het werk reizen. Daarnaast zijn de gehele zaterdag en de zondagmiddag relatief drukke momenten op de bedoelde wegen. Wanneer deze verkeersbeweging plaatsvindt binnen 150 meter vanaf onze woning, moet ik een gesprek op mijn terras (40 meter vanaf de weg) tijdelijk staken omdat het beschreven geluid dat gesprek volledig overstemt. Wanneer ik in de keuken naar bijvoorbeeld het journaal kijk op TV, dan mis ik auditief een stuk doordat het beschreven geluid dat volledig overstemt. Wanneer zich deze beschreven interruptie met enige regelmaat voordoet, levert dat een substantiële aantasting van ons woongenot op. Het geluid van de windmolens zal dus op onregelmatige momenten kort worden geïnterrupteerd door het beschreven en zeer hinderlijke geluid. Wanneer er minder verkeersbewegingen zijn op de genoemde wegen, zoals later op de avond, de nachten en de zondagmorgen, krijgen we daar het geluid van windmolens bij. Het zal nooit meer stil zijn in het buitengebied van Boskamp/Middel. De hinderlijke gevolgen van het plaatsen van graskeien waren volledig te voorzien en ondanks dat en ondanks de vele bezwaren van omwonenden daartegen, besloot de gemeente om de graskeien toch aan te leggen. Het betreft hier een relatief zeer eenvoudige casus in vergelijking tot de besluitvorming ten aanzien van windmolens. Dit voorbeeld laat zien dat de gemeente destijds bereid was om de gemakkelijkste en vermoedelijk goedkoopste oplossing te kiezen ten koste van de burger. Die blijft achter met een forse en vooral onnodige vervuiling van de leefomgeving door geluid. Het is mijn zienswijze dat de visie onvoldoende laat zien dat de gemeente zich ten aanzien van de mogelijke plaatsing van windmolens ten volle inzet om *alle* belangen te verzamelen en om deze rechtvaardig af te wegen.
- Alleen al het proberen om windparken mogelijk te maken, door het ontwerpen van deze visie, heeft al geleid tot maatschappelijke onrust. Het is erg onwenselijk dat windparken een splijtzwaam in de lokale samenleving gaan worden. Het is mijn zienswijze dat de gemeente dit niet of onvoldoende als risico heeft ingeschat en daar niet op heeft geanticipeerd. Dit belang is daarmee niet meegewogen en het is mijn zienswijze dat dit wel het geval moet zijn.
- De visualisaties van de windmolens zoals getoond in de visie zijn niet reëel.
- De in de visie getoonde laagvlieggebieden zijn mogelijk niet actueel.
- Het is mijn zienswijze dat de gemeente Olst-Wijhe niet met deze deels achterhaalde en door financiële winst gedreven wind mee moet willen waaien. Het zou de gemeente sieren als ze een werkelijke en inhoudelijke (ruimtelijke)visie zou hebben ten aanzien van de energietransitie. *Ik verwijs daarbij naar de ruimtelijke visie voor Nederland (2018) zoals beschreven in "Panorama Nederland" van het College van Rijksadviseurs.*

Panorama Nederland is een toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het laat zien hoe de grote maatschappelijke vraagstukken van nu de sleutel kunnen zijn voor welkome, structurele verbeteringen in de toekomst.

Het Panorama is gegroepeerd in vier leidende thema's: de wateropgave, het boerenland, verstedelijking en duurzame energie. Achter deze vier ruimtelijke thema's schuilt het overkoepelende thema van solidariteit.

Het College van Rijksadviseurs is een onafhankelijk adviescollege dat het kabinet gevraagd en ongevraagd adviseert over ruimtelijke kwaliteit. Het College adviseert over de urgente thema's van nu: van transformatie, infrastructuur en de complete stad, tot nieuwe cultuurlandschappen en de energietransitie.

Enkele citaten uit dit toekomstperspectief

"Gezien de *grote maatschappelijke weerstand tegen windturbines en zonnecentrales* in het landschap, moet de potentie van water als energiebron intensief worden verkend."

"Op het land worden zon en wind altijd goed geïntegreerd in de omgeving. Bouwkundig, door panelen te *integreren in daken en gevels*, en landschappelijk: door opwekking van zonne-energie te *concentreren in industriegebieden* en door *windparken te ontwikkelen in landschappen met een grootschalige structuur, zoals de IJsselmeerpolders*."

"Alle daken maximaal benutten voor het opwekken van zonne-energie. Windmolens staat in weloverwogen *concentratiegebieden* en niet overal in het landschap. Hanteer een 'zonneladder' waardoor het bouwen van zonneenergiecentrales op landbouwgrond en in natuurgebieden zoveel mogelijk wordt vermeden. Benut daken en braakliggende gronden maximaal en haal het maximale uit wind op zee."

Zienswijze ten aanzien van Panorama Nederland

Het is mijn zienswijze dat de gemeente zich bij de onderhavige visie moeten laten inspireren door de inhoud van Panorama Nederland. De auteurs van dit Panorama Nederland geven een onafhankelijk, genuanceerd en volledig toekomstperspectief waarin een samenhang bestaat tussen de beschreven onderdelen en die gebaseerd is op *solidariteit* en dit toekomstperspectief sluit aan op de *doelstellingen van de nieuwe Omgevingswet*. Ik wil graag vernemen in hoeverre de gemeente kennis heeft genomen van dit integrale toekomstperspectief en in welke onderdelen de gemeente zich wel en niet kan vinden in relatie tot de onderhavige visie.

Panorama Nederland en het College van Rijksadviseurs:

<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl>

<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/projecten/panorama-nederland>

<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/adviezen-publicaties/publicatie/2018/12/06/panorama-nl>

<https://denationaleomgevingsvisie.nl/publicaties/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1312861>

- De in februari 2019 geconsolideerde provinciale Omgevingsverordening bevat een afbeelding van een geografische kaart van de omgeving van Olst. Op die kaart zijn gebieden aangewezen als **Uitsluitingsgebied windturbines**. Daarop staan bospercelen en een deel van de

Soestwetering aangemerkt als **Uitsluitingsgebied windturbines**. Het is mijn zienswijze dat het zoekgebied voor windmolens ten noorden van Boskamp (langs de Soestwetering in Middel) samenvalt met dit uitsluitingsgebied. Het toestaan dat een windturbine wordt geplaatst binnen de rode markeringen of zelfs maar tussen de gemarkeerde gebieden getuigt niet van handelen binnen of zelfs maar in de geest van deze verordening. *Het is mijn zienswijze dat de bescherming van het landschap die deze verordening beoogt, ook daadwerkelijk gediend moet worden door de gemeente door dit gebied uit te sluiten.*

Afbeelding uit de Verordening van 27 februari 2019
NL.IMRO.9923 Verordening 2017-GV05
Status: geconsolideerd (plan) op 27-02-2019.

Deel Boskamp/Middel van de afbeelding uit de Verordening van 27 februari 2019

- In de toelichting bij het geldende bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe staat onder punt 4.10.4 Windenergie het volgende. *"Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt."*

Hiermee neemt de gemeente in een besluit duidelijk stelling. Het siert een betrouwbare overheid dat dergelijke standpunten niet ineens veranderen *zonder inhoudelijk in te gaan op de kennelijk gewijzigde waarde van de landschappelijke kwaliteiten*. Op deze manier is de waarde van argumenten en de motivatie van besluiten als een kameleon of als een inhoud die met alle winden mee waait. Het is mijn zienswijze dat de wijziging van standpunt een eigen motivatie behoeft.

2. ZIENSWIJZE TEN AANZIEN VAN HET ONTWERP VAN DE VISIE

Opmerking 1

In het voorwoord geeft deze visie aan dat het onmogelijk is om aan ieders wensen tegemoet te komen en dat de visie daarom de *nadruk* legt op de *voorwaarden die wij als bewoners willen* verbinden aan de ontwikkeling van zonnevelden en windparken. Deze heeft de gemeente *zo veel als mogelijk een plek gegeven in de visie*.

Zienswijze bij opmerking 1

De voorwaarden die in deze visie zijn opgenomen laten teveel ruimte voor initiatiefnemers en de gemeente om daar niet aan te hoeven voldoen. Het is mogelijk en zeker nodig om veel meer voorwaarden op te nemen en om voorwaarden meer bindend te laten zijn. Daarover later meer. De in het voorwoord (en ook verderop in de visie) genoemde *verdeling van lusten en lasten* heeft *geen concrete plek gekregen in deze visie*. Er wordt op deze plaats in twee zinnen gesproken over: "Dit houdt de opbrengsten *zo veel mogelijk binnen onze gemeentegrenzen*." En "Zo kan *iedereen profiteren* van de ontwikkeling van zonnevelden en windparken". Dat ("zo veel mogelijk binnen onze gemeentegrenzen" en "iedereen" zijn te vage omschrijvingen ten aanzien van de bestemming van de opbrengsten. Die bestemming wordt in de visie niet verder geconcretiseerd. Binnen de gemeente heeft lang niet iedereen de lasten en volgens de visie kan iedereen kan profiteren van de ontwikkeling van zonnevelden en windparken. Mijn bezwaar is deze algemeenheid. De visie behoort de lusten veel duidelijker en concreter te koppelen aan degene die de lasten ondervindt. Op dit punt is de visie onduidelijk en onvolledig. Dit is geen voorwaarde, waar ik mij als bewoner die mogelijk de lasten zal kunnen ondervinden, zich in kan vinden. Over de omvang van de opbrengsten die beschikbaar moeten komen voor de niet nader aangeduide groep spreekt de visie geheel niet. *De visie geeft geen verdeling van lasten en lusten zoals de visie dat wel zegt te doen*. Daarover later meer.

Opmerking 2

In de inleiding stelt de visie het volgende. "Wij nemen als gemeente onze verantwoordelijkheid om de energieopwekking zo veel mogelijk binnen de eigen gemeentegrenzen te realiseren."

Zienswijze bij opmerking 2

Ik lees nergens een onderbouwing voor dit standpunt in de visie. De visie spreekt over regionale samenwerking (RES). Waarom zou je regionaal samenwerken als je als gemeente zelf aan je opdracht wil voldoen zonder samen te werken met andere gemeenten? Ik maak bezwaar tegen deze tegenstrijdige standpunten. De visie spreekt ook over het voorlopig niet bouwen van windmolens in die gebieden die grenzen aan buurgemeenten. Als het in dit punt gekozen standpunt waarheid is, dan is de keuze om aan de grenzen met de buurgemeenten vooralsnog niet te bouwen onbegrijpelijk. Bij dit punt heb ik tevens de vraag wat de betekenis is van "zo veel mogelijk" in de bovengenoemde stelling uit de visie. Welke ideeën bestaan er om buiten de gemeentegrenzen te werken aan het behalen van de doelstellingen?

Opmerking 3

De visie zegt in de inleiding dat deze tot stand is gekomen na een uitgebreid gebiedsproces. Gebleken is dat dit *gebiedsproces onvoldoende is geweest*, zo oordeelde ook de gemeenteraad in de vergadering van maandag 20 mei 2019. In die vergadering gaf Wethouder Blind ook aan dat dit

gebiedsproces, achteraf gezien anders en vooral beter had gekund. Pas enkele dagen voor de afsluitende bijeenkomst in Den Nul zijn veel bewoners van de aangewezen gebieden, waar de mogelijkheid wordt gecreëerd om windmolens te plaatsen, op de hoogte geraakt van de inhoud van deze visie. In de weken daarna is mij door eigen onderzoek gebleken dat zeker 90% van de omwonenden van de locatie Boskamp/Middel niets wisten van deze visie. Enkele bewoners hebben samen met mij de anderen geïnformeerd over de inhoud en status van de visie. Daarbij bleek welhaast in alle gevallen dat men niet op de hoogte was en bijna iedereen gaf aan zich overvallen te voelen en tegen het aanwijzen van het betreffende gebied als locatie om windmolens te kunnen plaatsen.

Zienswijze bij opmerking 3

De in de visie beschreven participatie van bewoners blijkt kwalitatief onvoldoende, is daarmee onzorgvuldig geweest en de uitkomsten daarvan zijn daarmee in mijn zienswijze niet representatief te noemen en niet te gebruiken als onderbouwing van het beleid. Het gebiedsproces wordt in de visie participatie genoemd, er wordt gesproken over een participatieverslag et cetera. Ik maak bezwaar tegen het gebruik van het woord participatie in dit verband. Er is in het gebiedsproces slechts sprake geweest van het informeren van bewoners en het inventariseren van ideeën en meningen over de inhoud van de reeds geformuleerde visie. *Nergens is terug te zien dat de inbreng van bewoners enige invloed heeft gehad op de uiteindelijke visie.* Er is volgens mijn zienswijze onterecht de indruk gewekt dat er werkelijk sprake was van invloed door de bewoners. Dit is naar mijn zienswijze een aantasting van het vertrouwensbeginsel.

Het gebiedsproces en de daarin beschreven participatie is een eufemisme gebleken. Teveel bewoners zijn daarbij überhaupt niet bereikt. De gemeente heeft daar te weinig inspanning toe gedaan en dat is naar mijn zienswijze onzorgvuldig. Tijdens de afsluitende bijeenkomst in Den Nul beriep wethouder Blind zich min of meer op de wettelijke plicht en daarmee een minimumeis: "het is gepubliceerd in de Reklamix". Het is mijn zienswijze dat de gemeente daarin zorgvuldiger had moeten zijn en zeker ten aanzien van de bewoners van het aan te wijzen gebied om windmolens te plaatsen. Geen enkele persoonlijke brief is er aan besteed. Ter vergelijking; in het voorjaar van 2019 kregen alle bewoners van het buitengebied van de gemeente een persoonlijke brief waarin ze werden gewezen op de aanstaande praktische invoering van het omgekeerd inzamelen. Niet onbelangrijk, maar dat staat niet in verhouding tot het belang van de visie.

De raad en de wethouder zelf beamen eerder de onzorgvuldigheid van het gebiedsproces dan dat zij dat ontkennen. Als de kwaliteit van het traject tot op heden een voorbode is van de in de visie beschreven voorwaarde van (financiële) participatie verderop in het proces, dan is het lastig om daar vertrouwen in te hebben. De formulering van die voorwaarden biedt geen garanties op dit punt. Het is mijn zienswijze dat direct betrokken bewoners individueel benaderd hadden moeten worden en dat dit alsnog moet gebeuren.

Dat een dergelijk gebiedsproces volgens Wethouder Blind een leermoment is, baart mij zorgen. Hij had kennis kunnen nemen en moeten nemen van reeds door andere gemeenten opgedane ervaringen op dit gebied. *Wanneer het bestuur van de gemeente niet leert van eerdere ervaringen van anderen, maakt dat bestuur vermoedelijk dezelfde eerder gemaakte fouten.* Wanneer het bestuur kennis had genomen van bijvoorbeeld het proefschrift van Sanne Akerboom met de titel: "Tussen publieke participatie en de energietransitie: het geval van windmolenparken", dan zou het

informereren van de bewoners minder lichtvaardig en dus meer zorgvuldig zijn aangepakt. Daarnaast heeft het CBS gegevens ter zake de mening van bewoners ten aanzien van windmolens in de woonomgeving. Daaruit blijkt dat minder dan de helft van de populatie dat geen probleem vindt en bijna een derde vindt dat wel een probleem. Zie CBS | Statistische Trends | Oktober 2018. Het is mijn zienswijze dat het bestuur rekening moet houden met dergelijke onderzoeksresultaten en het is mijn vraag in hoeverre dat gedaan is en op welke wijze. Het is tevens mijn zienswijze dat de visie op dat punt verbetering behoeft. <https://www.uva.nl/binaries/content/assets/uva/.../samenvatting-akerboom-sanne.pdf> <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2018/26/trends-in-nederland-2018>

In de visie zijn, *mede door het in de visie genoemde uitgebreide participatieproces*, gebieden aangewezen waar energieprojecten ruimtelijk mogelijk worden gemaakt. Het is mijn zienswijze dat het aanwijzen van die gebieden dus mede is gebeurd door een participatieproces dat onzorgvuldig en onvolledig is gebleken te zijn. Die aanwijzing op basis van een onzorgvuldig proces kan daarmee geen stand houden. Dat overleg moet opnieuw gevoerd worden, op zijn minst met de direct omwonenden.

Opmerking 4

In de inleiding van de visie is te lezen dat de gemeente heeft gekozen voor het opstellen van een visie om een beleidskader te bieden voor het beoordelen van initiatieven voor productie van elektriciteit met behulp van grootschalige zon en wind. Ook de voorwaarden waaronder projecten daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd, zowel ruimtelijk als op het gebied van participatie, zijn in deze visie opgenomen. Een initiatiefnemer moet aantonen dat hij aan deze voorwaarden voldoet vóórdat er een bestemmingsplanprocedure wordt opgestart of een omgevingsvergunning wordt afgegeven.

Zienswijze bij opmerking 4

De visie beschrijft *slechts zeer beperkt voorwaarden en die geven, door de juridisch vage formulering, geen garanties aan de bewoners die met de lasten te maken krijgen*. Zo spreekt de inleiding over: "Wanneer niet of onvoldoende aan de voorwaarden wordt voldaan.....". *Nergens wordt duidelijk wanneer er sprake is van onvoldoende voldoen aan de voorwaarden*. In de inleiding spreekt de visie over een anterieure overeenkomst (kostenverhaalovereenkomst) waarin ook afspraken over financiële participatie worden vastgelegd. *De visie geeft geen bindende kaders op het gebied van die financiële participatie*. De visie zou volgens mijn zienswijze die kaders moeten bevatten en die kaders moeten bindend zijn. Daarover later meer in de zienswijzen bij hoofdstuk 4 van de visie. *Op deze plaats in mijn zienswijze geef aan dat de visie straks, naast de wetgeving, het kader vormt om vergunningaanvragen toe te kennen, maar vooral ook om die voldoende gemotiveerd af te kunnen wijzen. De wet geeft betrekkelijk weinig kaders en het is nu aan de gemeente om in de visie harde kaders te stellen. Wanneer dat nu onvoldoende wordt gedaan heeft het college en de gemeenteraad straks geen rechtsgrond meer om op te sturen*. Zo kan de gemeente Diemen tot zijn spijt op dit moment weinig tegenwerpen bij het verlenen van een vergunningaanvraag aan een biomassacentrale omdat de aanvraag voldoet aan de wet en er verder geen kaders zijn om de aanvraag aan te toetsen.

Opmerking 5

In de visie stelt de gemeente zich ten doel om in 2020 20% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. De inleiding van de visie spreekt over de landelijke doelstelling van 14% duurzame opwek in 2020 en in 2023 16 procent. Onder punt 2.2.2 van de visie staat het provinciaal beleid op dit punt en

dat spreekt over een duurzame opwek van tenminste 20% van de provinciale energiebehoefte duurzaam opwekken en in 2030 30%. De Nederlandse overheid wil 49% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 dan in 1990.

Volgens de Energieagenda (2016) zijn de doelen inderdaad:

- 14% duurzame energie in 2020.
- 16% duurzame energie in 2023.
- 80-95% duurzame energie in 2050.

Zienswijze bij opmerking 5

De gemeente stelt zich hiermee een doel dat niet overeenkomst met de landelijke en provinciale doelen en de visie geeft daar geen motivatie voor. Dat is geen behoorlijk bestuur. Dit zorgt voor besluiten die belastender zijn dan noodzakelijk. Wanneer de gemeente uitgaat van de landelijke doelen is het meer dan voorstelbaar dat de behaald kunnen worden zonder de plaatsing van industriële windmolens. Over het algemeen vindt nog niet de helft van de mensen een windmolenpark in de eigen woonomgeving geen probleem, bijna een derde deel vindt dat wel een probleem, en de rest heeft hier geen uitdrukkelijke mening over (Bron Statistische trends milieu en energie CBS) https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2018/43/2018st25%20duurzame%20energie.pdf Het betreft een onderzoek uit 2018. Gezien de maatschappelijke onrust ten aanzien van windparken is het een niet onredelijke aanname dat de tegenstellingen scherper zijn geworden en dat betekent dat het stellen van onnodig belastende doelen niet de minst belastende besluiten oplevert. Dat is een vorm van onbehoorlijk bestuur. Wanneer de gemeenteraad zegt dat deze doelstelling nu een keer in een eerder stadium is gesteld en dat die doelen daarmee voor altijd vast liggen, dan maak ik bezwaar tegen die selectieve dogmatische opstelling. In een eerdere ruimtelijke visie van de gemeente, die loopt tot 2024 staat vermeld dat er in het buitengebied van de gemeente geen plaats is voor windmolens. Kennelijk was de gemeenteraad daar wel van mening dat een visie soms bijstelling behoeft. Dat geluid hoorden wij ook tijdens de twee door ons bezochte raadsvergaderingen ten aanzien van de energievisie. Daar gaven de raadsleden van alle fracties aan dat een visie van tien jaar voorbij de horizon ging en dat een dergelijke visie zeker eens in de vijf jaar geactualiseerd moet worden. *Het is mijn zienswijze dat ook de te behalen klimaatdoelen niet in graniet gebeiteld zijn. Wanneer het stellen van een te ambitieus doel leidt tot ongewenste uitkomsten, is het goed om te doelen tijdig bij te stellen.*

Opmerking 6

De visie zegt in de inleiding dat het realistisch is om te stellen dat er vanuit de provinciale respectievelijk de nationale overheden een opgave en/of ruimtelijke inpassing wordt opgelegd om invulling te geven aan de reductie van de CO2 uitstoot in 2030, waarbij men vervolgens lokaal nauwelijks meer invloed kan uitoefenen op het bod respectievelijk de ruimtelijke vertaling daarvan.

Zienswijze bij opmerking 6

Gezien de technische, maar vooral ook maatschappelijke ontwikkelingen in de laatste drie jaren is 2030 nog erg ver weg. *Om die toekomstige repressieve druk vanuit de provincie en het rijk te gebruiken om nu al te belastende windmolens te plaatsen om doelen te bereiken die relatief ver in de toekomst liggen is niet evenredig.* Deze windmolens vormen een veel te zwaar middel op dit moment en het eventueel onnodig plaatsen daarvan geeft blijk van geen visie.

Ik wil in dit verband ook wijzen op het coalitieakkoord van CDA, VVD, ChristenUnie, SGP en PvdA van de provincie Overijssel zoals gepresenteerd op 11 juni 2019. Voor wat betreft de energietransitie verbindt de coalitie zich wel aan de landelijke doelstellingen, maar *gaat gemeenten niet dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen*. Er komt *meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen*. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt *beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen*. Ook worden de mogelijkheden om *zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt*. Opvallend is dat thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.

Volgens mijn zienswijze krijgt de gemeente meer gelegenheid om de energietransitie uit te voeren volgens de eigen visie. Het provinciebestuur laat het landschap prevaleren boven windmolens en wil zonneparken beperkt toelaten. Dat zijn standpunten om mee te nemen in de visie en die staan haaks op de teksten hierover in het ontwerp van de visie. *Naar mijn zienswijze moet de visie alleen al om deze reden worden aangepast en in de visie zal, heel veel meer dan nu het geval, is tot uiting moeten komen dat windmolens het ultimatum remedium zijn. Mede hierom moet de visie naar mijn zienswijze de eerder genoemde harde voorwaarden bevatten waaraan initiatiefnemers moeten voldoen*.

Opmerking 7

De “Energievisie Olst-Wijhe Duurzaam met wind en zon”, als directe voorloper van de onderhavige visie, stelt dat er 7% van de energie duurzaam werd opgewekt in onze gemeente in 2016. Deze visie werd besproken in uw raadsvergadering van maandag 8 april 2019 en Wethouder Blind kreeg tijdens die raadsvergadering van de raad de opdracht om die cijfers te actualiseren. Wanneer de energiedoelstellingen binnen de gemeente (wens in de visie) bereikt of in zicht zijn, zou het immers overbodig zijn om windmolens te bouwen binnen onze gemeente. Het is dus van groot belang om het beleid te baseren op actuele gegevens ten aanzien van de totale productie van groene energie. Deze wens werd ook geuit tijdens deze raadsvergadering.

De onderhavige visie noemt in paragraaf 2.1.1 HUIDIG ENERGIEVERBRUIK EN DUURZAME OPWEK de meest actuele cijfers. *Daarin stelt de onderhavige visie dat er in 2017 9% van het energiegebruik duurzaam werd opgewekt binnen de gemeente. Dat betekent dat volgens de visie van de gemeente er een toename is van 2% in die twee jaren*.

Dit wijkt sterk af van de landelijke trends en alle bekende cijfers. Deze beperkte toename wijkt ook af van de cijfers zoals genoemd in de onderhavige visie. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/17/vermogen-zonnepanelen-meer-dan-de-helft-toegenomen>

De onderhavige visie geeft zoals gezegd het percentage van 9% van het energiegebruik in 2017. De daaraan voorafgaande visie noemt een cijfer van 7% in 2016. Volgens die opgaven zou de toename van duurzaam opgewekte energie in de gemeente in één jaar met 2% gegroeid zijn. Ik verwijs u naar pagina 35 van 35 van de onderhavige Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon. Daar staat een grafiek waarin te zien is dat het vermogen in zonnestroom door bedrijven en particulieren in Olst-Wijhe is gestegen van 5.500 Kw naar 7.000 Kw van 2016 naar 2017 en naar ruim 8.000 in 2018. Die cijfers verhouden zich niet tot de 2% verschil in beide visies. Zie als voorbeeld ook de hierna weergegeven afbeelding met een getal van 10,5% nieuwe energie in minder dan 2 jaar in Overijssel.

Provincie Overijssel

13.469 volgers

3 u

We gaan de goede kant op! In minder dan 2 jaar realiseerden we 10,5% Nieuwe Energie in Overijssel. Maar we zullen de komende jaren moeten versnellen! Ontdek in de video meer over deze uitdaging en hoe we hier in Overijssel samen aan werken. Doe je ook mee? Kijk op <https://lnkd.in/gNNxyQj>

10-07-2019

Zienswijze bij opmerking 7

Het is mijn zienswijze dat de cijfers ten aanzien van de huidige stand van zaken met betrekking tot de opwek van duurzame energie hierdoor sterk tegenstrijdig en daarmee onbetrouwbaar zijn. Daarnaast is het mijn zienswijze dat deze cijfers ook niet voldoende actueel zijn en daarmee ook geen realistische weergave van de werkelijkheid zijn. De groei van duurzaam opgewekte energie, anders dan met grote windmolens, is landelijk substantieel te noemen en in Olst-Wijhe is dat vermoedelijk niet anders. Zeker wanneer men de in 2019 gestarte monovergister aan de steunenbergerweg in Middel meetelt in de berekeningen. Een betrouwbare overheid is transparant over de cijfers waarop het zijn beleid baseert. De burger moet volledig kunnen vertrouwen op de juistheid daarvan. Het bestuur behoort de volksvertegenwoordiging volledig en juist te informeren hierover. Het in deze visie genoemde percentage van 9% duurzaam opgewekte energie lijkt onjuist te zijn. De bron waarop dit cijfer is gebaseerd ontbreekt. Het mag geen trend worden dat de overheid niet transparant is over belangrijke cijfers zoals dat het geval was bij het wegwerken van ernstige delicten in de cijfers over criminaliteit onder asielzoekers onder verantwoordelijkheid van de toenmalige staatssecretaris Mark Harbers van Veiligheid. Het achterhouden van klimaatcijfers door premier Rutte was ook lastig uit te leggen door hem. Niet volledig en zeer transparant zijn over de cijfers die het fundament moeten vormen voor de te maken keuzes, maakt dat de burger zijn bestuur gaat wantrouwen. Dat geeft erg veel weerstand tegen het beleid dat gelegitimeerd wordt op basis van die cijfers. Dat geeft misschien nog wel meer weerstand dan de inhoudelijke kwestie zelf.

Berekening CO2 reductie 1 monovergister zoals aanwezig aan de Steunenbergerweg

Een monovergister van deze omvang levert 350.000M3 groen gas op het gasnet. Dit gas is zeer groen omdat het ontstaat door vergisting van de mest van de koeien op een melkveebedrijf. De cirkel van: gras en mais als voer, mest, gas, gras en mais et cetera is uiterst circulair en duurzaam. De energieopbrengst is vergelijkbaar met 1 windmolen met een ashoogte van ca 90 meter (3,5 Mw). Echter de monovergister levert op meerdere manieren een bijdrage aan de CO2 uitstoot. In het vergistingsproces wordt de mest, na het ontstaan daarvan, meteen in de vergistingsinstallatie gebracht. Mest verliest al snel 50% van zijn methaangas door uitdamping. Dat wordt door de monovergister voorkomen. Dat gas (CH4) is 28 maal sterker als broeikasgas dan CO2. Dat

betekent dat een dergelijke installatie niet alleen 350.000 M3 groen en duurzaam gas oplevert, maar dat op deze wijze wordt voorkomen dat een gelijke hoeveelheid van dit gas vrijkomt door verdamping vanuit de mestkelder en na gebruik van de mest op het land. Daarnaast wordt bij een bedrijf met een monovergister het land bemest met het restproduct uit de vergister en door de samenstelling van deze mest kan er substantieel bespaard worden op het gebruik van kunstmest. Kunstmestproductie is de grootste aardgasverbruiker van Nederland. Wanneer al deze cijfers meegerekend worden, levert een dergelijke monovergister meer rendement voor het milieu op dan meerdere windmolens.

Zienswijze 2 bij opmerking 7

In de cijfers die betrekking hebben op het totale energieverbruik cq CO2 uitstoot binnen de gemeente en het percentage duurzaam opgewekte energie, wordt een eminente factor buiten beschouwing gelaten. Het betreft de opslag van CO2 door bebossing. Een gemeente of provincie kan en moet deze factor meewegen in zijn energiebalans. Om die reden besteedt het Nationaal Klimaatakkoord aandacht aan de opname van CO2 door bomen en bos. Meer bos leidt tot meer opslag van CO2. Een deel wordt gebruikt voor de stam en takken van de bomen. Een ander deel wordt opgeslagen in de bodem als organische stof, dat ontstaat door het verteren van blad, takken en plantenresten. Het is mijn zienswijze dat de hectares bos binnen de gemeente deel moeten uitmaken van de balans. Het is tevens mijn zienswijze dat het aanplanten van bomen als onderdeel van natuurontwikkeling een onderdeel moet zijn van deze energievisie.

Opmerking 8

De visie geeft in paragraaf 2.2.2 de beleidsdoelen van de provincie. Daarin staat dat Overijssel in 2023 ten minste 20% van de provinciale energiebehoefte duurzaam wil opwekken en in 2030 30%. De doelstelling van 2020 wordt ingevuld met zonne- en windenergie. De gemeente Olst-Wijhe heeft zichzelf tot doel gesteld om 20% duurzame energie op te wekken in 2020. Dat is drie jaar eerder dan de doelstelling van de provincie. De inleiding van de visie spreekt over de landelijke doelstelling van 14% duurzame opwek in 2020 en in 2023 16 procent. Het klimaatakkoord dat in 2019 moet worden ondertekend, zet in op 49% CO2-reductie in 2030.

Zienswijze bij opmerking 8

Wanneer de gemeente zorgvuldig onderzoek doet naar de *actuele cijfers* betreffende de opwek van duurzame energie wordt duidelijk hoeveel energie er nog duurzaam opgewekt moet worden om aan de doelstellingen te voldoen. Dan kan een *technisch en maatschappelijk verantwoorde keuze* worden gemaakt op welke wijze dat het best gerealiseerd kan worden. *In de huidige visie lijkt het wel alsof de actuele stand van zaken fictief naar beneden toe wordt bijgesteld en de te behalen doelen naar boven waardoor een fictieve noodzaak ontstaat om heel snel grote windmolens te bouwen.* De motivatie onder eventuele besluiten wordt daarmee onvoldoende. *Het is mijn zienswijze en meteen mijn vraag op grond waarvan de gemeente de geformuleerde doelen wil behalen afwijkend van de provinciale en landelijke doelen? Dit levert zoals eerder door mij gesteld besluiten op die belastender zijn voor bewoners, gezondheid, milieu, landschap et cetera dan noodzakelijk en evenredig.*

Opmerking 9

De visie spreekt in hoofdstuk 3 over drie uitgangspunten om tot een optimale ruimtelijke afweging te komen. Volgens de visie worden deze drie uitgangspunten tegen elkaar afgewogen. Het betreft:

- **maximale** ruimte voor rendabele duurzame energieprojecten, inclusief zicht op doelbereik in 2020 en daarna
- **maximale** bescherming van inwoners, natuur en landschap;
- **maximale** mogelijkheden voor deelname aan projecten door inwoners, bedrijven en organisaties.

Zienswijze bij opmerking 9

Deze visie geeft geen uitleg en invulling van deze uitgangspunten die op gespannen voet met elkaar staan. Ik wil antwoord op de vraag hoeveel maximale ruimte voor rendabele duurzame energieprojecten betekent. Vanaf welk rendement is een energieproject rendabel?

Wat verstaat de visie onder maximale bescherming en wanneer gaat deze bescherming voor op de maximale ruimte zoals beschreven onder het eerste aandachtspunt.

Het derde aandachtspunt verlangt maximale *mogelijkheden* voor deelname aan projecten door inwoners, bedrijven en organisaties. Wanneer die mogelijkheden worden gecreëerd, is aan de voorwaarde in de visie voldaan. Wanneer er vervolgens niet of nauwelijks deelgenomen wordt, kan het energieproject toch doorgang vinden omdat voldaan is aan de eis zoals die hier geformuleerd is. Het is mijn zienswijze dat dit derde uitgangspunt anders geformuleerd dient te worden. Ik verwijs naar het streven in deze visie (51% eigendom) en naar het Klimaatakkoord van 2019 waarin staat dat gestreefd moet worden naar een eigendomsverdeling waarbij 50% van de productie in eigendom is van de lokale omgeving. *Het is mijn zienswijze dat 50% van de bedoelde deelname een dwingende voorwaarde moet worden voor een initiatiefnemer.*

Opmerking 10

De visie stelt in 3.1.2 dat de gemeente een uitgebreid gebiedsproces doorlopen met haar inwoners en dat de gemeente de inwoners en hun belangen daarmee een volwaardige plaats heeft gegeven in het besluitvormingsproces.

Zienswijze bij opmerking 10

Gezien het grote aantal "late aanhakers" ,zoals wethouder Blind de bewoners die zich uitspraken tegen de eventuele bouw van grote windmolens tijdens de afsluitende bijeenkomst in Den Nul noemde en de activiteiten die daarna door omwonenden van de locatie Boskamp/Middel zijn ondernomen, stel zoals eerder gezegd ik dat het gebiedsproces kennelijk onzorgvuldig is geweest en dat de *direct betrokkenen en hun belangen geen volwaardige plaats hebben gekregen in het besluitvormingsproces*. Dat is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Wij als bewoners van de locatie Boskamp/Middel zijn na die bijeenkomst in gesprek gegaan met de raadsfracties en wij hebben elkaar als buurtgenoten geïnformeerd over het feit dat deze visie bestaat en wat de gevolgen zijn van de inhoud van deze visie. Daarbij werd keer op keer duidelijk dat de communicatie omtrent dit onderwerp kwalitatief en kwantitatief onvoldoende is geweest. De toon

van de communicatie vanuit de gemeente was veel te vrijblijvend, getuige ook de door wethouder Blind herhaaldelijk uitgesproken woorden: “ er is nog niets aan de orde beste mensen, het is maar een visie en er is nog helemaal niets besloten”. Wanneer een wethouder dit steeds herhaalt op de bijeenkomsten waaronder in ieder geval de afsluitende bijeenkomst, waar er (ook naar eigen zeggen) onverwacht veel tegenstanders van dit plan zijn afgekomen, dan is hij daarmee niet transparant over de plaats en belang van de visie als het beleid in het besluitvormingsproces. Dat beleid geeft immers de kaders voor de besluiten die daarover later worden genomen. De bestuursrechter houdt de gemeente daarbij aan zijn eigen beleid. De gemeente kan straks geen gronden aanvoeren om een aanvraag van een initiatiefnemer af te wijzen anders dan conform het nu vast te stellen beleid. De gewraakte opmerking wordt door de bewoners die zich uiten tegen de bouw van windmolens ook opgevat als het bagatelliseren van hun zorgen daarover. Als het dan “maar een visie” is, waarom heeft de wethouder er naar eigen zeggen zoveel werk van gemaakt om die visie met de burger te bespreken.

Tijdens de raadsvergadering op maandag 20 mei 2019 vroeg raadslid Hans Olthof aan wethouder Blind hoe hij nu achteraf dacht over het gevoerde gebiedsproces. Wethouder Blind gaf aan dat hij daar nu achteraf wel zijn bedenkingen bij had en dat hij dat een volgende keer anders zou doen. Het is mijn zienswijze dat dit gebiedsproces geen waarde mag hebben in deze visie en geen motivatie mag zijn voor toekomstige besluiten omdat dit proces onzorgvuldig is geweest.

Het is mijn zienswijze dat het gebiedsproces feitelijk alleen een informierend karakter had. De gemeente heeft op de informatieavonden het ontwerp van de visie gedeeld met de inwoners en daar ideeën en meningen over verzameld. Hetgeen op die avonden door inwoners is ingebracht, heeft niet geleid tot een aanpassing of nadere invulling van de visie. Anders rest de vraag welke opmerking of mening heeft geleid tot welke aanpassing van het ontwerp van de visie?

Opmerking 11

Paragraaf 3.2.2.2 spreekt over regionale afstemming ten aanzien van de onderzoeksgebieden A (Marle), B1 (Herxen) en C (Welsum). Omdat de gemeente Olst-Wijhe eerst met de buurgemeenten wil afstemmen, worden er daarom in deze drie van de vijf zoekgebieden geen optimalisatiemogelijkheden uitgewerkt. Dit is volgens de visie de wens van de buurgemeenten en inwoners.

Zienswijze bij opmerking 11

Het is mijn zienswijze dat er door dit standpunt drie van de vijf gebieden te eenvoudig en zonder goede motivatie buiten beschouwing zijn gelaten. Door deze frictie met de buurgemeenten niet tijdig te onderkennen, beperkt de gemeente Olst-Wijhe meteen de alternatieven, waardoor het kan zijn dat achteraf gezegd wordt dat één van die drie locaties misschien beter was geweest. Beter met betrekking tot overlast en schade en beter voor wat betreft rendement. *Het is mijn zienswijze dat de visie daarmee niet zorgvuldig is omgegaan met de in Nederland zeer schaars beschikbare ruimte. De visie spreekt over het gegeven dat Olst-Wijhe ten aanzien van de opwek van duurzame energie geheel zelfstandig aan de doelstellingen wil voldoen, maar maakt zich met het standpunt over deze drie onderzoeksgebieden afhankelijk van de buurgemeenten. Dat is tegenstrijdig en willekeurig.*

Opmerking 12

Paragraaf 3.2.2.3 spreekt over het gegeven dat de gemeente graag *ervaring wil opdoen* met een eerste windpark binnen de gemeente, binnen de drie gebieden die niet aan de grenzen van de gemeente liggen.

Zienswijze bij opmerking 12

Het is mijn zienswijze dat gezien de gevolgen voor bewoners, leefklimaat, gezondheid, landschap, natuur et cetera er geen sprake kan en mag zijn van een dergelijk project “om daarmee ervaring op te doen binnen de gemeente”. *De gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktisch gezien onmogelijk. Dat zijn argumenten om een deel van de gemeente niet als proeftuin te gebruiken. Inwoners zijn geen proefpersonen.*

Het is mijn zienswijze dat de gemeente onderzoek moet doen naar ervaringen elders in Nederland en de ons omringende landen waar men een langjarige ervaring en onderzoeksresultaten heeft ten aanzien van windmolens in de leefomgeving. Hier in onze gemeente ervaring opdoen met windmolens in de leefomgeving zonder vergelijkbare ervaringsgegevens en onderzoeksresultaten mee te nemen in de visie getuigt van een gebrek aan zorgvuldigheid dat grenst aan naïviteit en zelfs aan gemakzucht. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoeksplicht om deze beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming. Het is mijn zienswijze dat dit alsnog moet gebeuren.

De visie beperkt zich tot de wettelijk verplichte onderzoeken en rapportages. Kennis hebben van bestaande informatiebronnen die een beter en zorgvuldiger besluit kunnen opleveren, worden hiermee bewust genegeerd. Als voorbeeld neem ik de norm voor de afstand tussen windmolens en woningen. Vanwege het feit dat men in Nederland de geluidsproductie mag middelen over een heel jaar en in landen als Duitsland, België en Denemarken niet, zijn in die landen de afstandsnormen twee tot drie keer zo groot. De Nederlandse normen resulteren volgens het RIVM in een percentage van ernstige geluidhinder binnenshuis van 9 procent van de bewoners waar de geluidsbelasting gelijk is aan de wettelijke norm (Bron SER). Kortom leer van ervaringen van anderen en durf de gevolgen daarvan voor het maken van verantwoorde keuzes te accepteren.

<https://www.nrc.nl/nieuws/.../nederlands-turbines-relatief-dicht-bij-huis-1532921-a1001...>

Opmerking 13

Paragraaf 3.2.2.4 geeft een puntsgewijze opsomming van ruimtelijke voorwaarden waaraan een initiaties voor een windenergieproject moet voldoen.

- Er moeten minimaal drie windmolens in een rechte lijnopstelling staan.
- Windparken volgen de structuren in het landschap.
- Slagschaduw op gevels is niet toegestaan.
- Er moet een beheersplan voor behoud of versterking van de weidevogelstand zijn.
- De gemeente ziet graag dat concrete opties voor de combinatie van een windpark met zonneveld(en) worden geïnventariseerd en uitgewerkt.
- Voortdurend zichtbare obstakelverlichting ten behoeve van de luchtvaartveiligheid (vastbrandend of knipperend) wordt niet toegestaan, tenzij hierdoor de uitvoerbaarheid in het geding komt.¹⁸
- Er moet een participatieplan voor financiële en procesparticipatie worden opgesteld (zie hoofdstuk 4)

Zienswijze bij opmerking 13

Over het eerste punt “minimaal drie windmolens in een rechte lijnopstelling”. Op de topografische kaart in de visie lijken de drie windmolens, zoals ingetekend aan de Soestwetering ten noorden van Boskamp cq in Middel, in een rechte lijn te staan. Dat komt omdat de schaal van de kaart niet de werkelijkheid laat zien. Het eindresultaat zal optisch veel minder een rechte lijn laten zien.

Over het tweede punt “ windparken volgen de structuren in het landschap.” De windmolens zijn voor een ieder zichtbaar vanaf het maaiveld tot kilometers in de omtrek. De structuren in het landschap, zoals bijvoorbeeld de Soestwetering of wegen, zijn alleen zichtbaar als structuur vanuit de lucht cq op kaart. De wetering bevindt zich onder het maaiveld en is alleen zichtbaar wanneer men zich langs die wetering begeeft of de wetering oversteekt. In die gevallen ziet men de wetering, maar niet de structuur in het landschap. Het is mijn zienswijze dat deze voorwaarde fictief is. De wetering wordt op veel plaatsen als lijn in het landschap door wegen gekruist. Daarnaast kruist de eventuele lijn van windmolens langs de Soestwetering de hoogspanningskabels. Dat verstoort die structuur. Die dominante aanwezigheid van die masten en kabels komt niet terug in de beschrijving en die is zoals gezegd zeer veel zichtbaarder dan de structuur van de wetering. Dit lijkt op schrijven naar je gewenste resultaat.

Over het derde punt “slagschaduw op gevels is niet toegestaan.” In deze formulering is dat een harde voorwaarde die wethouder Blind op de afsluitende bijeenkomst in Den Nul meerdere keren hardgrondig bevestigde. Dat klinkt bevredigend, maar dat is het niet. *Inwoners wonen niet alleen achter de gevel, maar ook voor en naast hun gevel. Dat geldt voor ons allemaal, maar zeker voor bewoners van het buitengebied. Wonen doe je ook op je erf.* Met het erf bedoelt de wet de grond gelegen direct rond de woning bedoeld om te wonen. In de door de gemeente gekozen formulering ontstaat er slagschaduw op erven. Dat betekent in praktische zin dat als bewoners zich buiten op hun terras bevinden dat direct voor, achter of naast hun woning gelegen is, zij daar de gevolgen van slagschaduw mogen ondervinden. *Dat betekent dat, juist als het mooi weer is en de zon schijnt, zij daar een ernstige aantasting van hun leefomgeving moeten dulden. Het is mijn zienswijze dat er geen slagschaduw mag worden toegestaan op erven en gevels.*

Over het vijfde punt “gewenste combinatie van een windpark met zonneveld(en)”. Gezien de landschappelijke eisen die het planMER aan beide typen stelt is dat tegenstrijdig.

Opmerking 14

Onder punt 3.3 geeft de visie aan dat er een optimum gezocht moet worden tussen enerzijds de energieproductie en benutting van een zoekgebied voor windenergie en anderzijds de bescherming van het woon- en leefklimaat van inwoners en van natuur- en landschapswaarden. De volgende volzin geeft aan dat negatieve effecten zoals gesignaleerd en beoordeeld in het planMER met maatregelen kunnen worden beperkt.

Zienswijze bij opmerking 14

De visie geeft niet aan op welke maatregelen hier wordt gedoeld. Voor de negatieve effecten verwijst de visie naar het planMER, maar naar maatregelen verwijst de visie niet. De visie spreekt over het feit dat “maatregelen genomen *kunnen* worden”. Het is mijn zienswijze dat daar moet staan dat maatregelen genomen *zullen* worden. Het woord *kunnen* in combinatie met *onbekende maatregelen*

geeft *geen enkele garantie* ten aanzien van de bescherming van het woon- en leefklimaat van inwoners en van natuur- en landschapswaarden.

Opmerking 15

Ten aanzien van punt 3.3.3 Gebied E (Boskamp) het volgende. De visie geeft aan dat rekening gehouden moet worden met de daar opgesomde punten.

Zienswijze bij opmerking 15

De visie concretiseert niet wat "*rekening houden met*" betekent en concretiseert niet wat die maatregelen kunnen of moeten zijn. Dit geeft geen enkele richting en garantie. Initiatiefnemers zullen er vast rekening mee houden. Meer wordt in de visie immers niet gevraagd of verlangd. De locatie Boskamp en feitelijk ook Middel kent relatief weinig omwonenden. De vraag is waar dat aantal aan gerelateerd is. Aan de bebouwde kom of aan gebieden van een vergelijkbare omvang in het buitengebied in de gemeente Olst-Wijhe? Het is mijn zienswijze dat hier een stelling is gedeponeed zonder enige onderbouwing. Dat is onzorgvuldig kan niet gemotiveerd worden.

Opmerking 16

Onder punt 4.1 spreekt de visie over lokale betrokkenheid en lokaal eigendom. Ik plaats hieronder enkele citaten uit 4.1.

- *én* inwoners hebben er *direct of indirect financieel voordeel* van.
- opbrengsten *zo veel mogelijk* ten goede komt aan inwoners en bedrijven in Olst-Wijhe.
- **Voorwaarde** is dat inwoners en bedrijven *bij voorkeur 100% eigenaar* zijn van een zonnenveld of windpark, **maar op zijn minst voor 51%**.
- *streven naar* lokaal eigendom
- projectrendement *zo veel mogelijk* ten goede komt aan inwoners en bedrijven in Olst-Wijhe.
- **Als** zou blijken dat een **lokale energiecoöperatie** een project **niet** of zeer moeizaam van de grond krijgt, moet een **nieuwe afweging** worden gemaakt. Er kan vervolgens worden gekeken naar **andere samenwerkingsvormen** met partijen waarmee initiatieven wel van de grond komen.

Zienswijze bij opmerking 16

Het is mijn zienswijze dat deze formulering geen enkele garantie biedt aan de inwoners die straks het meeste last hebben van de gevolgen van windmolens. Er wordt gesproken over inwoners en bedrijven *in de gemeente*. Het is mijn zienswijze dat het financieel voordeel veel meer naar een aan te duiden groep van direct omwonenden zou moeten terugvloeien. Zij ervaren immers de overlast. Dat kan in meedelen in de opbrengst en/of in het vergoeden van schade vanwege de aantasting van het woongenot en de waardevermindering van eigendommen.

Daarnaast geeft de formulering geen enkele garantie en geeft geen harde verplichting aan initiatiefnemers. Woorden als: *direct of indirect financieel voordeel, zoveel mogelijk, bij voorkeur et cetera*, zijn nietszeggend. Dat wordt vooral duidelijk in het laatste aandachtspunt. Dat punt geeft aan dat *als* een lokale initiatiefnemer niet wordt gevonden, dan moet gekeken worden naar een andere samenwerkingsvorm.

Het is mijn zienswijze dat de inhoud van de tekst, die bij het laatste aandachtspunt staat, niet slaat op de enige harde voorwaarde die wel in deze opsomming is opgenomen. Ik doel daarbij op de voorwaarde zoals beschreven in het derde aandachtspunt. *Daar geeft de visie de harde voorwaarde dat inwoners en bedrijven minstens voor 51% eigenaar moeten zijn van een zonnepark of windpark.* In samenhang met de ontsnappingsclausule, zoals beschreven in het laatste aandachtspunt, betekent dat er eventueel gekeken moet worden naar andere samenwerkingsvormen, maar dat die 51% eigendom, ook in die samenwerkingsvorm, een voorwaarde blijft. *Ik zal de gemeente bij de besluitvorming houden aan deze enige harde voorwaarde die deze visie bevat.*

Opmerking 17

Paragraaf 4.2 herhaalt dat de lokale inwoners en bedrijven voor 100% eigenaar zouden moeten zijn van een zonneveld of windpark. Ook herhaalt de visie dat de opbrengst ten goede moet komen aan inwoners en bedrijven in onze gemeente.

Zienswijze bij opmerking 17

Het is mijn zienswijze dat de formulering: “ dat de opbrengst ten goede moet komen aan inwoners en bedrijven in onze gemeente” geen recht doet en niet past bij het slot van deze paragraaf waarin de visie stelt: “Bij een windpark is de noodzaak om *lusten en lasten* te verdelen groter. De *businesscase voor windparken biedt daarvoor doorgaans goede mogelijkheden.*” Het is mijn zienswijze dat de visie aan dit laatste en door mij op zichzelf gewenste standpunt *geen enkele voorwaarde stelt of daartoe enige garantie geeft.* Het is mijn zienswijze dat een verdeling van de opbrengsten niet alleen gerelateerd moet zijn aan de gedane investering, maar dat deze verdeling van opbrengsten mede een belangrijke relatie moet hebben met de mate van overlast en schade die inwoners krijgen toebedeeld door een windpark. Het is mijn zienswijze dat een visie zoals deze daar concrete voorwaarden aan moet stellen.

Opmerking 18

Paragraaf 4.2 spreekt over de plicht voor een initiatiefnemer om bij het indienen van een projectvoorstel of principeverzoek een uitgewerkt voorstel voor proces- en projectparticipatie te overleggen.

Als de gemeente besluit medewerking te verlenen aan een ruimtelijke procedure dan wordt met initiatiefnemers voorafgaand aan het verlenen van de vergunning een anterieure overeenkomst gesloten waarin afspraken over participatie worden vastgelegd.

Zienswijze bij opmerking 18

De visie stelt onvoldoende eisen aan de inhoud van een in te dienen uitgewerkt voorstel voor proces- en projectparticipatie.

De visie stelt geen eisen aan de inhoud van de anterieure overeenkomst die voor een deel zeker dient te gaan over de vergoeding van schade en overlast aan direct omwonenden.

Opmerking 19

Paragraaf 4.2 spreekt over: “Bij een windpark is de noodzaak om *lusten en lasten* te verdelen groter. De *businesscase voor windparken biedt daarvoor doorgaans goede mogelijkheden.*”

Zienswijze bij opmerking 19

De visie komt niet verder dan algemeenheden zoals “ dat de opbrengst ten goede moet komen aan inwoners en bedrijven in onze gemeente”. *Daarmee zegt de visie niets over een verdeling van lusten en lasten.* Het is mijn zienswijze dat de visie zich daar concreet over moet uitspreken.

Met een buitengewoon gunstig rendement van 15% op de investering moet een *vooraf en dus in de visie bepaald deel daarvan terugvloeien naar degene die het meest geraakt worden door de gevolgen.* Het is mijn zienswijze dat de visie daar voorwaarden aan moet stellen.

Opmerking 20

Paragraaf 4.2.1 geeft een opsomming van voorwaarden ten aanzien van een participatiemodel.

- Inwoners en bedrijven uit Olst-Wijhe participeren in een *windpark*, bij voorkeur via een energiecoöperatie, waarbij inwoners (mede)eigenaar zijn en kunnen besluiten over de bestemming van de opbrengst van het windpark.
- Voor elk *windpark* wordt een **fonds** opgericht waarin jaarlijks een afdracht wordt gestort vanuit het windpark. Een voorbeeld hiervan is de NWEA Gedragscode.
- Per *windpark* wordt bepaald binnen welke straal rond het windpark omwonenden een tegemoetkoming in hun jaarlijkse energierekening kunnen ontvangen om betrokkenheid bij het windpark te vergroten.

Naast deze voorwaarden worden initiatiefnemers **uitgenodigd om andere vormen van participatie** toe te passen, **in het bijzonder het naar rato verdelen van de grondvergoeding met aangrenzende grondeigenaren** en modellen waarbij inwoners elektriciteit kunnen afnemen van het windpark.

Een **fonds** kan benut worden voor versterking of verbetering van landschap en daarmee bijdragen aan versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. Maar *kan* ook dienen als vliegwiel voor het verduurzamen van de woningvoorraad en het bestrijden van energiearmoede of stimuleren van de asbestsanering. **De inwoners kunnen** hierover **meebeslissen**. Kansen voor gebiedsontwikkeling, maar zorg en mobiliteit kunnen ook ontwikkelingen zijn die ondersteund kunnen worden.

Zienswijze bij opmerking 20

Het eerste aandachtspunt geeft aan dat **de eigenaar van het windpark** *beslist over de bestemming van de opbrengsten* daarvan. *Daaraan stelt de visie en dus de gemeente geen eisen zoals dat een vooraf bepaald percentage terug moet vloeien naar een gedefinieerde groep van inwoners die de (meeste) lasten ervaren.*

Zoals de visie ook al aangeeft, kan het zo zijn dat deze gewenste participatie niet van de grond komt en in dat geval beslist een externe eigenaar over de verdeling van de lusten. Dit biedt daarmee geen enkele garantie dat die lusten terecht komen bij degene die de lasten dragen tenzij die eigenaar een filantroop is. Wanneer overigens het eigenaarschap voor een deel (51%) uit bewoners en bedrijven uit de gemeente bestaat, zal dat maar voor een verwaarloosbaar deel bestaan uit direct omwonenden die geïnvesteerd hebben. Met andere woorden het belang van de aandeelhouders zal ook in dat geval prevaleren boven het belang van de direct omwonenden. Die hebben wat dat betreft weinig te verwachten, mits de gemeente zoals gezegd harde randvoorwaarden stelt aan die in de visie genoemde verdeling van lasten en lusten. *Dat lokaal eigenaarschap klinkt dus sympathiek,*

maar het maakt voor de verdeling van lasten en lusten geen verschil. Het is zoals gezegd mijn zienswijze dat de gemeente daar concrete eisen aan moet stellen.

Het tweede punt spreekt over een fonds en onder de aandachtspunten geeft de visie een alinea waarin de visie suggesties doet ten aanzien van dit fonds. *Het is mijn zienswijze dat de genoemde doelstellingen onvoldoende wijzen in de richting van degene die met lasten geconfronteerd worden.*

Wanneer het daar genoemde geld zoals de visie voorstelt gebruikt wordt voor bijvoorbeeld asbestsanering in het algemeen of zorg en mobiliteit dan gebruikt de gemeente de opbrengsten oneigenlijk. Deze opbrengsten vloeien feitelijk terug in de gemeentelijke begroting. Wij als direct omwonenden ervaren daarmee de lasten en anderen, waaronder de investeerders en het gemeentebestuur de lusten. Dat getuigt van erg weinig solidariteit. Het is mijn zienswijze dat de gelden in dit fonds gereserveerd moeten worden voor een eventuele sloop van de windmolens en voor het vergoeden van (plan)schade door waardevermindering van het onroerend goed en derving van het woongenot van direct omwonenden. Volgens informatie van de SER worden er door de rechter vergoedingen toegekend van 10% tot 50% van de woningwaarde.

Het is daarbij mijn zienswijze dat de gemeente aan de direct omwonenden, die in de genoemde belangen worden geschaad, een vergoeding daarvoor moet toekennen. De gemeente moet zich daarbij inspannen voor een regeling die voorkomt dat die bewoners de gang naar de rechter moeten maken om in aanmerking te komen voor een (plan)schadevergoeding wegens waardevermindering van hun onroerend goed en een compensatie voor de beperking van hun woongenot. Het is mijn zienswijze dat de gemeente financiële en andere kaders stelt waaraan de initiatiefnemer heeft te voldoen.

De visie vermeldt niet dat de gemeente bij de bouw van drie windmolens om te beginnen al een bedrag van circa 100.000 euro ontvangt aan OZB. Het is mijn zienswijze dat dit bedrag deels terug kan vloeien naar de algemene middelen en gebruikt van worden voor gebiedsontwikkeling in de omgeving van de windmolenlocatie.

In het derde aandachtspunt in de visie geeft nog een opmerking over het verdelen van lasten en lusten. Een deels concrete opmerking. Er moet een straal worden bepaald. Er staat niet bij wie die straal bepaalt, maar de tekst bij het eerste aandachtspunt doet vermoeden dat het de eigenaar is van het windpark. De opmerking sorteert tevens voor op de hoogte van de lusten. Dit onderdeel heeft het over het kunnen (niet moeten) ontvangen van een tegemoetkoming in de jaarlijkse energierekening. Niet om te dienen als schadevergoeding, maar om betrokkenheid bij het windpark te vergroten. Dat lijkt te gaan om een relatief gezien symbolisch bedrag. De energierekening van een huishouden bedraagt gemiddeld 2.100 euro per jaar. Een tegemoetkoming is een financiële welwillende bejegening, een gedeeltelijke vergoeding. Een gedeelte van 2.100 euro per jaar staat in geen verhouding tot de individuele financiële schade en de beperkingen van het woongenot, aantasting van de gezondheid et cetera. Dit bedrag staat ook niet in verhouding tot wat de investeerders, grondeigenaren en eigenaren van gronden hiermee verdienen en wat het de gemeente opbrengt als zij geld ontvangen uit het in de visie genoemde fonds. Zie als toelichting op deze laatste zin vooral ook de volgende alinea.

In de alinea direct onder de aandachtspunten staat een intentie die onbegrijpelijk is. De visie zegt dat initiatiefnemers *uitgenodigd* moeten worden om de grondvergoeding (begrepen wordt de vergoeding aan de grondeigenaar die een windmolen op zijn grond toelaat) naar rato te verdelen met *aangrenzende grondeigenaren*. Klaarblijkelijk gaat het om een zeer ruimhartige vergoeding die de economische waarde ruim overstijgt. Anders is deze uitnodiging immers op zichzelf onbegrijpelijk.

In de praktijk betekent dit dat de grondeigenaar, die de vermoedelijk relatief (gerelateerd aan de economische waarde van landbouwgrond met m2) ruimhartige vergoeding ontvangt, deze vergoeding zou moeten delen (uitgenodigd daartoe) met de eigenaar van een perceel weiland, bouwland of bosperceel dat daarnaast is gelegen.

Het betreft in dit geval vaak een eigenaar van een perceel die niet tevens een bewoner is die de lasten ervaart. Die persoon of rechtspersoon ontvangt dan een deel van de grondvergoeding waar hij geen vierkante meter grond voor op hoeft te geven en waar hij ook geen enkel nadeel door ondervindt. *De ontvanger van de grondvergoeding behoort zijn vergoeding te delen met een aan te duiden groep of groepen van bewoners die financiële schade leiden en waarvan hun woongenot wordt aangetast.* Het is mijn zienswijze dat de grondvergoeding, wanneer deze de economische waarde ver te boven gaat en deze wordt gedeeld met de aangrenzende grondeigenaren, een perverse prikkel is die niet is uit te leggen. *Het is mijn zienswijze dat de grondvergoeding niet meer mag bedragen dan bijvoorbeeld twee maal de economische waarde en dat de initiatiefnemers daarmee meer geld kunnen en moeten toewijzen aan degene die veel meer opoffert dan een paar vierkante meter weiland en die daar bovendien geen keuze in heeft.*

De winstmarge op de windmolens die nu gebouwd worden is zo'n 15%. Dat betekent dat een molen in 15 jaar wel 3 miljoen euro kan opleveren. Daarbij is een half miljoen euro aan subsidie. Die subsidie is feitelijk belastinggeld. *Zonder de lasten en de lusten redelijk en rechtvaardig te regisseren, werkt de gemeente mee aan het verrijken van de eigenaren op kosten van de belastingbetaler en over de rug van degene die de lasten ervaren.* Dat wordt niet anders als het eigenaarschap voor 50 of voor 100% bestaat uit inwoners en bedrijven uit onze gemeente. Dat klinkt zoals gezegd wel sympathiek, maar wat betekent dat voor de direct omwonenden? Ook burgers en bedrijven uit onze gemeente willen net als iedere aandeelhouder: financieel rendement.

Het is mijn zienswijze dat de gemeente zichzelf niet in de uitverkoop moet zetten en door hier aan mee te werken zonder de rechtvaardige verdeling van lasten en lusten te garanderen. Wanneer de gemeenteraad het faciliteert dat investeerders (extern of uit de gemeente), grondeigenaren en het gemeentebestuur zich verrijken, dan is er sprake van het misbruiken van de bevoegdheid door de gemeente. Ik noem in dit geval ook de gemeente vanwege de suggesties in de visie dat er geld zou kunnen stromen naar: gebiedsontwikkeling in het algemeen asbestverwijdering in het algemeen, mobiliteit en zorg. Dat zijn posten op de begroting van de gemeente.

Het is mijn zienswijze dat een redelijk deel van die kennelijk ruimhartige grondvergoeding, net als een redelijk deel van het rendement, direct ten goede moet komen aan de degene die met de lasten waaronder de aantasting van het woongenot en de (financiële) schade wordt geconfronteerd. Wanneer de gemeente laat zien wat solidariteit is en wat visie is, noemt de gemeente daar een substantieel percentage van het te verwachten rendement. In dit voorbeeld willen investeerders ook

investeren tegen 8% rendement. Dat is in een waarde vaste en solide investering een prima percentage. Idem voor de grondeigenaar. Wanneer die twee maal de economische waarde ontvangt voor zijn vierkante meters, kan hij daar niet ontevreden over zijn. Wanneer hij als bewoner ook nog binnen de door de gemeente (in overleg met de bewoners) vast te stellen straal valt, ontvangt hij een gelijke vergoedingen zoals de andere bewoners binnen het beschadigde gebied.

Het is mijn zienswijze dat een dergelijke visie breed en concreet in moet gaan op schadevergoeding omdat die schade een zekerheid is. Zoals gezegd is er schade door aantasting van het woongenot, waardevermindering van onroerend goed door die aantasting van het woongenot, maar ook door vernieling van de landschappelijke waarde, risico's op gezondheidsschade et cetera. Ik maak nadrukkelijk bezwaar tegen de totale afwezigheid daarvan.

Opmerking 21

Paragraaf 5.1 stelt dat de gemeente Olst-Wijhe 36 ha zonneveld of minimaal 3 windturbines moet realiseren om de doelstelling van 20% duurzame energie in 2020 te behalen.

Zienswijze bij opmerking 21

Het is mijn zienswijze dat deze opmerking laat zien dat deze visie niet verder kijkt dan het behalen van de eigen gemeentelijke doelstelling door de grootschalige opwek door grote zonnevelden of windparken. Van deze visie wordt door de gemeente steeds beweert dat deze noodzakelijk om eventueel grootschalige zonnevelden en windparken te kunnen bouwen als dat noodzakelijk is. Het is mijn zienswijze dat de bovenstaande tekst uit de visie zou moeten luiden: dat de gemeente Olst-Wijhe 36 ha zonneveld of minimaal 3 windturbines moet realiseren om de doelstelling van 20% duurzame energie in 2020 te behalen *indien dat niet op andere en vooral minder belastende wijze bereikt kan worden*. De gemeente Olst-Wijhe kiest dus niet voldoende voor de meest evenredige oplossing.

3. ZIENSWIJZE TEN AANZIEN VAN ONDERDELEN DIE ONTBREKEN IN DE VISIE

1. De visie bevat geen eisen aan de maximale hoogte van de windmolens. Het is mijn zienswijze dat dit wel het geval zou moeten zijn. Het is mijn zienswijze dat die hoogte zeer ver onder de door wethouder Blind genoemde voor hem wenselijke hoogte van 240 meter tiphoogte zou moeten zijn. Een molen met die afmeting staat nog niet op land in Nederland. Een molen van 245 meter wordt op dit moment voorbereid op de Maasvlakte. Daar komt één dergelijk molen en de dichtstbijzijnde woningstaat op zeven kilometer afstand.
2. De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om windmolens te slopen als de initiatiefnemer failliet gaat of wanneer er over enkele jaren betere en meer renderende technieken bestaan en de windmolens niet meer renderen. De geschiedenis leert dat dergelijke technische en maatschappelijke ontwikkelingen erg snel kunnen gaan, zeker nu de maatschappelijke druk en bijkomende financiën de ontwikkelingen versnellen. Wat vandaag gewenst is, is morgen achterhaald of ziekmakend. De energievisie spreekt dus niet over een levensloopplan ten aanzien van grootschalige voorzieningen met betrekking tot wind en zon. Voor de voorzieningen, waarover in de energievisie wordt gesproken, wordt het belang van het hebben van een plan om de eventuele voorzieningen te onderhouden, repareren, vervangen, te bergen e.d. niet onderkend. Dat is een zorgwekkende onzorgvuldigheid. Het is mijn zienswijze dat deze voorziening als plicht opgenomen moet worden in de visie.
3. De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om planschade ter vergoeden. Het is mijn zienswijze dat deze voorziening als plicht opgenomen moet worden in de visie.
4. De visie noemt wel laagvlieggebieden als plaatsen waar geen windmolens kunnen komen, maar ik lees niets in de visie over grondberoering. Er zijn gronden benoemd in de omgeving van Boskamp/Middel en mogelijk op de andere voorgestelde locatie waarbij je niet zomaar de grond in mag. Volgens plattegronden zijn er gronden bij die zijn benoemd als ecologisch woongebied en waarin je daarom niet mag graven. Ik maak bezwaar tegen het niet meenemen van dit argument.
5. In de maatschappij zijn inmiddels ontwikkelingen ingetreden. Zowel op het gebied van alternatieven als het gaat om duurzame energieopwekking, zoals een geheel nieuwe vorm van kleinschalige vergisting van mest op het agrarisch bedrijf, grootschalige zon op daken alsook maatschappelijk. De visie spreekt hier niet over als alternatieven om windmolens als laatste optie niet te hoeven plaatsen. In de visie wordt wel duidelijk dat windmolens de laatste optie zijn, maar er wordt met geen woord gerept hoe die laatste optie te kunnen vermijden. De scope van de energievisie is te nauw en de huidige visie is niet actueel (ook ten aanzien van de ontwikkelingen op dit gebied). Er zijn ook maatschappelijke ontwikkelingen en de visie onderkent het bestaan en de gevolgen daarvan niet. Ik maak bezwaar tegen het niet verwerken van in dit punt genoemde ontwikkelingen.
 - a. Er is op dit moment een scherpe negatieve kentering gaande in de attitude ten opzichte van grootschalige toepassing van zon en wind en zeer zeker op het land. In de media verschijnen bijna dagelijks berichten die wijzen op een sterke toename van weerstand op dit gebied. Bezwaren lopen uiteen van horizonvervuiling, verrommeling van het landschap, geluidsoverlast,

gezondheidsproblemen, aantasting van natuurwaarde en schade aan de natuur zoals vogelsterfte en insectensterfte.

b. Deze kentering heeft overigens ook geleid tot een positieve ontwikkeling, namelijk dat steeds meer bedrijven, waaronder agrarische bedrijven, zich steeds meer bewust worden van hun mogelijke bijdrage aan de opwekking van duurzame energie op een wijze die minder belastend is dan grootschalige toepassing van zon op het land en grote windmolens. Zij zien meer en meer in dat hun daken bijvoorbeeld beter verhuurd kunnen worden aan initiatiefnemers, grond verhuurd kan worden aan initiatiefnemers om een kleine windmolen (tot 50 meter) te laten plaatsen en dat biogasproductie door initiatiefnemers ook op hun bedrijf plaats kan vinden. Deze partijen realiseren zich steeds meer dat zij daardoor zelf kunnen voorkomen dat landbouwgrond onnodig ingenomen wordt door zonneparken. Dat laatste is namelijk ook in strijd met hun bedrijfsbelangen en het verhuren van daken levert geld op. Dit voorkomt tevens eerder genoemde bezwaren ten aanzien van het landschap et cetera en kan zonder eerder genoemde ruimtelijke besluitvorming. Als laatste kan gezegd worden dat veel meer bedrijven hiermee de mogelijkheid krijgen om, ook financieel, te participeren. De agrarische sector, die met betrekking tot natuur en milieu nogal eens bekritiseerd wordt, kan een zeer belangrijke bijdrage leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening.

c. De laatste maatschappelijke ontwikkelingen ten aanzien van de bouw van grootschalige zonneparken windparken is zeer verontrustend. Er is een scheuring waarneembaar tussen initiatiefnemers, bouwers en grondeigenaren aan de ene kant en tegenstanders, die geconfronteerd worden met de aanwezigheid van de parken in hun leefomgeving, aan de andere kant. Dit is een maatschappelijke ontwikkeling die onderdeel moet zijn van de afwegingen in de besluitvorming. Het voornemen van participatie alleen is niet voldoende.

6. Tot slot is het mijn zienswijze dat deelnemers aan dit debat waaronder voorstanders, raadsleden en de wethouder zich met enige regelmaat laten zien als "wetenschapsontkenner". Daarmee bedoel ik het volgende. Ik zie op een filmpje wethouder blind en een aantal bewoners staan bij een windmolen in een *grootschalig landschap* van de provincie Flevoland. Het betreft een windmolen van circa 135 meter ashoogte. Aan de beelden is te zien dat het die dag daar *nauwelijks waait* en de wieken van de molen draaien uiterst langzaam. Te zien is dat men daar samen gedurende een aantal minuten *in gesprek is* en één van de bezoekers geeft aan dat de molen *geen overlastgevend geluid veroorzaakt*. De wethouder geeft in dat filmpje aan dat tegenstanders niet tegen moeten zijn op basis van sentiment, maar op basis van ervaringen. Vandaar dit bezoek zegt hij en dat bezoek zou laten zien dat het allemaal wel meevalt met de nadelen.

Het op deze wijze suggestief brengen van feiten is erger dan sentiment. Dit is fake-informatie en vals sentiment. Deze wijze van argumenteren en informeren is Trumpiaans te noemen. Jarenlang wetenschappelijk onderzoek wordt hiermee ontkent en van tafel geveegd. De zorgen van bewoners op basis van goed gedocumenteerd onderzoek wordt afgedaan als sentiment. Op deze wijze is het voor de burger erg lastig om informatie vanuit bestuur te vertrouwen. In de afgelopen maanden heb ik twee raadsleden van twee fracties min of meer hetzelfde zien doen. Beide gaven een anekdotisch verslag van hun persoonlijke ervaring met een windmolen en vertelden daarbij dat het best meeviel. Ja inderdaad, enkele minuten onder een draaiende windmolen aan de AI bij Deventer of aan de Deense kust wordt door diegenen eenvoudig geëxtrapoleerd naar 24/7 in onze gemeente. Daarmee doet men al het wetenschappelijk onderzoek af als niet relevant.

Deze ontkenning doet denken aan de ontkenning van rokers van tabaksproducten. Deze rokers hebben sterk de neiging om met voorbeelden te komen van mensen uit hun omgeving die als straffe roker een hoge leeftijd hebben bereikt zonder gezondheidsklachten die aan het roken van tabak te relateren zijn. Om de parallel tussen beide kwesties te trekken maak ik de volgende vergelijking. Ga met een groepje personen naar een café, rook daar in een uurtje wat sigaretten en wanneer blijkt dat je de volgende dag geen ernstige kwaal hebt gekregen, concludeer je dat roken helemaal niet zo slecht is voor je gezondheid dan dat wel eens wordt beweerd. Het is mijn zienswijze dat de gemeente veel meer oog moet hebben voor wetenschappelijke onderzoeken en wetenschappelijk gedocumenteerde ervaringen met windmolens voordat het plaatsen daarvan in een visie mogelijk wordt gemaakt. De huidige visie is een visie met oogkleppen.

Olst 15 juli 2019

Z29

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 16-07-2019

Plaats: Olst

Geachte college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie.

1. Windmolens (en zonnepanelen) op land als industrie

Hieronder wil ik het adviesrapport Panorama Nederland aanhalen, opgesteld door het College van Rijksadviseurs van de Rijksoverheid.

Panorama Nederland is een toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. In dit panorama verbeeldt het College van Rijksadviseurs hoe de grote maatschappelijke vraagstukken van nu, de komende decennia de sleutel kunnen zijn voor welkome, structurele verbeteringen van ons land. Panorama Nederland bestaat uit een fysiek panorama, waarbij de bezoeker zelf een blik kan werpen op een schoner, hechter en rijker Nederland, en een publicatie waarin de keuzes en principes om daar te komen worden toegelicht.

Panorama Nederland is als openbaar advies op 6 december 2018 geplaatst op de website van de Rijksoverheid onder college van Rijksadviseurs

Hieronder twee citaten uit Panorama Nederland van december 2018:

Panorama Nederland

“ De energietransitie kunnen we niet alleen in de stad oplossen, daar hebben we ook het platteland voor nodig. Toch is het van belang om eerst maximaal in te zetten op oplossingen in het stedelijk gebied, voordat voor de gemakkelijke weg van de zonnepanelen in de wei wordt gekozen. Zonnepanelen vormen een industriële laag in het landschap, vergelijkbaar met glastuinbouw. Ze belemmeren de gewenste transitie in de landbouw, jagen grondprijzen op, hebben forse ecologische nadelen en tasten de belevingswaarde aan. Beter is het om eerst zo veel mogelijk zonnepanelen op daken en op braakliggende terreinen te installeren en maximaal in te zetten op besparing en slimme warmtenetten.”

“ Windmolens staan in weloverwogen concentratiegebieden en niet overal in het landschap”

Zonnepanelen maar daarmee ook de windmolens kunnen gezien worden als een industriële laag in het landschap met diverse nadelen van dien. Ook wordt hierin geadviseerd om windmolens niet overal in het landschap te plaatsen.

Gezien de laag berekende opbrengsten van de mogelijk te plaatsen windmolens in Olst-Wijhe, vraag ik mij sterk af hoe verstandig en zinvol het is om deze versplintering en versnippering van windmolens in onze gemeente aan te gaan. Gaat het dan om de uitstralingen van een aantal torenhoge windmolens als affiche voor de gemeente om aan de buitenwereld te laten zien dat we onze best doen om de gestelde norm van duurzame energie te halen of gaat het om het behoud van het mooie

landschap en daarmee ook het voorkomen van gezondheidsrisico voor de inwoners van de gemeente en ook risico's voor de natuur?

Ook wil ik een citaat aanhalen uit de toelichting van het bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe:

4.10.4 Windenergie: "het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt."

De huidige visie van de gemeente Olst-Wijhe staat haaks op het eerder opgestelde bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe zoals hierboven te lezen is. Het is mij onduidelijk welke onderzochte en onderbouwde reden is er om af te wijken van het opgestelde bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe welke eerder werd opgesteld.

Mijn zienswijze is dat de gemeente onvoldoende voldoet aan het motiveringsbeginsel en rechtszekerheidsbeginsel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur gezien het feit dat in relatief korte tijd een bestemmingsplan en een visie 180 graden gedraaid kunnen worden. De motivering is daarbij niet logisch, compleet en begrijpelijk en het beleid in dezen wordt niet consequent toegepast.

Daarnaast is het mijn zienswijze dat de gemeente onvoldoende kijkt naar breder gedeelde visies over het landschap zoals die van Panorama Nederland en dat het daarmee teveel een eigen koers vaart, waarbij meer gekeken zou moeten worden naar de samenhang binnen een gebied, een provincie en een land.

2. (Hoogte) windmolens en de daaraan verbonden nadelen

De ronddraaiende wieken van een windmolen kunnen een bewegende schaduw werpen op de omgeving. Dit wordt slagschaduw genoemd. Deze slagschaduw kan hinder veroorzaken als de windmolen dicht bij een woning staat, vooral bij een laagstaande zon. De schaduw wordt dan langer en bereikt ook huizen die verder weg staan. De projectontwikkelaar is verantwoordelijk voor een slagschaduwrapport, waarin hij moet aantonen dat een windpark of windmolen aan de normen voor slagschaduw voldoet. Hoe hoger de windmolen, hoe groter de slagschaduw, hoe groter de effecten voor de directe leefomgeving.

Een voorbeeld van een regel met betrekking tot windmolens:

Heeft een huis een gevel met ramen, dan mag maximaal 17 dagen per jaar slagschaduw op de gevel vallen, gedurende maximaal 20 minuten per dag. Bewolkte dagen hoeven niet te worden meegerekend. Bij overschrijding van de normen kan de overheid een dwangsom opleggen of de windmolens laten stilzetten. Windmolens die relatief dicht bij woningen staan en de norm kunnen overschrijden, moeten een automatische stilstandvoorziening hebben. De windmolens worden dan automatisch stilgezet, zodra ze de afgesproken norm voor slagschaduw overschrijden. Zo blijft de duur van de hinder binnen de norm.

Mijn vraag is hoe gaat de gemeente Olst-Wijhe hier meer om indien de windmolens werkelijkheid worden? Hoe gaat de gemeente Olst-Wijhe er op toezien dat de directe bewoners geen grensoverschrijdende overlast ondervinden? Is er nagedacht wat 240 meter hoge windmolens betekenen voor de slagschaduw en wat dit betekent voor de effectiviteit van het draaien van de windmolen kijkend naar bovenstaand beleid met betrekking tot slagschaduw?

Mijn zienswijze is dat de voorgestelde locaties voor windmolens in de gemeente Olst-Wijhe te allen tijde relatief dicht bij vele woningen staan in het buitengebied. Dit past naar mijn idee niet bij het voorstel van de gemeente Olst-Wijhe om mogelijk windmolens te plaatsen van 240 meter hoog. Hoe hoger de windmolen, hoe groter de kans op slagschaduw op de woningen in een gebied waarin de afstand tot de diverse woningen niet groot zijn.

Daarnaast is het mijn zienswijze dat er onvoldoende aandacht is voor de effecten en regels van (hoge) windmolens en de invloed van (hoge) windmolens voor flora en fauna en voor de overlast voor omwonenden, onder te verdelen in overlast door slagschaduw en geluidsoverlast.

3. Effecten windmolens op volksgezondheid

Windmolens vormen een bedreiging voor de gezondheid. Windmolens veroorzaken gezondheidsrisico's op het gebied van onder andere (1) slagschaduwtrillingen en (2) laagfrequentgeluid.

Hieronder een korte toelichting wat dit inhoud en wat de uitwerking hiervan kan zijn:

- *Vibro Acoustic Disease / laagfrequentgeluid*

Windturbines produceren in grote mate een laagfrequentgeluid. Het is vastgesteld dat grotere windturbines ook leiden tot toename van de productie hiervan. Marianne Alves Pereira heeft ruim dertig jaar onderzoek gedaan naar de gevolgen van laagfrequentgeluid. Haar onderzoeksresultaten bewijzen dat dit onhoorbare geluid de oorzaak is van de ziekte VAD: Vibro Acoustic Disease. Deze ziekte ontstaat geleidelijk en kan zich ontwikkelen wanneer iemand langdurig en intens wordt blootgesteld aan laagfrequentgeluid. Hierdoor kan er een vaatverdicking ontstaan in het weefsel rondom het hart en de bloedvaten, wat kan leiden tot hartfalen met dood als gevolg.

- *Wind Turbine Syndrome*

Na een groot aantal klachten van mensen die naast windmolenparken wonen is Dr. Nina Pierpont op haar beurt een onderzoek gestart. In dit onderzoek bewijst zij dat windturbines de gezondheid van omwonenden in een straal tot 1500 meter om de windmolens ten nadele beïnvloeden. In het Engels heet deze ziekte 'Wind Turbine Syndrome'. Dit houdt in dat laagfrequentgeluid van windturbines het balanssysteem van het lichaam doet denken dat het lichaam beweegt. Hoewel laagfrequentgeluid niet kan worden gehoord, stimuleert het wel het evenwichtsorgaan (vestibulaire systeem).

Pierpont beschrijft in haar onderzoek de volgende symptomen van Wind Turbine Syndrome. Verstoring van slaap, oververmoeidheid, hoofdpijn, tinnitus (oorsuizen), druk op de oren, duizeligheid, misselijkheid, wazig zien, tachycardia (versnelde hartslag), prikkelbaarheid, depressie, stress, trilling, agressie, concentratiestoornissen, geheugenstoornissen, neusbloedingen, hevige pijnen in de borststreek en paniekaanvallen. Ook blijkt dat de symptomen grotendeels verdwenen als omwonenden langere tijd wegbleven uit de invloedssfeer van windmolens, maar dat de ziekte weer terugkeerde wanneer zij weer in de buurt van een windmolen kwamen.

De uitkomsten van haar studie zijn door vakgenoten getoetst en de WHO gebruikt en onderschrijft deze studie.

Uit een ander relevant onderzoek naar windmolens wordt de volgende, nagenoeg dezelfde conclusie als in bovenstaande onderzoek getrokken:

Een substantieel deel van omwonenden van windturbines rapporteert wereldwijd identieke klachten: chronische slaapproblemen, hoofdpijn, tinnitus, een drukgevoel op de oren, vertigo, visusklachten, luchtwegproblemen, tachycardie, prikkelbaarheid, concentratie- en geheugenproblemen, en angstgevoelens samengaand met de sensatie van inwendige pulsaties of trillingen zowel slapend als in wakkere toestand.

Mijn zienswijze is dat er onvoldoende aandacht is in de visie van de gemeente Olst-Wijhe voor de gezondheidsrisico's voor direct omwonenden van windmolens in de gemeente gezien bovenstaande onderzoeken en bevindingen. In de gemeente Olst-Wijhe komen op bijna alle voorgestelde locaties windmolens te staan binnen een grens van 1500m tot een heel aantal woningen. Dit betekent dat bovenstaande bevindingen van toepassing zijn op de gezondheid van deze inwoners van de gemeente. Hier wordt naar mijn idee onvoldoende rekening mee gehouden.

4. Waardedaling van woningen

Windmolens betekenen een aantasting aan de belevingswaarde van omwonende. Het is een verstoring in het landschap en in het uitzicht vanaf de betreffende woningen. Economen Martijn Dröes en Hans Koster van de Vrije Universiteit en de Universiteit van Amsterdam hebben onderzocht dat windmolens binnen een straal van twee kilometer de waarde van een woning met gemiddeld 1,4 tot 2,3 procent doen zakken; afhankelijk van de afstand tot een windmolen. Dit komt neer op een gemiddelde prijsdaling van 3.500 tot 5.600 euro. Grotere windmolens zorgen voor een grotere prijsdaling. Zelfs twee tot drie jaar voor de komst van een geplande windmolen is er al een daling te zien in de woningwaarde.

Mijn zienswijze is dat er onvoldoende rekening wordt gehouden met de planschade van de mogelijk te plaatsen windmolens in de gemeente Olst-Wijhe en dat hierbij ook voorbij gegaan wordt aan de gevolgen en effecten voor de bewoners. In hoeverre is de gemeente Olst-Wijhe bereid hierin wat te betekenen? Waarom heeft de gemeente hier tot op heden weinig in aangeboden of omschreven als tegemoetkoming naar de burgers?

5. Participatie, vertrouwen en transparantie

Dan als laatste inhoudelijke punt voor deze zienswijze en in het proces mogelijk het belangrijkste onderdeel, namelijk participatie, vertrouwen en transparantie vanuit de gemeente Olst-Wijhe naar haar inwoners. Participatie, vertrouwen en transparantie kan wat mij betreft ook gezien worden als overkoepelende termen die aan de basis liggen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De term participatie die de verantwoordelijke wethouder noemt tijdens de bijeenkomsten en de gemeenteraadsavonden vind ik onvoldoende geslaagd in de uitvoering om belanghebbenden te betrekken binnen het proces van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie. De participatie is in zijn totaliteit niet breed opgezet en het is kwalijk te noemen dat er in het proces amper de bereidheid lijkt te zijn mee te kijken met belanghebbende burgers die zich niet betrokken voelen door de gemeente.

De verantwoordelijke wethouder verschuilt zich achter termen en uitspraken als: "Nu het dichtbij komt en werkelijkheid lijkt te worden voor de bewoners komen ze in het verzet" (gemeenteraadsavond) en "de mogelijke komst van de windmolens heeft in de Reklamix gestaan" (informatieavond Den Nul).

Een antwoord op de vraag waarom direct betrokkenen/belanghebbenden niet op andere wijze geïnformeerd zijn, komt geen duidelijk antwoord.

Het gevoel onder de belanghebbenden heerst dat de verantwoordelijke wethouder/ de gemeente Olst-Wijhe de visie erdoor wil drukken op basis van onzorgvuldig onderzoek en het gebrek aan participatie. De reactie hierop en de vormgeving van het proces roept niet het gevoel van vertrouwen en transparantie op. De inwoners van de gemeente komen op deze wijze lijn recht tegenover de gemeente te staan wat onjuist is in de relatie en wat een verlies is voor beide partijen.

6. Slot

Ik hoop dat de gemeente Olst-Wijhe het als een belangrijke zaak ziet wat de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie teweeg brengt en heeft gebracht bij de inwoners van de eigen gemeente. Ik weet dat het veel inwoners van de gemeente bezighoudt en dat er de afgelopen maanden meer tegenstanders bij zijn gekomen, doordat er steeds meer mensen op de hoogte kwamen van de plannen van de gemeente Olst-Wijhe.

Dit betekent voor mij en ik denk voor de meesten zeker niet dat er niet gewerkt moet worden aan de EU doelstelling voor de komende decennia om over te gaan op duurzame energie. Dit moet juist gebeuren voor een aarde, een land en een gemeente om toekomstbestendig te worden. Daar zou aan ten grondslag moeten liggen dat dit gedaan wordt in samenwerking met burgers en dat er gemeentegrens-overschrijdend gekeken wordt naar oplossingen. Waarbij oplossingen en keuzes gebaseerd zijn op gedegen onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Z30

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Olst-Wijhe.

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Olst 04-07-2019

Wij dienen bezwaar in tegen het ontwerp plan van de energievise.

*Het is niet duidelijk voor ons wat het betekent geen slagschaduw op de gevels zoals het in de Energievisie staat? Dus op geen enkel moment per jaar mag er op de gevels slagschaduw komen.

*Graag willen wij een duidelijke formulering over hoe hoog de maximale hoogte van de windmolens (tiphoogte).

*Hoe zit het met het geluid (lawaai/overlast) van de windmolens. Er is geen bewijs dat wij er geen last van kunnen krijgen. Deze windmolen van tiphoogte 240m staan nl nog niet in Nederland. Mijn vriendin is hoog sensitief die hoort en ziet alles ,het geluid dat de windmolens geven komt bij haar extra hard binnen.

*Er wordt elke keer gesproken over CO2 reductie. Wethouder Blind heeft echter alleen nog maar de cijfers tot 2015. Wij zijn nu 4 jaar verder en er zijn heel veel schuren met zonnepanelen bij gekomen en niet te vergeten de mestvergister bij de fam Boerkamp. Wij willen weten hoe het nu in **2019** staat met de CO2 reductie. Dit zal immers vermindert zijn en dat moet in het besluit meegenomen worden.

*Waarom moet de Gemeente Olst-Wijhe eerste willen zijn om CO2 uitstoot te verminderen. Men weet nog niet eens wat voor klachten/ongemakken dit alles geeft. Het Provinciale Bestuur heeft te kennen gegeven geen druk uit te oefenen op de gemeentes in Overijssel.

*Bij de komst van deze windmolens kunnen er zich gezondheidsproblemen ontstaan. Het is bekend dat men last kan hebben van geluidsoverlast en de slagschaduw. Hoe komt de Gemeente de bewoners in de nabijheid van een windmolen tegemoet met schadevergoedingen e.d?

*Onze woning en zal aanzienlijk in prijs verlagen bij de komst van windmolens. Wie wil er nu in een gebied wonen met zulke hoge windmolens. Er is nog niets bekend hoe de Gemeente de bewoners hier in tegemoet komt.

*Wij maken ons ook erge zorgen over het bederven van het mooie landschap en uitzicht. Nu zien we vanuit ons keuken raam de vogel trek nog ,dit wordt door de windmolens verstoord.

*De inwoners van de Gemeente Olst-Wijhe willen zelf ook initiatieven nemen om de CO2 uitstoot te verminderen maar kunnen niet iets opstarten omdat de infrastructuur niet voldoende is. Het teveel aan stroom kan hierdoor niet afgevoerd worden. Hoe gaat de Gemeente Olst-Wijhe de inwoners hier in tegemoet komen. Zijn er onderhandelingen met Enexis?

*In het rapport van Bosch en Rijn is een visualisatie gemaakt. Het gaat hier om de te plaatsen windmolens Boskamp/Middel. Er is echter geen reëel beeld geschetst. Ze hebben net buiten de Boskamp een visualisatie gemaakt. Dit had ons inziens beter bij de brug Dingshofweg of de brug bij de Boxbergerweg gemaakt moeten worden. Nu zie je een klein puntje van de windmolen, zo dat mensen hier niet op reageren want volgens hen is het niet zo hoog.

*In Duitsland en Denemarken willen ze al grotere afstandsnormen van windmolens en woningen. Ivm. Klachten en overlast. Heeft de gemeente dit al bestudeerd? Dit alles heeft zijn redenen hoor.

*Wij eisen dat voordat een beslissing wordt genomen eerst een inventarisatie wordt gemaakt van alle huizen/schuren zodat er een goed beeld ontstaat hoever wij al aan de normen voldoen.

*Er is tijdens een raadsvergadering gezegd dat de auto's die over de dijk rijden ook meetellen met de CO2 uitstoot. Gebeurt dit ook in de gemeentes die aan een snelweg liggen zoals bv Holten? Misschien een optie om de dijk een 60 km weg te maken dan gaat het meeste verkeer via Zwolle-Raalte-Deventer. Als dit veel zou schelen is het de moeite waard om dit te onderzoeken.

*Er zijn al veel stukken geschreven de laatste tijd over windmolens. Dat het eigenlijk veel klachten/problemen veroorzaakt. Doet de gemeente iets met deze gegevens. Of interesseert het zich niet hoe de bewoners zich voelen?

*Het is jammer dat wethouder Blind zich niet interesseert in het mooie initiatief van de fam. Boerkamp, mestvergister. Vooral omdat dit toch iets is waar hij zich voor inzet. Blijkbaar is hij nog niet op dit bedrijf geweest, zo dicht bij huis. Wel in Denekamp! Belangrijk is het om de inwoners te stimuleren voor het reduceren van de CO2 uitstoot. Belangstelling tonen en mensen te woord staan.

*Bij raadsvergaderingen over dit onderwerp worden er vragen op wethouder Blind afgevuurd maar hij draait altijd om de hete brei heen en geeft geen antwoord alleen dat wij late "aanhakers" zijn, dit komt dat de communicatie van hem niet erg goed is.

De wethouders van de andere partijen praten met ons maar hij gaat via de achterdeur het gemeentehuis uit.

Hij moet toch antwoord geven op onze vragen hij is toch de wethouder die over duurzame energie gaat.

*Er is al vaker iets over gezegd maar het feit dat toch weinig inwoners wisten wat er speelt wat betreft windmolens is treffend. Heel veel inwoners hebben niet meegekregen wat er aan de hand is met de besluiten rondom het plaatsen van windmolens. Bij het flyeren (huis aan huis!!) blijkt dat er veel inwoners zijn die het nu pas horen.

De inwoners van de Gemeente Olst-Wijhe hadden via een brief, huis aan huis, op de hoogte moeten worden gesteld over de te nemen plannen.

De bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel zijn hierin teleurgesteld immers het kon wel om hen te informeren over het verzamelen van afval in de ondergrondse containers.

Ook zijn wij teleurgesteld dat zo'n belangrijk onderwerp als windmolens in het mooie buitengebied niet op de agenda heeft gestaan bij het kernbezoek van de gemeente aan Boskamp en zelfs ook in Middel niet. Is het raar dat wij zo het vertrouwen in de gemeente kwijt zijn? Dit onderwerp had als eerste op de agenda gemoeten. Stond er echter helemaal niet op!!!

*Het feit dat wethouder Blind een adviserende rol heeft gekregen in de RES roept veel vragen bij ons op.

*als laatste neem ons mooie uitzicht niet af en laat ons genieten van al het mooie groen om ons heen en dat we hier geen stress en geluidsklachten krijgen van de windmolens in onze achter tuin.

Z31

Zienswijze op ontwerp Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon

Geacht College,

Namens de n onszelf geven wij bij deze onze zienswijze op de 'Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon'.

Wij willen graag benadrukken dat wij het toejuichen dat gemeenten concreet beleid opstellen ten aanzien van duurzame energie. De gemeente Olst-Wijhe loopt hierin voor op andere gemeenten. Wij hebben echter vier bezwaren tegen het huidige ontwerp van de ruimtelijke visie. Hierbij geven wij voor elk bezwaar een alternatief, waarmee de doelen en ambities van de gemeente Olst-Wijhe eenvoudiger en beter aangesloten bij de marktontwikkelingen, gerealiseerd kunnen worden.

1. Koppeling tussen windenergie en zonne-energie weglaten

Er wordt in de visie een koppeling gemaakt tussen het in behandeling nemen van windenergieprojecten en zonne-energieprojecten. U schrijft op bladzijde 29 het volgende:

Mocht er een aanvraag voor een windpark in behandeling zijn, dan neemt de gemeente daarnaast niet meer dan 1 aanvraag voor een zonneveld in behandeling. In de situatie dat er geen aanvraag ligt voor een windpark, neemt de gemeente tot en met 2021 niet meer aanvragen voor zonnevelden in behandeling dan noodzakelijk voor de doelstelling van 2020 (36 ha).

De bovenstaande aanpak is niet verstandig. Windenergieprojecten en de bijbehorende vergunningenprocedure zijn langdurige en ook onzekere trajecten. Het zou goed kunnen dat er straks een windenergieproject in behandeling wordt genomen dat uiteindelijk niet zal leiden tot een daadwerkelijke vergunning en realisatie van een windmolenpark. Gedurende dit traject kan er slechts één zonneveld worden ontwikkeld. In feite zet een windenergieproject hiermee de energietransitie in Olst-Wijhe op slot. En als het windenergieproject uiteindelijk niet blijkt te kunnen doorgaan is het nog te laat om met zonnevelden de doelstelling te halen.

Wij stellen voor de koppeling tussen windenergie en zonne-energie weg te laten en alle aanvragen voor zonnevelden in behandeling te nemen ongeacht of er een windenergieproject in behandeling is.

2. Te hoge participatie-eis wijzigen

Het is begrijpelijk dat er in het beleid aandacht is voor participatie. Ook wij zien het als meerwaarde om bewoners in de omgeving de mogelijkheid te geven voor participatie. De praktijk leert echter dat het bij grootschalige projecten niet realistisch is om te verwachten dat de helft van een wind- of zonnepark in lokaal eigendom komt. De investeringen die gemoeid zijn met grootschalige projecten lopen in de miljoenen euro's. Het is niet realistisch om te verwachten dat dit door bevolking van Olst-Wijhe kan worden opgebracht. Zeker niet als er sprake is van meerdere projecten. Door de genoemde 51% als eis op te nemen in het beleid kunnen veel kansrijke projecten sneuvelen. De gemeente heeft al een mooie coöperatieve ontwikkeling bij de Noordmanshoek. Het is niet logische om te verwachten dat de leden van de coöperatie die hier geld in hebben gestoken dit nogmaals bij

een ander park weer gaan doen. De postcoderoos regeling geeft daar in zijn mechaniek geen ruimte voor, immers met de postcoderoos kan alleen een voordeel behaald worden tot het volume van het eigen elektriciteitsverbruik. Daarboven heeft het geen effect meer. U geeft als voorbeeld het coöperatieve windpark bij Nijmegen. Olst-Wijhe is echter niet te vergelijken met een stad als Nijmegen. In Olst-Wijhe kan niet verwacht worden dat een zelfde financiële bereidheid zal zijn om in grote getale te investeren in zonnevelden en windparken.

Wij stellen voor om de eis van 51% om te zetten in de voorwaarde dat financiële participatie moet worden aangeboden en dat er een duidelijke inspanning moet worden geleverd door de initiatiefnemer om potentiële participanten een marktconform aanbod te maken. Dat kan dan in de vorm van een obligatie, een gebiedsfonds of sponsoring/donatie voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.

Het gekozen percentage van 51% geeft op zichzelf ook praktische problemen, omdat het een meerderheidsaandeel betreft. Het is dan lastig een investeerder bereid te vinden die de overige 49% op tafel zal leggen zonder controle te hebben op de exploitatie van het project. Daarom is het belangrijker dat aandeelhouders heldere afspraken met elkaar maken over zeggenschap en risicoverdeling.

We willen nogmaals benadrukken dat wij absoluut voorstander zijn van participatie en ook financiële participatie. Het is een uitstekend en bewezen middel om draagvlak voor projecten te creëren. Het is echter geen doel op zich, gelukkig zijn er naast eigendom ook nog voldoende alternatieven om draagvlak te bereiken. Het klimaatakkoord biedt een goed houvast waarmee participatie geborgd wordt. De (zeer) recent vastgestelde *gedragscode zon-op-land* waar leden van sectororganisatie Holland Solar zich verbinden aan de participatieparagraaf van het klimaatakkoord, biedt een goed uitgangspunt voor beleid. Zowel het klimaatakkoord als de gedragscode zon-op-land is door een breed scala aan partijen opgesteld.

3. Geen verplichting betrokkenheid lokale energie-coöperatie

U geeft in uw beleid aan dat er bij zonnevelden vanaf 2 hectare in ieder geval een lokale energiecoöperatie betrokken moet zijn. Wij vinden het samenwerken met een energiecoöperatie zeer wenselijk. In andere projecten in andere gemeenten proberen wij ook altijd deze samenwerking op te zoeken. En hier hebben we zeer positieve ervaring mee. Maar het is niet redelijk dit als verplichting te formuleren. Dikwijls is een coöperatie simpelweg niet bij organisatorische machte om met meerdere initiatieven samen te werken. Het is goed denkbaar dat een coöperatie puur uit praktisch oogpunt kiest om maar met één project mee te werken. Dit zegt niets over de maatschappelijke kwaliteit van de andere projecten.

Wij stellen voor om de verplichting om samen te werken met een energie coöperatie te veranderen in een streven.

4. Geen bovengrens van 36 hectare

U geeft in uw beleid aan dat er in eerste instantie tot maximaal 36 hectare aan zonneveld wordt meegewerkt omdat dit voldoende energie opwekt voor de doelstelling van 20% duurzame energie. Wij denken dat het verkeerd is om dit uit te drukken in hectares. Bij een zonneveld worden vaak meerdere hectares ingezet voor landschappelijke inpassing. U verlangt dit zelf ook in uw beleid. In

de landschappelijke inpassing wordt geen duurzame energie opgewekt. Door te focussen op aantal hectares kan het gebeuren dat de doelstelling van 191 TJ niet wordt gehaald. Daarbij komt nog dat het uitgangspunt dat met 36 hectare 191TJ op te wekken een zeer positieve inschatting is. Hierbij wordt uitgegaan van zonnepanelen die nu nog niet verkrijgbaar zijn en zeer veel panelen per hectare. Juist zonnevelden met veel ruimte tussen de panelen worden veelal beter gewaardeerd in de omgeving en geeft een grotere ecologische meerwaarde voor zowel boven als onder de grond.

Wij stellen voor om de maximum grens van 36 hectare te vervangen door de grens van 191 TJ, de daadwerkelijke doelstelling van 2020.

Tot slot nog een aantekening dat het inmiddels halverwege 2019 is, en we hopen dat u ook een doelstelling zal definiëren voor 2025 en 2030 binnen dezelfde beleidskaders. Dit is urgent, gezien de benodigde investeringen in elektriciteits-infrastructuur. De netbeheerder Enexis heeft in 2019 duidelijkheid nodig om in 2024 een capaciteitsuitbreiding gereed te hebben. Een doorlooptijd van 5 jaar is niet ongebruikelijk. Indien u samen met marktpartijen en netbeheerder een bijdrage wil leveren aan energietransitie is een helder beleid met doelstellingen voor 2025 en 2030 nu onontbeerlijk.

Wij zien uit naar uw reactie en zijn altijd bereid tot een mondelinge toelichting in een gesprek of bij een bijeenkomst van uw college of raad.

Hoogachtend

Contactgegevens

Indien niet aanwezig vanwege zomervakantie:

Z32

College van Burgermeester en Wethouders
Gemeente Olst – Wijhe

Olst, 16 Juli 2019

Betreft: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van de duurzaamheidsvisie.

Geachte college van Burgemeester en Wethouders,

Hierbij geven wij onze zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van Duurzaamheidsvisie.

Wij zijn teleurgesteld in hoe de gemeente de inwoners die in de nabijheid van een eventueel te plaatsen windmolens zijn benaderd. Het bleek dat er maar weinig inwoners van Middel/Boskamp op de hoogte waren dat er windmolens zullen worden geplaatst. Hierop is door een inwoner gelijk gereageerd en is gaan flyeren om toch de inwoners op de hoogte te brengen. Dit werd zeer duidelijk bij alle inwoners. Het is echt een fout van de gemeente om de inwoners niet op de hoogte te stellen per brief.

Hoe staat het met het overlast/lawaai van de windmolens?

Mensen die wonen in de buurt van windmolens ondervinden hier ernstige gezondheidsklachten van. Enkel van deze problemen zijn; moeite met slapen, duizeligheid, oorsuizing, concentratieproblemen. Dit zijn vastgestelde gegevens. Waarom wordt hier in de visie geen rekening mee gehouden. Als de windmolens er eenmaal staan, dan is er geen weg meer terug. De omwonende zijn hier dan de dupe van!!

Wat ons nog meer zorgen baart is; 'wat is onze woning straks nog waard'? Wie wil er nou in de nabije omgeving van een windmolen wonen? aangezien wij plannen hebben om naar middel te verhuizen.

Op de afsluitende bijeenkomst bij ripperda in den nul zat een overvolle zaal met bijna alleen maar tegenstanders van de plannen van de gemeente voor het plaatsen van windmolens, Het is wel duidelijk dat er totaal geen draagvlak is voor deze plannen waarom er dan toch mee door willen gaan?

De doelstelling om in 2020 20% van de energie op te wekken lijkt op deze manier wel een wedstrijd het moet niet zo zijn dat er maar een paar windmolens neergeploft worden om er dan zo snel mogelijk vanaf te zijn. Je kan natuurlijk niet iedereen tevreden houden, maar laten we eerst meer tijd steken in het vinden van alternatieven. Een mega grote windturbine moet je hier gewoon niet willen.

Wij vind het ook een hele slechte zaak dat Nederland die al zo ver voorop loopt qua opwekken van duurzame energie altijd maar voorop moet blijven lopen, laat eerst de rest van europa maar gelijk komen met Nederland en in die tijd kunnen wij zoeken naar betere oplossingen

Als de gemeente Olst/Wijhe toch een mega windmolen wil plaatsen maakt het ook van zijn inwoners proefkonijnen. Het kan toch niet zo zijn dat er een windmolen wordt geplaatst en het maar zien is hoeveel last wij inwoners er van hebben.

Wij vinden het jammer dat Wethouder Blind ons niet te woord heeft gestaan, want wij de inwoners van het buitengebied Middel/Boskamp hebben goede en interessante gesprekken gehad met bijna alle fracties. Met de voorzitters, maar ook met de leden van de fracties CDA, VVD, GB en gesprek met fractie D'66 staat gepland op 14 augustus. De fracties en bewoners waren allemaal erg enthousiast over de keukentafelgesprekken en de rondleidingen bij de monovergister. Helaas kunnen wij dat niet zeggen van Wethouder Blind. Bij elke (raads)vergadering en/of kernbezoek is hij niet één keer een gesprek met ons aangegaan. Jammer, ook als is hij voor en wij tegen. Je kunt elkaar wel te woord staan.

Het is jammer dat Wethouder Blind zich niet interesseert in het mooie initiatief van de Fam. Boerkamp. Wel naar Denekamp, maar niet aan de Steunenbergerweg te Middel. Fam. Boerkamp die al jaren aan het investeren zijn in groene energie en deze ondernemende boer krijgt veel belangstelling van andere gemeente, provincie en is een groot voorbeeld voor boeren in heel Nederland.

Z33

Gemeente Olst-Wijhe
College van burgemeester en wethouders
Postbus 23
8130 AA WIJHE

Betreft: Zienswijze tegen 'Ruimtelijke visie Duurzame Energie'

Marle, 11 juli 2019

Geacht college,

Mijn naam is _____ in 2012 zijn wij verhuisd naar Marle, waar we van een oude boerderij een generatiewoning hebben gemaakt. Opa en oma wonen in het voorhuis en wij met ons gezin in het achterhuis. We kozen voor Marle omdat we daar de rust vonden die voor onze oudste zoon zo belangrijk is en omdat we voor beide generaties een fijne plek konden creëren.

Bij de verbouwing in 2013 stond duurzaamheid voorop. We willen onze woning stap voor stap energieneutraal maken. Inmiddels wordt bijna 80% van de elektriciteit voor beide gezinnen opgewekt met zonnepanelen en binnenkort breiden we dat uit naar 100%. De volgende stappen zijn het minimaliseren van het gasverbruik en de overstap naar volledig elektrisch rijden.

De reden waarom ik deze zienswijze schrijf, is dat ik mij grote zorgen maak over de voorgenomen plannen. Ik ben geen tegenstander van windenergie, integendeel. Ik vrees wel dat de gevolgen van windmolens zo dicht bij woningen ernstig worden onderschat. De afstand tot woningen was een zeer belangrijk discussiepunt tijdens het proces tot nu toe, en tot mijn schrik is hier in de concept structuurvisie nagenoeg niets mee gedaan.

Het doel van deze zienswijze is om u te informeren over een aantal zaken die ik te weten ben gekomen door middel van desk research en het raadplegen van deskundigen. Grotendeels is deze informatie al met u gedeeld in mijn brief aan de gemeenteraad van Juli 2018, maar u hebt er helaas voor gekozen om deze niet te behandelen en af te doen als een 'schot voor de boeg'.

Kort samengevat zijn dit de belangrijkste punten:

- Er zijn wettelijke normen, maar strikt voldoen aan die normen zal onherroepelijk leiden tot overlast voor omwonenden. Om de veiligheid en het leefmilieu van omwonenden te garanderen, zijn de in de structuurvisie genoemde afstanden van 300 en 500 meter tussen windmolens en woningen volstrekt onvoldoende. Zo blijkt uit theorie én praktijk.
- Het belangrijkste en meest effectieve instrument om lokale milieuhinder tegen te gaan, is het afdwingen van voldoende afstand.
- De geluidsnorm is een jaargemiddelde, kan niet gemonitord worden en is daardoor in praktijk niet te handhaven. Dit zal onherroepelijk tot overlast en illegale geluidsniveaus leiden.
- De enige harde, meetbare en controleerbare randvoorwaarde is afstand. Door voldoende afstand te houden, kan de gemeente ook voldoen aan het zogenaamde "voorzorgsbeginsel".
- De gemeente mag haar eigen lokale afwegingen maken en veilige bovenwettelijke normen stellen, ook in de vorm van voldoende afstand.
- U bent nu aan zet om die afstand met zorg te bepalen en daarmee te voldoen aan het voorzorgsbeginsel.

Geluidshinder en normering

De landelijk gestelde norm voor geluidshinder door windmolens bij woningen gaat uit van maximaal toegestane niveaus van 47 dB Lden voor het gehele etmaal en 41 dB Lnight voor de nacht. De Nederlandse norm is al zeer soepel vergeleken met andere Europese landen, waar strengere normen gelden. In 2011 zijn in Nederland - onder druk van de lobby - de wettelijke normen voor windenergie in belangrijke mate versoepeld om in ons dichtbevolkte land meer plaats te maken voor windmolens.

"We houden ons aan de wettelijke normen" klinkt mooi, maar wat veel mensen zich niet realiseren, is dat bij de geluidsnormen - anders dan voor industrielawaai of snelweggeluid - wordt uitgegaan van een jaargemiddelde. Dit betekent dat perioden van geluidsoverlast kunnen worden 'weggemiddeld' door relatief stille perioden. Met andere woorden: als je een paar weken goed kunt slapen omdat er weinig wind is, kun je vervolgens nachtenlang wakker liggen van het lawaai.

Uit onderzoek van onder meer TNO is gebleken dat mensen het geluid van windturbines veel hinderlijker vinden dan het geluid van auto's of treinen. De kans is groot dat windmolens die te dicht bij woningen worden geplaatst, bij veel mensen tot gezondheidsklachten zullen leiden. Dit wordt veroorzaakt door het repetitieve en pulserende karakter van het windmolengeluid in combinatie met het afnemende omgevingsgeluid in de nacht. Waar het normaal gesproken in de avond en nacht stiller wordt, neemt het geluid van windmolens dan juist toe. De wind op hoogte is in de avond en nacht sterker en leidt daardoor tot meer windmolengeluid, juist op het moment dat bij mensen de behoefte aan rust toeneemt.

Onderzoek van het RIVM bevestigt de klachten wegens geluidshinder en beveelt een norm van 40 dB Lden aan. Het onderzoek laat zien dat de bestaande norm van 47 dB Lden bij bijna 1 op de 5 omwonenden zal leiden tot ernstige geluidshinder. Binnenshuis is dat zelfs 9%.

Bron: RIVM

https://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Algemeen_Actueel/Nieuwsberichten/2015/Geluid_van_windturbines_nader_bekeken

Bron: TNO

https://www.tno.nl/media/2187/hinder_door_geluid_van_windturbines.pdf

Handhaving is in praktijk nagenoeg onmogelijk

Een ander probleem met de normering Lden / Lnight is dat deze in praktijk niet te handhaven is. Dit komt doordat het een jaargemiddelde is. Om een jaargemiddelde te bepalen moet je een jaar lang het geluid meten, dus steekproefsgewijze metingen zijn

zinloos. Er wordt in praktijk dan ook zelden bij woningen gemeten of aan de norm wordt voldaan. In plaats daarvan berekent men achteraf hoeveel brongeluid de turbines het afgelopen jaar hebben geproduceerd aan de hand van gegevens van de exploitant of de fabrikant. De gemeente kan dus alleen achteraf narekenen of de norm werd gehaald en kan daarbij niet over onafhankelijke gegevens beschikken. Zo verklaarde de gemeente Noordoostpolder op klachten van omwonenden dat zij niet in staat is om de opgave van de fabrikant te controleren.

De hoeveelheid wind kan per jaar flink verschillen. In bepaalde jaren kan het 20% minder dan gemiddeld waaien en in andere jaren 20% meer (bronnen: CBS en Windex). Bij het vooraf berekenen van de Lden 47 dB contourlijn wordt echter uitgegaan van een gemiddeld windaanbod over vele jaren. Zo kan het gebeuren dat in een windrijk jaar de Lden 47 dB norm met meer dan 20% wordt overschreden. Dit betekent in praktijk dat het windmolengeluid in dat jaar een niveau bereikt dat feitelijk illegaal is. En dat kan dan slechts achteraf worden vastgesteld!

De grootste overlast is te verwachten in de wintermaanden, waarin het windaanbod meer dan 100% hoger kan zijn dan gemiddeld.

Niet alleen de normering is abstract, ook de decibel-schaal is voor het menselijk brein moeilijk te bevatten, want niet-lineair. Een verhoging met 10 decibel van 47 dB naar 57 dB lijkt misschien onschuldig. Echter, elke verhoging met 10 decibel betekent een vermenigvuldiging met een factor 10. Dus 10 dB meer geluid betekent in praktijk 10 keer zo veel geluid. Een verhoging met 20 dB betekent 100 keer meer geluid en een verhoging met 30 dB betekent 1000 keer zo veel geluid.

U kunt zich voorstellen wat dit betekent in die wintermaanden waarin het twee keer harder waait dan gemiddeld.

Bron: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Decibel_\(eenheid\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Decibel_(eenheid))

Noodzaak voor bovenwettelijke (lokale) normering

De feitelijke geluidsbelasting van een windmolen is dus niet objectief vast te stellen en handhaving is in praktijk nagenoeg onmogelijk. Ernstige overschrijding van de norm is te verwachten als er geen veiligheidszones worden ingebouwd. Wil de gemeente er zeker van zijn dat wettelijke normen niet worden overschreden, dan dient zij een veilige keuze te maken door zelf bovenwettelijke normen vast te stellen en die te hanteren.

Belangrijk om te weten is dat in een evaluatierapport over windpark Houten van de Universiteit van Utrecht als aanbeveling is vermeld dat men veel discussie en conflicten had

kunnen vermeden door op voorhand windmolens uit te sluiten waarvoor mitigerende maatregelen (zoals stilzetten op bepaalde tijden) nodig zijn.

De landelijke normering voor het maximaal toegestane geluidsniveau leidt volgens TNO en RIVM tot hinder en klachten bij omwonenden. Mede hierom wil ik benadrukken dat de gemeente de mogelijkheid heeft om zelf te kiezen voor een veiliger normering en dus bovenwettelijke normen aan te houden ²⁾.

²⁾ *Activiteitenbesluit milieubeheer, art. 3.14a c.v.: mogelijkheid vaststellen normen met een lagere waarde bij maatwerkvoorschriften.*

Afstand tot woningen

Het belangrijkste en meest effectieve instrument om lokale milieuhinder tegen te gaan, is het afdwingen van voldoende afstand. In de ruimtelijke ordening worden daarom richtafstanden gebruikt op basis van de VNG uitgave "Bedrijven en milieuzonering", ook wel genoemd "het Groene Boekje". In dit Groene Boekje wordt voor windmolens met een wiekdiameter van 50 meter een afstand voorgeschreven van 300 meter. Het milieu-item geluid is daarvoor de bepalende factor.

De VNG uitgave is in 2009 voor het laatst bijgewerkt en daarmee in feite achterhaald, want de windmolens zijn inmiddels vele malen groter geworden. De VNG heeft echter besloten om om in de aanloop naar de nieuwe Omgevingswet het Groene Boekje **niet** meer te herzien. In de tussenliggende periode heeft het Ministerie van I&M een grotere richtafstand aanbevolen, namelijk een afstand van 400 meter gerelateerd aan grotere windmolens met een tiphoogte van 100 meter.

Inmiddels worden nóg weer hogere windmolens gerealiseerd en hanteert het ministerie geen richtafstand meer. Het ligt voor de hand dat naarmate de windmolens groter zijn, de geluidbelasting hoger is en dus de afstand tot woningen groter dient te zijn.

Als in de gemeente Olst-Wijhe windmolens worden geplaatst, dan is de verwachting dat de ontwikkelaar(s) deze aanzienlijk hoger zullen maken dan 100 meter tiphoogte (hoogte van de bovenste tip van de wiek wanneer deze recht omhoog wijst). In de concepten die door de gemeente zelf gepresenteerd zijn, wordt nu al uitgegaan van varianten met een tiphoogte van 180 en zelfs 240 meter.

Hoe hoger de windmolens, hoe belangrijker het is om een veilige afstand te hanteren. Het gevaar is groot dat de commercie de overhand krijgt en dat economische aspecten belangrijker worden dan een gezond woon- en leefmilieu. Zonder een veilige afstand te hanteren en bij enkel toepassing van de landelijk maximaal toegestane norm zal er zeker sprake zijn van ernstige geluidhinder.

Neem bijvoorbeeld het windpark in Houten. In Houten geldt een scherpere norm dan 47 dB Lden, maar zelfs hier zijn tegenvallende ervaringen aan de orde. Dit wijst erop dat er meer afstand nodig is om bewoners te beschermen.

Afstand en 'inspraak'

Nogmaals: van alle ruimtelijke randvoorwaarden is afstand de belangrijkste. De afstand tussen windmolens en woningen is van zeer grote invloed op het leefmilieu van omwonenden. Hoe kleiner de afstand, des te groter de negatieve invloed op nachtrust, veiligheid en woningwaarde.

Tijdens de inspraakavonden is er dan ook flink gediscussieerd over de afstand tussen windmolens en woningen. In het participatieverslag (zie onder) komt dit duidelijk naar voren, maar in de concept structuurvisie is hierover **niets** terug te vinden. Er wordt geen enkele harde voorwaarde gesteld aan een minimale afstand tussen windmolens en woningen. Slechts een vage formulering onder 3.3.2: "er moet voldoende afstand worden gehouden van woningen in de dorpen".

Vooralsnog kiest het college er voor om volledig voorbij te gaan aan alle moeite die honderden burgers hebben gedaan om mee te denken en te participeren in dit proces als het gaat om de belangrijkste ruimtelijke voorwaarde: afstand.

Uit het participatieverslag:

3.2.2.3 Effecten windmolens

- De energievisie moet **heldere randvoorwaarden** bevatten.
- Hanteer maximale **afstanden** tot de windmolens.
- Stel voorwaarden aan geluid en slagschaduw.
- Zet normen om in **afstanden** om het hanteerbaar te maken.
- Windmolens: pas een **afstand** toe van minimaal 5 tot 10 keer de ashoogte.
- Windmolens: pas een minimale **afstand** toe van 2 kilometer in verband met trillingen.
- Let op cumulatie met andere geluidbronnen. Als daar sprake van is, plaats de molens dan op grotere **afstand**.
- Onderzoek en besteed aandacht aan gezondheid (ook psychische): de onrust over windmolens kan tot ziekte leiden.
- Obstakelverlichting op windmolens zeer hinderlijk, wordt dit meegenomen?
- Wat zijn de effecten op de leefomgeving van zon?

Vorzorgsbeginsel

Door voldoende afstand te houden, kan ook voldaan worden aan het zogenaamde "voorzorgsbeginsel". Dit beginsel houdt in dat van overheden mag worden verlangd dat zij het belang van een goed leefmilieu in acht nemen en "bij twijfel niet inhalen". Zeker nu nog veel onderzoek wordt gedaan naar de gezondheidseffecten in relatie tot hinder van windmolens is het ook vanuit het voorzorgsbeginsel gepast om een veilige afstand te hanteren.

Veiligheid en ongelukken

In Duitsland neemt het aantal ongevallen met windmolens toe. Niet alleen met de oudere modellen maar ook met nieuwe windturbines in aanbouw. Bij een ongeluk in maart 2018 in het Duitse Borchten werden 'messcherpe glasvezeldelen' tot wel 800 meter ver weggegooid. Weer een bewijs dat bovenwettelijke normen noodzakelijk zijn, mits de gemeente een gezond en veilig leefmilieu wil borgen.

Bronnen:

- <https://www.welt.de/wirtschaft/article176699938/Windkraft-TUEV-sieht-in-den-Anlagen-tickende-Zeitbomben.html?wtrid=onsite.onsitesearch>
- http://www.nw.de/lokal/kreis_paderborn/borchten/22142855_Borchener-Windrad-ist-standfest-bleibt-aber-stillgelegt.html
- http://www.nw.de/lokal/kreis_paderborn/borchten/22081172_Ursache-noch-unklar-Euegel-von-Windrad-umgeknickt.html

De raad mag bovenwettelijke normen stellen

De wetgever geeft de mogelijkheid voor het lokale bevoegd gezag om lokale afwegingen te maken (maatwerkvoorschriften). In het kader van ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid kan de gemeenteraad bovenwettelijke normen stellen. De gemeenteraad is nu aan zet; het primaat voor de ruimtelijke ordening ligt immers bij de raad. Een minimale afstand tot woningen van 1500 meter is noodzakelijk.

Samen

Uit de discussies tijdens de 'gebiedsateliers' bleek dat er nauwelijks draagvlak is voor windmolens en veel animo voor zonnepanelen op lege daken. Bovendien zijn er veel asbestdaken die vervangen moeten worden voor 2024. Daar ligt een mooie kans. Windmolens zijn per definitie niet iets wat je 'samen' doet: de lasten zijn voor de direct omwonenden en de rest vindt het vaak wel best, vooral als men zelf niet in een zoekgebied woont.

Bovendien zijn de investeringen en de financiële belangen enorm waardoor het risico groot is dat de commercie de overhand neemt. Kleine kernen worden nu al gesplitst in twee groepen: vermogende grondeigenaren die grof geld kunnen verdienen aan windmolens en

'gewone' burgers die het nakijken hebben. Voor de duidelijkheid: we hebben het al snel over een grondvergoeding van € 45.000 per jaar per windturbine. In Duitsland noemt men dit 'het omgekeerde Robin Hood effect'. In Nederland noemen we dit een perverse prikkel.

Het is een veel positievere insteek om te beginnen met schone energie vanuit een 'bottom up' benadering. Duurzaamheid is een mooi thema waar veel mensen hun schouders onder willen zetten. Maak daar op een positieve manier gebruik van en begin daar, waar het draagvlak al is.

Proces

Nog een paar dingen over het proces tot nu toe. Als ik het goed heb begrepen, heeft de wethouder de opdracht gekregen van de gemeenteraad om de mogelijkheden voor duurzame energie te onderzoeken, waarbij participatie van burgers een zeer belangrijke voorwaarde is. Dat klinkt goed: duurzaam bezig zijn en samen iets moois neerzetten. Echter voor mij persoonlijk is de zin om te participeren ver te zoeken, en dat terwijl ik zeer doordrongen ben van de noodzaak om zuiniger om te gaan met onze planeet.

Het proces begon al met een valse start, voordat de wethouder ook maar naar buiten trad over dit onderwerp. Hij was 'vergeten' om Plaatselijk Belang Marle te informeren - in weerwil van overduidelijke afspraken hieromtrent - en zo kon het dat de agrariërs in Marle samen met een projectontwikkelaar hun plan al klaar hadden en daarmee de overige inwoners van Marle compleet overvielen. De wethouder stapt hier overigens heel gemakkelijk overheen, zegt een keer 'ik trek hiervoor het boetekleed aan' en klaar. En dan verbaast hij zich erover dat er in Marle en aangrenzende kernen veel wantrouwen is.

Vervolgens moesten er met vliegende spoed plannen gevormd worden, want, zo zei de wethouder: "er moet nu iets gebeuren". Op zich mee eens dat er werk aan de winkel is, maar iedereen weet dat participatie niet van de ene op de andere dag is gerealiseerd. En bovendien, de doelstelling ligt er al heel wat jaren dus de gemeente heeft zelf rijkelijk lang gewacht met actie. Het past mijns inziens dan niet om met vliegende haast en bijbehorende onzorgvuldigheid een dergelijk 'high impact' proces in te steken.

Dat de wethouder in een soort van 'doordrukmodus' opereert, blijkt ook uit het niet of slecht luisteren naar wat er gezegd wordt, mensen in de rede vallen en een non-verbale houding waar velen zich aan hebben geërgerd. Zorgen, vragen en bezwaren van burgers vindt hij maar lastig. Kritische burgers doet hij eenvoudig af als 'NIMBY's'.

Een schrijnend voorbeeld was de bijeenkomst in Vorchten op 25 januari 2018. Na verschillende meningen en zorgen te hebben gehoord over gevaren voor de ecologie, cumulatieve geluidsoverlast, gezondheidsrisico's en verstoring van nachtrust, trok wethouder Blind de conclusie dat hij niet wil praten met mensen die windmolens lelijk vinden. Verbijsterend.

Als wethouder moet je mijns inziens blij zijn met commentaar. Het is juist goed dat burgers kritisch zijn en hun mening geven. Dat is ook participeren.

Uiteindelijk heeft het proces toch iets langer geduurd, en hier zijn we dan. Er ligt na ruim anderhalf jaar een conceptvisie die uitblinkt in visieloosheid. Ondanks alle beschikbare tijd en de inzet van een duur adviesbureau ligt er een stuk dat aan alle kanten rammelt en barst van de vage formuleringen, foute calculaties, omissies en misleidende zinnestelsels. In het voortraject is gezegd, ik citeer Duco van Dijk (Bosch & Van Rijn): "In de structuurvisie worden ook voorwaarden opgesteld waaraan een vergunningaanvraag moet voldoen en Olst-Wijhe koerst aan op behoorlijk stevige voorwaarden." Hier is niets van terug te vinden in de concept visie.

Op de site van de gemeente begint de pagina over de Energievisie met het zinnestelsel "Windmolens en zonnepanelen in Olst-Wijhe: dat doen we samen!". Was dat maar zo. Wie kan mij vertellen waar ik dit uitgewerkt terug kan vinden in de concept structuurvisie?

Het is buitengewoon jammer dat de beschikbare middelen niet zijn ingezet voor een echt participatieproces.

Met vriendelijke groet,

Z34

Gemeente Olst-Wijhe

Olst, 17 juli 2019

Onderwerp: Zienswijze op Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief geven wij onze zienswijze op "Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon".

We zijn tegen het plaatsen van windmolens en aanleggen van grootschalige zonnevelden in de gemeente Olst-Wijhe. Dit zijn onze bezwaren:

M.b.t. de windmolens:

- de hoogte van de windmolens (240m): nergens in Nederland staan zulke hoge windmolens.
- De grote windmolens zijn landschap bepalend: ze brengen grote schade toe aan het beeld van de mooie Sallandse omgeving.
- Mede door de hoogte van de windmolens is het onduidelijk wat voor geluid en andere overlast deze veroorzaken. Zeker is wel dat ze geluidshinder en dus gezondheidsrisico's veroorzaken.
- Slagschaduw: zowel op de woning, maar ook op het erf (en als je dus buiten bezig bent of in de tuin zit).
- Door deze windmolens zal er waardedaling van onze woning (en de woningen in onze omgeving) plaatsvinden.

M.b.t. de grootschalige zonnevelden:

- Aantasting van m.n. landbouwgrond.
- Door deze zonnevelden wordt ons het mooie uitzicht in de omgeving ontnomen.
- Beter is het dan om grootschalig om te zetten naar veel meer kleinschalige zonnevelden, zodat het uitzicht overal mooi blijft.

Wij begrijpen dat er oplossingen gezocht moeten worden voor wat betreft duurzame energie. We denken dat je al heel veel kan bereiken door op alle beschikbare daken van huizen, schuren en overige gebouwen zonnepanelen te leggen. Ook initiatieven als Biogas+ monovergisting, zoals te zien aan de Steunenbergerweg, moedigen wij aan. Daarnaast denken we dat alles veel meer op landelijk (veel meer windmolens op de Noordzee) of in ieder geval op provinciaal niveau geregeld moet worden i.p.v. op gemeentelijk niveau. Dat zet weinig zoden aan de dijk.

Wij vertrouwen erop dat u onze zienswijze serieus in overweging neemt.

Met vriendelijke groet,

Z35

Van:
Verzonden: 17 juli 2019 21:01
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Zienswijze Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Geacht college van B&W, dames en heren,

Of de doelen die u stelt in uw Ruimtelijke visie Duurzame Energie voldoende zijn om de hedendaagse klimatologische problemen afdoende het hoofd te bieden, weet ik niet.

Wat ik wel weet is dat iedere (wereld-)burger of hij/zij nou wil of niet actief betrokken is bij het proces van de opwarming van de planeet aarde.

En dus - dan spreek ik voor mezelf - eigen vormen moet zien te vinden om met die verantwoordelijkheid daarvoor om te gaan.

Kijkend naar de cijfers, getallen en bedragen die u hanteert en de mogelijkheden die u noemt in de Energievisie heb ik dan een duidelijke voorkeur om de installaties die nodig zijn voor het grootschalig opwekken van zonne- en windenergie zo verspreid mogelijk te plaatsen. Daardoor is op meerdere locaties zichtbaar dat er in Olst-Wijhe duurzame energie wordt opgewekt en verbruikt. En is de overlast in de directe omgeving beperkter, en maakt de impact van onverhoopte storingen makkelijker te beheersen.

Het allermooiste zou zijn als alle inwoners mede-eigenaar zouden worden Aan uw . Niet alleen vanwege de voorziene economische voordelen voor de Gemeente, vooral ook voor het nodige draagvlak voor uw beleid. Wat is er mooier dan wonen in Olst-Wijhe, de gemeente die door jouw toedoen een groen predikaat heeft gekregen. Aan uw college de taak om op een creatieve manier dat draagvlak te (helpen) creëren.

Ik wens u succes bij de uitdagingen die er liggen voor uw college bij het verder ontwikkelen van beleid op dit vlak.

Met vriendelijke groet,

17 juli 2019

Z36

Aan de gemeenteraad van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Olst, 3-7-2019

Ontwerpplan: Ruimtelijke visie Duurzame Energie (Energievisie)

Hierbij dien ik bezwaar in tegen dit ontwerpplan.

*Het is niet duidelijk voor mij wat het betekent geen slagschaduw op de gevels zoals het in de Energievisie staat. Dus op geen enkel moment per jaar mag er op de gevels slagschaduw komen? Maar wij leven in het buitengebied niet alleen in ons huis maar zijn veel buiten. Geen slagschaduw op huis/schuur of erf!

*Graag wil ik een duidelijke formulering over hoe hoog de maximale hoogte van de windmolens (tiphoogte) zullen zijn.

*Hoe zit het met het geluid (lawaai/overlast) van de windmolens. Er is geen bewijs dat ik er geen last van kunnen krijgen. Deze windmolen van tiphoogte 240m staat nl nog niet in Nederland.

*Er wordt elke keer gesproken over CO2 reductie. Wethouder Blind heeft echter alleen nog maar de cijfers tot 2015. Wij zijn nu 4 jaar verder en er zijn heel veel schuren met zonnepanelen bij gekomen en niet te vergeten de mestvergister bij de fam Boerkamp. Ik wil weten hoe het nu in **2019** staat met de CO2 reductie. Dit zal immers vermindert zijn en dat moet in het besluit meegenomen worden.

*De inwoners van de Gemeente Olst-Wijhe willen zelf ook initiatieven nemen om de CO2 uitstoot te verminderen maar kunnen niet iets opstarten omdat de infrastructuur niet voldoende is. Het teveel aan stroom kan hierdoor niet afgevoerd worden. Hoe gaat de Gemeente Olst-Wijhe de inwoners hier in tegemoet komen. Zijn er onderhandelingen met Enexis?

*Waarom moet de Gemeente Olst-Wijhe eerste willen zijn om CO2 uitstoot te verminderen?

Het Provinciale Bestuur heeft te kennen gegeven geen druk uit te oefenen op de gemeentes in Overijssel.

*Bij de komst van deze windmolens kunnen er zich gezondheidsproblemen ontstaan. Het is bekend dat men last kan hebben van geluidsoverlast en de slagschaduw. Hoe komt de Gemeente de

bewoners in de nabijheid van een windmolen tegemoet met schadevergoedingen e.d?

*Onze woning en schuren zullen aanzienlijk in prijs verlagen bij de komst van windmolens. Wie wil er nu in een gebied wonen met zulke hoge windmolens. Er is nog niets bekend hoe de Gemeente de bewoners hier in tegemoet komt.

*Ik maak mij ook zorgen over het bederven van het mooie landschap en uitzicht.

*In het rapport van Bosch en Rijn is een visualisatie gemaakt. Het gaat hier om de te plaatsen windmolens Boskamp/Middel. Er is echter geen reëel beeld geschetst. Ze hebben net buiten de Boskamp een visualisatie gemaakt. Dit had ons inziens beter bij de brug Dingshofweg of de brug bij de Boxbergerweg gemaakt moeten worden. Nu zie je een klein puntje van de windmolen, niet reëel!

*Ik wil dat voordat een beslissing wordt genomen eerst een inventarisatie wordt gemaakt van alle huizen/schuren in de gemeente Olst-Wijhe zodat er een goed beeld ontstaat hoever wij al aan de normen voldoen.

*Er is tijdens een raadsvergadering gezegd dat de auto's die over de dijk rijden ook meetellen met de CO2 uitstoot. Gebeurt dit ook in de gemeentes die aan een snelweg liggen zoals bv Holten? Misschien een optie om de dijk een 60 km weg te maken dan gaat het meeste verkeer via Zwolle-Raalte-Deventer. Als dit veel zou schelen is het de moeite waard om dit te onderzoeken.

*In Duitsland en Denemarken willen ze al grotere afstandsnormen van windmolens en woningen. Heeft de gemeente dit al bestudeerd?

*Er zijn al veel stukken geschreven de laatste tijd over windmolens. Dat het eigenlijk veel klachten/problemen veroorzaakt. Doet de gemeente iets met deze gegevens. Of interesseert het zich niet hoe de bewoners zich voelen?

*Het is jammer dat wethouder Blind zich niet interesseert in het mooie initiatief van de fam Boerkamp, mestvergister. Vooral omdat dit toch iets is waar hij zich voor inzet. Blijkbaar is hij nog niet op dit bedrijf geweest, zo dicht bij huis. Wel in Denekamp! Belangrijk is het om de inwoners te stimuleren voor het reduceren van de CO2 uitstoot. Belangstelling tonen!

*Er is al vaker iets over gezegd maar het feit dat toch weinig inwoners wisten wat er speelt wat betreft windmolens is treffend. Heel veel inwoners hebben niet meegekregen wat er aan de hand is met de besluiten rondom het plaatsen van windmolens. Bij het flyeren (huis aan huis!!) blijkt dat er veel inwoners zijn die het nu pas horen.

De inwoners van de Gemeente Olst-Wijhe hadden via een brief, huis aan huis, op de hoogte moeten worden gesteld over de te nemen plannen.

De bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel zijn hierin teleurgesteld immers het kon wel om hen te informeren over het verzamelen van afval in de ondergrondse containers.

Ook ben ik teleurgesteld dat zo'n belangrijk onderwerp als windmolens in het mooie buitengebied niet op de agenda heeft gestaan bij het kernbezoek van de gemeente aan Boskamp en zelfs ook in Middel niet. Is het raar dat wij zo het vertrouwen in de gemeente kwijt zijn? Dit onderwerp had als eerste op de agenda gemoeten. Stond er echter helemaal niet op!!!

*Het feit dat wethouder Blind een adviserende rol heeft gekregen in de RES roept veel vragen bij ons op.

Z37

Geacht college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie.

1. Het concept ontwerp Ruimtelijke visie Duurzame Energie doet geen recht aan het Participatieverslag. Er wordt in alle communicatie flink geschermd met de actieve participatie door de gemeente maar in de ruimtelijke visie is daar zeer weinig van terug te vinden. Hiermee geeft U impliciet aan geen waarde te hechten aan de inbreng vanuit uw burgers. Ik neem aan dat dat niet uw intentie was en zie daarom alsnog graag alle gedane suggesties in het participatieverslag en de door burgers daarin aangegeven voorkeuren verwerkt in de Ruimtelijke visie Duurzame energie.
2. De verwachting bij uw burgers was en is een Energievisie. Door deze nu een andere naam te geven is de eigenlijke vraag van burgers en uw raad op 8 april niet beantwoord. Mocht U vast willen houden aan deze ruimtelijke visie, leg deze dan alleen ter goedkeuring voor na het eerst alsnog opstellen van en door de raad goedkeuren van een bredere energievisie. Met alleen de ruimtelijke visie Duurzame energie is er nu sprake van een tunnelvisie op het veel bredere vraagstuk van de energietransitie.
3. In de Ruimtelijke visie wordt nu geen recht gedaan aan toezeggingen die gedaan zijn aan burgers die zienswijzen hebben ingediend op de Nota Reikwijdte en Detailniveau van de eerder aangekondigde Energievisie. Hier staat U ook juridisch waarschijnlijk niet sterk. Feitelijk komt U hier de gedane belofte niet na en biedt U ruimte voor rechtszaken.
4. Er is geen actueel inzicht in wat al gerealiseerd is en gepland staat aan realisatie van duurzame energie in Olst-Wijhe. Daarmee kunt U dus de noodzaak voor windmolens niet daadwerkelijk onderbouwen. De huidige op oude en landelijke cijfers gemiddelden geven geen reëel beeld van de situatie in Olst-Wijhe.
5. Het is voor burgers die al energieneutraal zijn niet te begrijpen dat windmolens nodig zijn en dat de beoogde doelen niet via kleinschalige initiatieven en zonnevelden te realiseren zijn. Een helder en te begrijpen antwoord is hiervoor nodig. Geen ingewikkelde verhalen met allerlei onvergelykbare eenheden als petajoules, megawatt, waar voor de leek geen touw aan is vast te knopen.
6. De indruk bestaat sterk dat de opstellers van het rapport (Bosch & van Rijn) een duidelijk belang hebben om 's werelds hoogste windturbines op land mogelijk te maken in Olst-Wijhe. Ik neem aan dat het de raad bekend is dat Bosch & van Rijn ook een opdracht heeft van windparkontwikkelaar Prowind om geschikte locaties in Nederland te vinden. Die samenwerking vindt U bijvoorbeeld terug bij de ontwikkeling van windpark Koningspleij door Prowind in Arnhem. Laat om deze belangenverstrengeling te voorkomen een andere partij dan Bosch & van Rijn het vervolg traject van het alsnog opstellen van een brede energievisie en bijstelling van het ontwerp Ruimtelijke visie en de planMER doen. Anders dreigen hier ook mogelijke rechtszaken vanwege onzorgvuldig bestuur.
7. Zoals u in het participatieverslag kunt lezen is er geen draagvlak voor windturbines. Bewoners geven aan dat dit voor hen de laatste optie is. Ondanks directe en indirecte steun vanuit de gemeente slaagt ook Goedveurmekare er niet in om de handen hier voor op elkaar te krijgen. Schrap daarom in de ruimtelijke visie de mogelijkheid voor grootschalige windturbines.
8. Indien niet zullen marktpartijen inspringen op de in de ruimtelijke visie gecreëerde ruimte. De gemeente is daarmee haar controle kwijt, lasten komen bij de burgers, lusten bij de investeerders van buiten de gemeente. Neem om dit te voorkomen concrete beperkingen op in de ruimtelijke visie tav maximale masthoogte, de te hanteren bovenwettelijke normen tav geluidsoverlast en slagschaduw (bijvoorbeeld de in Duitsland gehanteerde 10H regel), de compensatie aan burgers voor overlast, de compensatie voor waardevermindering van huizen en neem ook juridisch waterdichte waarborgen op dat de gemeente bepaalde marktpartijen kan weren.
9. In het voorstel worden megawindturbines geplaatst in een kwetsbare landelijke omgeving. Dit is duidelijk afwijkend van vigerend beleid in andere gemeentes en de provincie Overijssel. Regel is dat vanwege de overlast windturbineparken ontwikkeld worden in industriële omgevingen

- en/of bij grote infrastructurele werken. Hanteer ook in Olst-Wijhe dat beleid ook als dat als consequentie heeft dat er dan geen ruimte is voor windturbines in Olst-Wijhe.
10. Het hanteren van alleen wettelijke minimum normen voor geluid en slagschaduw geeft aan dat de zorgplicht voor burgers onderaan staat in de prioriteiten. Om maar een voorbeeld te noemen: In Beieren geldt op basis van langjarige ervaring de 10H regel waarbij er geen woningen mogen zijn binnen een straal van 10x de hoogte van de windturbine. Hanteer ook hier deze strengere normen. Recente inzichten geven aan dat ook strenge normen moeten gelden voor specifiek het ziekmakende laagfrequent geluid dat een grotere impact heeft bij de steeds hoger wordende windturbines. Neem hiervoor ook strenge normen op in de Ruimtelijke visie.
 11. Het in de Ruimtelijke visie gehanteerde gunstige geluidprofiel van de 160m variant is ongeloofwaardig. Het profiel uit 2018 is een theoretisch profiel van een toen nog niet gerealiseerde windturbine. De eerste daarvan is ondertussen gerealiseerd in de Wieringermeer. Graag het geluidprofiel actualiseren met actuele metingen gedaan door een objectieve 3e partij die geen belang heeft bij realisatie van windturbines.
 12. Het in de Ruimtelijke visie gehanteerde slagschaduwprofiel van een half uur per jaar wordt afgekapt op 2500 m. Graag de grafiek zonder die afkapping opnemen. Zeker voor de grotere wieken van de 160m ashoogte variant is de aanname dat er geen hinder is op een afstand van 2500 m onterecht.
 13. Neem indien onverhoopt gekozen wordt om windturbines te handhaven in de ruimtelijke visie een maximum ashoogte op van 85m in het concept ontwerp. Dat is de hoogte van de economisch rendabel te exploiteren windturbines in Deventer die overigens wel in een industriële en snelweg infrastructuur omgeving geplaatst zijn. De ashoogte van 85m is daarmee zeker het maximum voor een landelijke kwetsbare omgeving.

Met vriendelijke groet

Z38

Van:
Verzonden: 29 juni 2019 22:22
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: zienswijze ontwerp Ruimtelijke visie Duurzame energie

Beste gemeente,

Graag wil ik mijn zorg uiten t.a.v. de energievisie. Er staat met name in vermeld hoe we duurzaamheid in praktische zin vorm moeten geven. Het sociale aspect van noaberschap en gemeente zin blijft mijns inziens onderbelicht. Een windmolen of een zonnepanelenveld kan gemakkelijk een gemeente of wijk opsplitsen in wij tegen zij. Het zou fijn zijn als hier oog voor is in de visie. We moeten hier met name samenleven met elkaar, met of zonder zonnepanelen of windmolens. Praktijken zoals in Drenthe wil je toch absoluut niet.

Mijn voorstel zou zijn om burgers veel meer invloed te geven in het vorm geven van energie zoals dat in bijvoorbeeld Heeten is gebeurd. Hierdoor komt er geen split in de bevolking en wordt het veel meer gedragen. Van daaruit kan je verder kijken wat er nog meer nodig is. Dan is een volgende stap mijns inziens veel gemakkelijker omdat je de burgers in eerste instantie veel meer meeneemt en verantwoordelijkheid laat nemen.

Mijn punt gaat met name over een eerlijke verdeling van opbrengsten en lasten in een gemeente of buurt. Stel dat er in mijn achtertuin een windmolen komt dan wil ik daar voor gecompenseerd worden. Als er een boer is die per jaar 10.000 euro krijgt en ik heb de lasten en krijg niets, dan voel ik me als burger niet serieus genomen en dan ga ik me verzetten tegen de buurman. Dit soort praktijken moet je als gemeente niet willen. De energie opdracht is dan wel vervuld, maar dan hebben we geen noaberschap meer en het gaan ten koste van het samen-leven.

Vriendelijke groet,

Z39

Van:
Verzonden: 17 juli 2019 22:07
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Duurzame energie

Geachte heer, mevrouw,

Vorig jaar ben ik bij verschillende meetings aanwezig geweest en ik heb mijn mening daar laten horen. Ik ben tegen windmolens in de gemeente Olst-Wijhe, maar ik heb geen bezwaar voor zonnevelden binnen onze gemeente.

Graag zou ik een ontvangstbevestiging op deze mail willen hebben.
Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,

Z40

Van:
Verzonden: 16 juli 2019 17:40
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: zienswijze energievise 2019/6/5 ter inzage

Geacht College van Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe,

Met betrekking tot het bovengenoemde energievise kan ik mij niet voorstellen dat dit plan verenigbaar is met de doelstelling van Stichting Kostbaar Salland welke is opgericht door de gemeenten Deventer, Raalte en Olst-Wijhe en ondersteund door de provincie Overijssel. De leuzen die genoemde stichting hanteert zijn o.a. "samen houden we Overijssel mooi", "Het Unieke Sallandse Landschap" en dit dan ondersteund door landschapsfoto's van Salland en vergoedingen voor Boeren en Particulieren die dit in stand willen houden of aan willen leggen.

De ter inzage liggende energievise 2019/6/5 doorkruist hiermede mijns inzien de doelstelling van de stichting Kostbaar Salland door deze horizon vervuilende Windmolens en dient daarom niet gerealiseerd te worden.

Vertrouwende dat mijn zienswijze gemotiveerd beantwoord word teken ik.

Z41

Zienswijze Energievista

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Olst-Wijhe
Postbus 23
8130 AA Wijhe

ontv.
10 JULI 2019
Geestelink

Wesepe, 9 juli 2019

Onderwerp: Zienswijze betreffende plaatsing windturbines Soestwetering

Geachte College

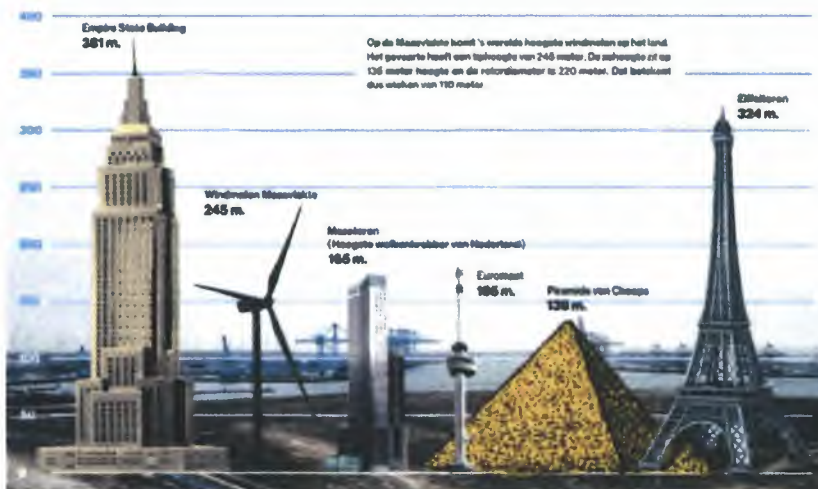
Hierbij mijn zienswijze op het plan windturbines te plaatsen langs de Soestwetering in Olst.

- *Windturbines met een tophoogte van 180/240 meter passen absoluut niet in dit coulissen landschap.
 - * Welk effect deze hoge turbines hebben op het landschap, mens en flora en fauna is nog niet bekend.
 - *De afstand tussen de windturbines en de aanliggende woningen is veel te klein (dichtstbijzijnde woning minder dan 300 meter)
- Zie ook onderstaand artikel AD.

Onderstaand artikel uit de AD wordt aangegeven dat er een proef is met een dergelijke grote windturbine op de Maasvlakte (met dichtstbijzijnde huizen op 7 km!)

„Uiteindelijk willen we schone energie. Windmolens bieden een deel van de oplossing, maar wat ons betreft dan wel op zee. Deze windmolen helpt deze ontwikkeling. Als testlocatie is de Maasvlakte, denk ik, de meest geschikte plek van Nederland.” Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop. Compter ziet de molen ook als een 'mooi symbool voor de Rotterdamse haven'.

Tekst gaat verder onder de illustratie.

Uit AD: <https://www.ad.nl/rotterdam/maasvlakte-krijgt-s-werelds-grootste-windmolen-op-land~a12796b9/>

*Het constant zien draaien van deze windturbines, aangezien ze boven alle boomtoppen uitsteken, geeft een totaal verstorend beeld. Dit wordt s 'avonds en s 'nachts nog verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten.

*De wettelijke voorzorg plicht is hier van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke turbines met een hoogte van 180/240 meter kunnen veroorzaken.

Ik begrijp dat we moeten zoeken naar alternatieve vormen van energie. Zelf zie ik de opwekking van zonne-energie als een beter alternatief.

Z42

17 JULI 2019

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 13-07-2019

Geacht college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Bezwaar op inbreng participatieverslag als gronddrager voor energievisie

Volgens participatieverslag is visie is gebaseerd op 3 bouwstenen nl:

1. de feiten en onderzoeken uit de Milieueffectrapportage
2. de inbreng van inwoners en belanghebbenden uit het participatieverslag
3. het advies van Bosch & van Rijn, gebaseerd op 1 en 2

- A. Tav 2 zou ik graag, in kader van WOB alle inbreng van de inbreng van bewoners en belanghebbende willen ontvangen. Hierbij dan ook graag alle gemeentelijke afwegingen die hebben geleid tot het komen tot deze visie. Graag zie ik in deze uiteenzetting de opmerkingen die lokaal zijn genoemd door de omwoners in een straal van 2km. Welke moeite heeft de gemeente genomen om hun specifieke mening te horen? Wat verstaat de gemeente onder lokaal? Graag afstand benoemen.
- B. Er wordt gesteld dat, 'De Plaatselijke Belangen in de gemeente Olst-Wijhe spelen een belangrijke, verbindende rol in de gemeenschap.' Graag ontvang ik in kader van WOB alle vragen en bevindingen van de Gemeente op basis van de gesprekken met de plaatselijke belangen van Eikelhof, Middel en Boskamp.

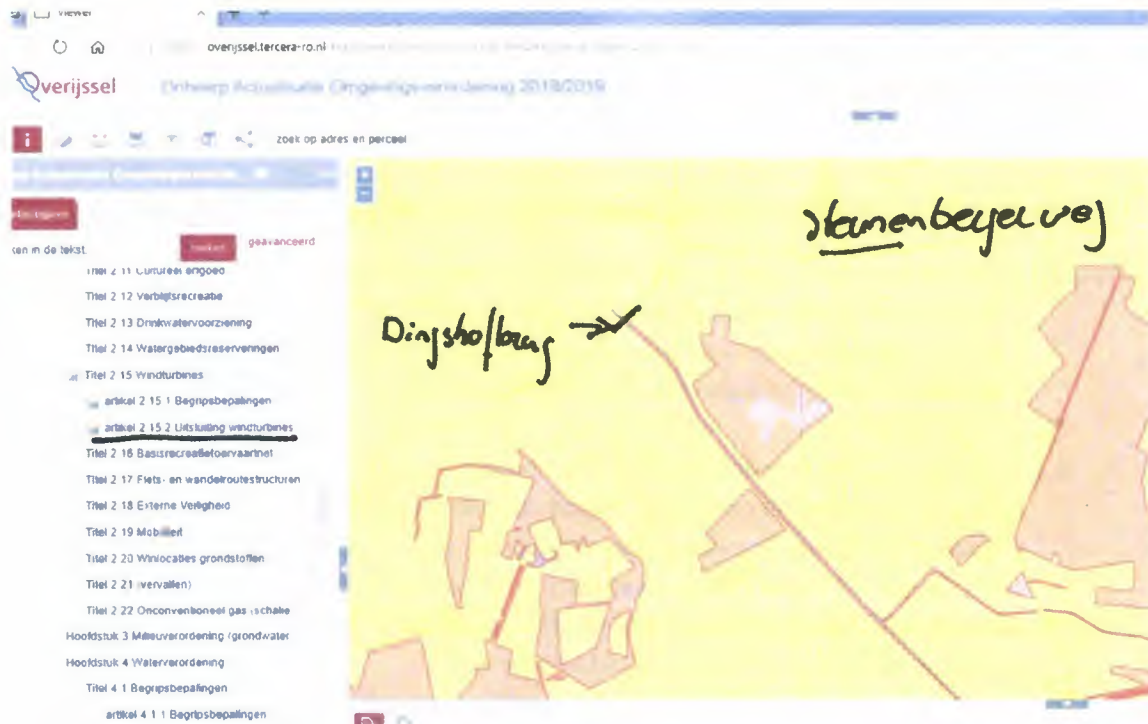
Aangezien het participatieverslag deel uit maakt van de visie maak ik bezwaar op invoer hiervan. Naar mijn idee zijn de opmerkingen niet juist verwerkt in het participatieverslag.

Bezwaar op de locatie Boskamp/Middel

Middel is zoals jullie juist opmerken een dun bevolkte locatie waar minder mensen last hebben van de molens. Juist deze locatie maakt het voor een bepaalde groep mensen zeer aantrekkelijk om er te wonen. Deze mensen houden van rust en ruimte in een juiste balans met de natuur. Deze wordt, met de mogelijke komst van de molens, verstoord. Hier maak ik dan ook bezwaar op. Als er gesteld wordt dat de overlast beperkt is, komen alle locaties in beeld en is Middel niet de enige aangewezen locatie. Zelf ben ik hoog gevoelig voor geluiden en geuren. Tav geluiden kan ik zeer weinig verdragen en ik ben bang dat samen met de grasklinkers langs de straat, vliegveld Lelystad en intensievere veehouderij, de geluidsnorm wordt overschreden. Graag ontvang ik van u deze samengestelde geluidsonderzoeken en de daarbij behorende conclusies en aanbevelingen. Het lage bromgeluid mag dan niet sterk hoorbaar zijn, echter is het bijna niet te isoleren. Het gaat overal doorheen en is zeker

voor mij, als hoog gevoelig persoon, erg hinderlijk. Ik kan niet anders dat bezwaar maken tegen molens in een rustige omgeving.

Dat de locatie bijzonder is valt op te merken aan de hoeveelheid aan EHS in Middel. In de provincie is zelfs de Soestwetering uitgesloten van windturbines. Zie plaatje hieronder. Toch is de gemeente van plan om juist deze locatie aan te wijzen om windturbines te plaatsen. Ik maak dan ook bezwaar tegen deze plaats.

Mochten de molens wel op deze plaats komen, hoe denkt de gemeente mij dan te compenseren voor ongemak en het aanbrengen van de nodige isolatie om mijn bewust gekozen leefplezier te behouden?

Tot Slot

Ten slotte wil ik nog graag opmerken dat ik hoogst verbaasd ben dat er voor de locatie Middel/Boskamp gekozen is. Laten we in Nederland trots zijn op het feit dat er nog een stuk (vrijwel) ongerepte natuur is, waar er nauwelijks geluidsoverlast is van spoor- en snelwegen, waar nog geen hoogbouw is, waar de natuurlijk zijn gang kan gaan, waar de dieren (reeën, vossen, dassen, hazen, vogels, bijen, insecten etc.) kunnen leven. Moet dit stukje Nederland dan ook 'verpest' worden met het plaatsen van deze gigantische windturbines?

Daar waar de inwoners heel bewust bezig zijn met het terugdringen van energie, waar veel mensen bewust een grote investering doen in zonnepanelen, en men zich met hart en ziel inzet voor het behoudt van vogels en insecten, worden wij nu afgestraft met de windturbines, die niet alleen het uitzicht 'vervuilen', maar ook nog eens de natuur verstoren?

Ik ben zeker een groot voorstander van groene energie. Als ik door de gemeente loop/ fiets/ rijdt, zie ik echter nog een groot aantal daken van boerenbedrijven waar zonnepanelen geplaatst kunnen

worden. Wat zou het fijn zijn als de gemeente hier in zou willen investeren. Ook worden er andere initiatieven genomen in Nederland. Zo wordt er gewerkt aan een kleiner type windmolen dat het landschap en de natuur veel minder zou verstoren, wat wellicht zelfs in het landschap past. Is hier al voldoende onderzoek naar gedaan?

Zou het niet veel redelijker zijn om met de bewoners (omwonenden in een straal van 2 km) hierover in gesprek te gaan? De gemeente vindt dat de omgeving betrokken is, daar waar het over de bewoners gaat die werkelijk de dupe zijn van de te plaatsen windturbines, zijn wij daarover veel te laat in het proces betrokken. Wij moeten telkens zelf aangeven dat we in gesprek willen, is dit niet 'omgekeerde wereld'?

Waarom wil de gemeente Olst-Wijhe het braafste kind van de klas zijn, laat Nederland eerst eens op wat minder belastende plaatsen zo'n enorme turbine neerzetten, zodat we weten wat dit werkelijk met de omgeving doet. Het is toch doodzonde dat dit in zo'n prachtig stukje Nederland als eerste zou moeten gebeuren.

Aanvullende WOB aanvraag geldend op de onderstaande vragen:

1. Graag zouden we graag de communicatie ontvangen wat de gemeente heeft gevoerd met de grondeigenaren waarop deze molens gepland staan.
2. Ook willen we graag alle communicatie ontvangen met de provincie betreffende de windmolens op deze locatie.
3. Tevens de reeds gevoerde communicatie met potentiële investeerders in deze windmolens
4. Alle geluidsberekeningen in combinatie met de overige geluidsbronnen zoals grasklinkers en potentiële vliegroutes Lelystad
5. Communicatie en afwegingen betreffende afvallen van overige potentiële windmolenlocaties in Olst/Wijhe

Met Vriendelijke groet,

Z43

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 10 juli 2019

Geacht college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie (hierna: de visie).

Mijn zienswijze richt zich met name op het plaatsen van industriële windmolens in het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe.

TEN AANZIEN VAN HET PLAATSEN VAN WINDMOLENS IN HET ALGEMEEN

Het is mijn zienswijze dat de gemeente Olst-Wijhe het plaatsen van industriële windmolens in het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe niet mogelijk moet maken. Ik heb daarvoor de volgende argumenten:

- Er is, voor zover mij bekend, geen onderzoek gedaan naar andere, minder in het oog springende en minder belastende, technieken om de klimaatdoelstellingen te halen. Daarnaast is het voor mij welhaast ondenkbaar dat er ook maar iemand is die vindt dat die enorme windmolens, die u wilt plaatsen, een verfraaiing van ons prachtige landschap zijn. Verder is het ook volstrekt onduidelijk wat de impact van deze kolossen zal zijn voor mens en dier.
- Het is mij onvoldoende duidelijk welk percentage duurzame energie er al wordt opgewekt binnen de gemeente en hoeveel dat zal zijn in 2020 en de jaren daarna. Die cijfers zijn van groot belang, omdat deze aangeven of de gemeente windmolens nodig heeft om de aan zichzelf gestelde doelstellingen, met betrekking tot duurzame energie, te halen. Daarnaast kijkt de gemeente Olst-Wijhe naar boven af van de landelijke doelstellingen. Bijzonder nobel, maar moet dat over de hoofden van de bewoners van het buitengebied?
- De dreiging dat, bij onvoldoende inspanningen in en door de gemeente ten aanzien van het bereiken van de klimaatdoelen, de provincie de regie op de plaatsing van windmolens over zou nemen, is steeds gebruikt als het argument om haast te maken met het nemen van ondoordachte beslissingen. Die dreiging kan als argument van tafel, omdat die dreiging niet langer aanwezig is. Die is achterhaald door het *coalitieakkoord* van juni 2019. Daarin is opgenomen dat:
 - de huidige coalitie zich wel verbindt aan de landelijke doelstellingen, maar dat de provincie gemeenten niet gaat dwingen om windmolen- en zonneparken aan te leggen.
 - er meer geld komt om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen.
 - de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt worden.

- als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel Thorium genoemd wordt. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.
- Een mislukte gebiedsprocedure wordt als alibi aangedragen, waardoor het lijkt alsof windparken breed gedragen worden door de inwoners van de gemeente. Je reinste nonsens. Een gegeven ook, dat totaal in strijd is met landelijke onderzoeken naar het draagvlak voor windparken. Daarnaast wordt de gevolgde gebiedsprocedure steeds een participatieproces genoemd. Van participatie was geen sprake, hooguit van een gebrekkige vorm van informatie en inventarisatie. Als bewoners deelnemen aan een informatieavond en daar ideeën mogen uiten over een onderwerp, is dat nog geen participatie.
- De gemeente geeft aan *ervaring te willen opdoen met misschien wel de grootste windmolens op het land*. Een dergelijk experiment start binnenkort op de Maasvlakte en, als het aan de onderhavige visie ligt, in het kleinschalige coulisselandschap in het buitengebied van Olst-Wijhe. Wie bedenkt in hemelsnaam zo iets?
- De gemeente gaat op het gebied van bescherming van de belangen van bewoners geen millimeter verder dan wat de *wet op dit moment* vereist, terwijl het een feit is dat in een snel ontwikkelend onderwerp als dit, de wetgeving altijd achter de wetenschap aan loopt. Wetenschappelijke ontwikkelingen op het gebied van nieuwe technieken, gezondheid en sociologische c.q. maatschappelijke ontwikkelingen. Ik doel daarbij op geluid (in het bijzonder laagfrequent geluid) en de gezondheidsschade als gevolg daarvan (geluid is geen kwestie van dB alleen), slagschaduw, nadelen voor insecten, vogels en vleermuizen etcetera. Ik maak bezwaar tegen het volledig negeren van rapporten over laagfrequent geluid van de WHO en het RIVM, rapporten ten aanzien van negatieve ervaringen met grote windmolens in Duitsland en Denemarken op deze fronten. Ik maak bezwaar dat dergelijke onderzoeken geen deel uitmaken van de visie en het is mijn zienswijze dat de gemeente daarin veel zorgvuldiger moet zijn en ook op dit vlak een bredere scope moet hebben. Anders is deze visie een tunnelvisie. De onderhavige visie bevat vooral te rooskleurige intenties zonder een bredere wetenschappelijke onderbouwing. Dat leidt tot tegenvallers in de toekomst voor de betrokken inwoners en voor de gemeente. Spijt zal dan zeer kostbaar zijn. Wat dat betreft is de vergelijking met de Groningse problematiek ten aanzien van de gaswinning eenvoudig te maken.
- De windmolens worden met deze visie mogelijk gemaakt juist in die gebieden waar nog een, voor Nederlandse begrippen, relatieve stilte heerst. Dat heeft twee nadelen. Het geluid van windmolens wordt door weinig of geen andere geluiden overstemd en de laatste relatief stille plekken in de gemeente zijn daarmee voorgoed verleden tijd. Zie de kaart met de drie gebieden in het centrum van de gemeente. Ik maak bezwaar tegen juist die keuze. Het is mijn zienswijze dat het in de visie ontbreekt aan de ruimtelijke ordeningsgedachte ten aanzien van geluid. Er is geen sprake van ordening daarvan, maar van wanorde.
- In het geval van de locatie Boskamp/Middel wordt het te verwachten geluid van de windmolens gestapeld op het geluid dat veroorzaakt wordt door de door de bewoners verfoeide, maar ondanks alle bezwaren door de gemeente aangelegde graskeien langs een deel van de wegen aldaar.
- Alleen al het proberen om windparken mogelijk te maken, door het ontwerpen van deze visie, heeft al geleid tot maatschappelijke onrust. Het is erg onwenselijk dat windparken een splijtzwam in de lokale samenleving gaan worden. Het is mijn zienswijze dat de gemeente dit

niet of onvoldoende als risico heeft ingeschat en daar niet op heeft geanticipeerd. Dit belang is daarmee niet meegewogen en het is mijn zienswijze dat dit wel het geval moet zijn.

- De visualisaties van de windmolens, zoals getoond in de visie, zijn niet reëel.
- De in de visie getoonde laagvlieggebieden zijn mogelijk niet actueel.

Ik hoop dat mijns zienswijze er mede toe zal leiden dat het college besluit het plan, om industriële windmolens in het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe te plaatsen, in de prullenbak laat verdwijnen.

Olst, 10 juli 2019

Z44

Aan de gemeenteraad van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de windmolens

Datum: 17-07-2019

Geachte gemeenteraad,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van de windmolens

Waarom in onze mooi gemeente?

Alleen maar om voorop te lopen met de energievisie.....

Waarom zulke hoge torens ?

Waar wij als om woonden erg veel last van gaan onder vinden.....

Zet ze mooi in de zee neer, daar is ruimte zat en heeft er geen mens last van.

Last van slagschaduw en geluid.

Ons huis wordt er minder door waard.

Daar zien we ook geen tegemoetkoming in terug.

NIET hier in deze prachtige leefomgeving.

Ik maak me ook zorgen om de insecten, vogels en vleermuizen etc.

Ik vind ook dat wij er als burgers niet goed bij betrokken zijn,

er is geen brief aan vooraf gegaan dat wij

Die windmolens voor de deur zullen krijgen.

Erg slecht van de gemeente, alweer een steek laten vallen.

Z45

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Olst-Wijhe

Middel 15 juli 2019-07-15

Geachte college van Burgemeester en Wethouders.

Hierbij geef ik u mijn zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van Duurzaamheidsvisie.

-De meeste inwoners waren niet op de hoogte van de plannen van de gemeente Olst/Wijhe voor het plaatsen van windmolens. Kort voor 8 april jl. kwam ik er achter dat er dan een afsluitende bijeenkomst zou zijn bij Ripperda in Den Nul. Na bij enkele inwoners van het gebied Middel/Boskamp waar de eventuele windmolens zullen komen te staan geïnformeerd te hebben of zij hiervan op de hoogte waren bleek dit tot mijn verbazing niet het geval. Hierop is door een inwoner gelijk gereageerd en is men gaan flyeren om toch de inwoners op de hoogte te brengen. Dit is ons wel gelukt en dat bleek wel uit de massale opkomst. De zaal was te klein.

-Op de testlocatie Maasvlakte wordt een experimentele windmolen geplaatst die een prototype is voor een mega windmolen die in serie in zee moeten verrijzen. Het gaat hier om een windmolen met een tiphoogte van 245 meter waardoor de Gemeente Olst/Wijhe niet de media zal halen met de hoogste windmolen van Nederland. Deze testlocatie zou voor Nederland de meest geschikte plek zijn. Het dichtsbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop.

De gemeente Olst/Wijhe wil dus proef draaien met 3 van deze mega turbines in een landschappelijke omgeving met huizen krap binnen de 400 meter. Mijn vraag is dan ook hoe men dit kan beargumenteren..

-Ik zag een filmpje voorbij komen waarin stond dat 30 mensen uit de gemeente Olst/Wijhe met Wethouder Blind op excursie naar het windpark Noordoostpolder zijn geweest. Mijn vraag is waarop de selectie van deze groep is gebaseerd. Hoe kan het zijn dat ik en meerdere met mij, als direct betrokkene bij de windmolens Middel/Boskamp hier niet van op de hoogte waren. Dit is weer een herhaling van hoe het niet moet. Voor Wethouder Blind was deze excursie blijkbaar interessanter dan een bezoekje brengen aan Rob Boerkamp met zijn mestvergister waar hij al meerdere malen voor is uitgenodigd.

-Het gebied waar de windmolens zouden moeten komen valt onder Natuur Netwerk Nederland van de provincie Overijssel, in dit gebied zijn windmolens niet toegestaan. Ook in het RO besluit van de gemeente Olst/Wijhe wordt vermeld dat het plangebied niet geschikt is voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan NIET mogelijk gemaakt. Ik ga ervan uit dat de gemeente Olst/Wijhe hiervan op de hoogte is.

-Er wordt gesproken in de visie dat men ervaring wil opdoen met een windpark binnen de gemeente. De gemeente Olst/Wijhe had mijn inziens deze ervaringen al kunnen opdoen elders in Nederland en bij onze buurlanden die al 10 tal jaren ervaring hebben met deze windmolens. Door deze ervaring zijn o.a. de afstandsnormen in België Duitsland en Denemarken al 3 keer zo groot dan in Nederland. Als de gemeente Olst/Wijhe dit ook gaat ervaren zijn we te laat en staan de molens er al. Men hoeft het wiel niet 2 keer uit te vinden.

-In de visie lees ik dat slagschaduw niet op gevels is toegestaan. Nergens lees ik van slagschaduw op het erf en de tuin. Vooral met mooi weer en zonneshij hebben we slagschaduw, maar juist met dit

weer zitten we graag buiten in de tuin waar we dan geconfronteerd worden met die uiterst irritante slagschaduw. Ik zou dan ook willen dat de visie aangepast wordt met dat slagschaduw niet is toegestaan op gevels tuinen en erven.

-De visie stelt geen eisen aan de maximum hoogte, maar de wethouder gaf aan dat een windmolen wenselijk was met een tip hoogte van 240 meter. Dit is bizar en te gek voor woorden. De windmolens die de gemeente voornemens is te gaan plaatsen mogen niet hoger zijn dan een as hoogte van 60/70 meter. Als er in de visie geen eisen worden gesteld aan de maximale hoogte van de windmolens hebben projectontwikkelaars vrij spel. Dus de visie aanpassen met vermelding van een maximale as hoogte.

-In het rapport Windenergie Olst/Wijhe van juni 2016 van Bosch & van Rijn staat een overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties in de gemeente Olst/Wijhe voor het plaatsen van windmolens. In dit overzicht komt gebied E het minst in aanmerking voor plaatsing van deze windmolens door op al de 5 punten met ja te scoren. Gebied E is de locatie Middel/Boskamp. Ik zou van u willen weten hoe het mogelijk is dat in de nieuwe visie van mei 2019 van dit rapport van Bosch & van Rijn het gebied E nu juist als beste uit de bus komt.

-De afstand tot een windmolen die je niet meer hoort verschilt per type. Wettelijk moet een woning minimaal 500 meter van de windmolen staan. Omdat dit type windmolen nog niet is getest [proef draaien met 3 turbines in de gemeente Olst/Wijhe !!] kan men ook niet zeggen hoever het geluid draagt. Ook zal de omgeving mede bepalend zijn. In Duitsland geplaatste molens met een tip hoogte van 206,5 meter veroorzaken dusdanig lawaai dat de omwonenden op grotere afstand dan 500 meter bij verkeerde wind s' nachts niet slapen. Met deze gegevens en de ervaringen met mega turbines in België en Denemarken moet de afstand minimaal 3 keer zo groot worden.

-Mensen die wonen in de buurt van een windmolen ondervinden hier ernstige gezondheid problemen van. Enkele van deze problemen zijn moeite met het slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratie problemen. Dit zijn vastgestelde gegevens. Misschien toch de moeite waard dat de gemeente Olst/Wijhe hier naar luistert.

De Wereld Gezondheid organisatie heeft onlangs op verzoek van de Europese commissie een advies uitgebracht met strengere normen voor overlast.

Waarom wordt hier in de visie geen rekening mee gehouden. Als de windmolens er eenmaal staan is er geen weg meer terug. Ook nu zijn dan ook de direct omwonenden hier weer de dupe van, met misschien als laatste alternatief verhuizen. Dit moet een gemeente Olst/Wijhe toch niet willen

-De gemeente Olst/Wijhe heeft als doelstelling in 2020 20% van het energie verbruik duurzaam op te wekken. In de visie werden cijfers gebruikt uit 2016. In de vergadering van 26 maart jl. heeft de raad wethouder Blind de opdracht gegeven om uit te zoeken hoeveel energie er nu in 2019 duurzaam wordt opgewekt. In de vernieuwde visie lees ik dat dat in 2017 2% meer was dan in 2016[7%].

In deze visie mis ik de cijfers uit 2018 en een prognose van 2019. Misschien zitten we al dicht tegen de 20% aan zodat we met minder ingrijpende middelen zoals zonnepanelen op bedrijfs gebouwen en schuren, kleine windmolens van maximaal 25 meter hoog en niet te vergeten de mestvergister van Rob Boerkamp de doelstelling kunnen bereiken.

-De verdeling van de lusten en de lasten is voor mij niet duidelijk in deze visie. Lang niet alle inwoners van onze gemeente hebben de lasten maar ondervinden wel de lusten. Hoe is de verdeling van de lusten en de lasten tussen een bepaalde groep inwoners die direct zijn betrokken bij deze windmolens en aan de andere kant de rest van de inwoners van de gemeente Olst/Wijhe. Kunt u mij over de lusten een garantie geven en dan bedoel ik niet enkel een tegemoetkoming in de energie nota.

-Windmolens van dit formaat zijn een aantasting van dit mooie cultuurhistorisch landschap. Een landschap wat bestaat uit landgoederen en een heus natuurgebied van Stichting IJssellandschap. En juist in dit gebied, wat ook nog valt onder Natuur Netwerk Nederland van de provincie Overijssel wil men deze mega turbines plaatsen. Dit is onbegrijpelijk en ook niet uit te leggen. Tot op 2 kilometer afstand worden deze molens als horizon vervuiling gezien.

-In de visie lees ik geen duidelijke garanties voor wat betreft waardevermindering van de woning en van woongenot derving. Hoe gaat de gemeente Olst/Wijhe hiermee om, durven ze bepaalde garanties te geven of moeten we die zelf via de rechter bevechten.

Z46

Van:
Verzonden: 10 juli 2019 21:54
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Zienswijze Ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Geacht College,

Het is belangrijk dat ook Olst-Wijhe haar steen bijdraagt aan stoppen van het verslechteren van het klimaat. Ik ben van mening dat dit ontwerp-ruimtelijke visie Duurzame Energie daar een belangrijke bijdrage aan kan leveren. Ik kan mij helemaal vinden in de aanpak zoals deze in deze visie wordt voorgesteld en hoop op een positieve uitkomst van de besluitvorming.

Vriendelijke groeten,

Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

Z47

Aan het college van B&W van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 16 – 07- 2019

Geachte college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie. Hoewel ik niet tegen windenergie ben, heb ik toch grote bezwaren tegen de mogelijkheid dat er windmolens in onze gemeente worden geplaatst met een tiphoogte van 240 meter. De helft (120 meter) zie ik als het maximaal toelaatbare in onze gemeente. De gemeente wil ervaring opdoen met de grootste windmolens op het land. Een dergelijk experiment met windmolens tot 240 meter tiphoogte past op zee of de Maasvlakte, maar zeker niet in het kleinschalige landschap in Olst-Wijhe.

Mijn verdere opmerkingen zijn:

- De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om planschade te vergoeden en om windmolens te slopen als de initiatiefnemer failliet gaat of wanneer er beter renderende technieken bestaan en de windmolens niet meer renderen.
- Gezien de hoogte van de mogelijke windmolens is m.i. een afstand van 400 meter tot woonhuizen te klein en dient deze m.i. bij windmolens tot 240 meter te worden verhoogd naar minimaal 800 meter.
- De windmolens langs de Soestwetering kruisen de hoogspanningskabels. De aanwezigheid van die masten en kabels maakt de kans op calamiteiten in combinatie met de hoge windmolens onder extreme omstandigheden zeer reëel.
- Mijns inziens is de visie over lokale betrokkenheid veel te vrijblijvend. Overlast hebbende dienen als eerste te profiteren van de winsten van de molens, daarna de participanten uit de eigen gemeente en dan pas de rest. Het is mijn zienswijze dat een verdeling van de opbrengsten niet alleen gerelateerd moet zijn aan de gedane investering, maar dat deze verdeling van opbrengsten allereerst een belangrijke relatie moet hebben met de mate van overlast en schade die inwoners krijgen toebedeeld door een windpark.
- Een fonds *kan* benut worden voor versterking of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied, maar enkel als eerst de overlast voor omwonenden ruimhartig wordt vergoed.

Resumerend vind ik dat de voorgestelde hoogte van de windmolens veel te hoog is en een combinatie van windmolens en hoogspanningsleidingen ten allen tijden ongewenst is en verzoekt de gemeenteraad daarom om van plaatsing van windmolens in Boskamp/Middel af te zien.

Hogachtend,

Z48

01 JUNI 2019

Wijhe, 28 juni 2019.

Aan College van burgemeester en
wethouders van Olst-Wijhe,
postbus 23,
8130 AA Wijhe.

Geachte college,

Hierbij mijn zienswijze over de ter inzage gelegde Ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie.

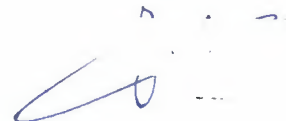
Uit de reacties die ik heb opgevangen maak ik op dat er nog veel onbegrip bestaat over duurzame energie opwekking. Vooral bij de doorsnee burger. Het kost mij alleen geld. Problemen die men ziet door de windmolens en zonnepaneelvelden.

Daarom moet er veel meer voorlichting komen over de positieve kanten. Wat kan het me opleveren? Wat bespaart het me in de kosten? En hoe krijg ik dat voor elkaar? Dit is nodig gezien de vele stemmen die partijen als Forum voor Democratie de afgelopen Europese verkiezingen kreeg!

In dit verband vind ik het zorgwekkend dat de doelstellingen die worden gesteld aan de opwekking van duurzame energie duidelijk achterlopen bij andere landen. Hoe denkt men dit in te halen? Olst-Wijhe moet hier toch een bijdrage aan geven!

Verder wil ik aandacht vragen voor de plaatselijke energieopwekking. Dat plaatselijke ondernemers ook de opbrengsten krijgen. En niet de "grote" jongens er met de winst vandoor gaan.

Vriendelijke groeten,

Noot: Zou er vroeger ook zoveel ophef zijn geweest bij het ontstaan de molens die wij nu als monument beschouwen?

Z49

15 JULI 2019

Olst, 12 juli 2019.

College van Burgemeester en wethouders

Postbus 23

Wijhe 8130 AA .

Betreft: Zienswijze windmolens te Olst.

Wij hebben grote bezwaren tegen het plaatsen van windmolens in Olst/Middel langs de Soester Wetering, aangezien dat ongeveer in onze achtertuin is.

Volgens de tekeningen en berichten worden ze buiten proportie groot. Daarbij komt dan nog de landschapsvernieling, de horizonvervuiling, het eventuele geluidshinder en de slagschaduw op onze huizen en stallen, en de gezondheidsrisico voor mens en dier van een dergelijke hoge masten zo dicht bij de bebouwing. Er staan tocht redelijk veel gebouwen en boerderijen in dit gebied.

Maar vooral de geluidshinder is in dit geval voor ons persoonlijk het grootse hinderpunt. Mijn man is gehoorgestoord en kan absoluut niet tegen geluiden.

Ik was aanwezig op de informatieavond van de gemeente, maar dit heeft me absoluut niet kunnen overtuigen.

Dan de waardevermindering van ons huizen, dit is ook een heel groot punt. Niemand wil dan toch meer hier wonen.

Waarom worden ze niet langs de IJssel gezet, dan staan ze uit de weg, en als alle daken van huizen en schuren in Olst worden volgelegd met zonnecollectoren ben je al een heel eind.

Dit is onze zienswijze.

Met vriendelijke groet

Z50

Wijhe, 17 juli 2019

Aan: de gemeente Olst-Wijhe,
Het college van burgemeester en wethouders.
Raadhuisplein 1
8131BN WIJHE

BETREFT: ZIENSWIJZE OP RUIMTELIJKE VISIE DUURZAME ENERGIE MET WIND EN ZON

Geachte college,

U nodigde burgers uit om met zienswijzen te komen over uw plannen om met wind en zon energie op te wekken. Dit is de onze. Allereerst: hulde dat u de nadenkt over duurzame oplossingen. Eveneens hulde dat plannen om windmolens nabij Welsum en Marle op de lange baan zijn geschoven.

Maar er blijven bedenkingen over. Herxen en Den Nul blijven nu nog als locaties mogelijk voor grote windmolens. Veel te dicht bij de IJssel. En dus betreurenswaardig. Een schitterend rivierlandschap dreigt daardoor te worden bedorven. Doe dat niet. Een nagenoeg ongeschonden landschap is van grote waarde, die uitstijgt boven dit belang van duurzame energie.

Olst-Wijhe heeft pech: door de brede laagvliegrouete van defensie zijn de mogelijkheden voor windmolens gelimiteerd. Daardoor moeten ze tegen kwetsbare natuurgebieden worden geplaatst, of dieper het binnenland in, waar de bevolking ook niet bepaald tot uitzinnige vreugde wordt gebracht.

Waarom toch een verticale oplossing als het ook horizontaal kan? Wijhe kan met zonne-energie flink uit de voeten. Toegegeven, het rendement is een stuk lager, maar de planologische mogelijkheden om zonnevelden te plaatsen zijn veel groter, het leeuwendeel van het gemeentelijk grondgebied komt er volgens de ruimtelijke visie voor in aanmerking. Met het omranden van zonneterreinen door groen is het bezwaar van landschapsvervuiling meteen beter te ondervangen.

Dat in tegenstelling tot windmolens, ook als die 'landschappelijk worden ingepast', zoals op info-avonden te horen viel. Dat laatste is een politiek eufemisme. Want hoe in vredesnaam valt een kolom verticaal staal met wieken van 120 of 160 meter ooit in een landschap te passen? Het is onzin en het is een slecht argument.

Als de gemeente straks volhardt in het plaatsen van windmolens in- of nabij de landschappelijk hoogstaande natuurwaarden zullen alle natuurorganisaties direct hun messen scherpen. Tegenstanders binnen de gemeente, waaronder wij, zullen in dat geval overwegen om de gang naar de hoogste bestuursrechter te maken. Dat de gemeente genoeg planologische mogelijkheden heeft met de aanleg van zonnevelden zal zonder twijfel een argument zijn waarvoor de hoogste bestuursrechter zich gevoelig toont. Het alternatief is voorhanden.

In uw ruimtelijke visie wordt geconcludeerd dat de windmolens bij Herxen of Den Nul ver genoeg verwijderd zijn van de natuurwaarden, de EHS en de Naturagebieden (we noemen ze nog maar even met de oude termen) om bestuurlijk voldoende kans te maken. Graag brengen we u de plannen in herinnering van de gemeente Zwartewaterland, die enkele windmolens had ingetekend bij het Nationaal Park Weerribben-Wieden. Ook daar zeiden de bestuurders: kijk, de molens staan buiten de invloedssferen van natuur en landschap. Maar de weerstand was zo groot – maatschappelijk en vanuit organisaties – dat provincie en gemeente bakzeil moesten halen: weliswaar stonden de molens buiten het gebied, maar ze waren van zes kilometer ver te zien. Volkstrekt onacceptabel voor burgers en organisaties.

Het is u natuurlijk niet zijn ontgaan dat het maatschappelijk verzet tegen windmolens op het land is toegenomen in de periode dat u met de plannen in de weer bent. Dat is niet verwonderlijk.

Windmolenparken op zee hebben zich in de afgelopen jaren immers een prima initiatief getoond. Momenteel beginnen de projecten op stoom te komen, zelfs zonder subsidie. De windmolens hebben op zee een aanzienlijk hogere opbrengst: 36 procent van de maximum capaciteit die in folders wordt beloofd, aan land is dat slechts 24 procent en de opbrengst zwakt verder af naarmate de molens verder in het binnenland worden neergezet, in Wijhe is het hooguit nog 12 procent.

Dat maakt het inefficiënt om *zulke* hoge windmolens te plaatsen voor *zo* weinig opbrengst. Inmiddels wordt op zee met enorme voortvarendheid doorgebouwd, in 2023 komt er 4450 MegaWatt van zee, en hebben 5 miljoen Nederlanders elektriciteit van de buitengaatse windparken. Bijna elke week is er nieuws over nieuwe initiatieven en nog hogere ambities.

We spreken graag Jan de Wit na, voormalig lector duurzame energie van Saxion, hij woont in Welsum. Hij betoogt dat windmolens ‘het land zijn ontgroeid’. Ze zijn te groot, ze zorgen in een dikbevolkt land voor teveel overlast en de opbrengsten houden uiteindelijk dus iet eens over. De coöperatie Goed Veur Mekare begint dat ook te ontdekken. Het lukt het bestuur niet om met deugdelijke rendements-sommen te komen. De gemeente stelde als voorwaarde dat 20 procent van het startkapitaal voor windmolens door de lokale bevolking moet worden opgebracht. Dat schiet niet echt op, de coöperatie speelde op ledenvergadering al openlijk met de gedachte om van dat percentage 10 procent bij de Bank Nederlandse Gemeenten te lenen, Maar met 10 procent ‘eigen geld’ voldoet de coöperatie duidelijk niet aan de doelstelling. De vraag rijst of het maatschappelijk draagvlak wel voldoende aanwezig is.

Dat windmolens al op zee worden gebouwd zonder subsidie zal zonder twijfel ook z’n weerslag krijgen op het land. Het zal niet lang duren voordat de Haagse politiek bedenkingen zal uitspreken tegen de windsubsidies of ze zal verminderen, bij een looptijd van 15 tot 20 jaar wordt een lokaal windmolenpark zo gezien een aardig avontuur, waarbij het gewin voor de leden lang niet vaststaat.

Niettemin blijft Olst-Wijhe van mening dat de windmolens aan land moeten komen. Voor de maatschappelijke inspanning is dat niet nodig: coöperaties als Goed Veur Mekare en particulieren kunnen zich inkopen bij de vele bouwactiviteiten op zee. Ze zijn van harte welkom, financiële backing blijft hard nodig, het rendement voor deelnemers is bovendien hoger. Met deze schaalgrootte kan strijd tegen de CO2 met imposante cijfers omhoog worden geschroefd.

En, als bijkomend voordeel, je ziet de windmolens aan land niet en ze vormen geen bedreiging voor een rivierlandschap van de IJssel – de mooiste rivier in Nederland, waar toeristen graag op afkomen. In de Structuurvisie Olst-Wijhe (december 2017) heeft u als gemeente heel duidelijk uitgesproken dat vrijetijdsbesteding een impuls is voor de lokale economie. „Met het aantrekkelijke IJselfront Olst-Wijhe als integrale gebiedsontwikkeling”. Die kwaliteit bederft u dus met windmolens in het zicht.

Als ons land zich afhankelijk zou stellen van de stroomvoorziening via windmolens aan land zijn daar ruim 13.100 voor nodig volgens de kencijfers van windenergie.nl. Alleen dat kolossale cijfer laat het al zien: dat kán de oplossing niet zijn (en als het waait staat alles stil en blijven kolen, gas- of kerncentrales nodig).

Bovendien is het zorgwekkend dat de molens in de hoofden van de gemeentelijke bestuurders steeds verder groeien. Uitgangspunt voor het eerste onderzoek was dat ze 120 meter hoog konden worden. Nu wordt gesproken van 120 tot 160 meter hoog. Wethouder Blind zorgde in de lokale en regionale pers voor ruis toen hij zei dat de molens mogelijk ook 240 meter kunnen zijn – al wordt dat in de officiële rapportages niet onderschreven. Zulke uitspraken zaaien argwaan: is er ondanks alle ‘transparantie’ soms een verborgen agenda?

Jan Terlouw, inmiddels hooggewaardeerd als oud-politicus uit Terwolde, vind de windplannen die de gemeenten maken ‘krabbelwerk’. Het is goed bedoeld, maar het zet geen zoden aan de dijk, je moet het grootschalig organiseren – eerder nog internationaal dan nationaal – om voldoende stappen te kunnen zetten. Het is goedbedoeld hoor, zelfs sympathiek, vindt hij, maar met die los-vaste projectjes worden de ambities in 2020, 2030 en 2050 nooit gehaald.

In die zin zaait de doelstelling waarmee Olst-Wijhe aan dit plan begon, trouwens ook verwarring. In 2020 moet 20 procent van de energie binnen de gemeente duurzaam zijn opgewekt – dát was het uitgangspunt van deze hele exercitie. Maar dat is niet eens waar, het gaat slechts om de stroom die huishoudens gebruiken, slechts een kwart van het totaal (driekwart wordt door industrie en bedrijfsleven geconsumeerd). En 20 procent is dan maar een schamele 5 procent van het totale energiegebruik.

Laten die 20 procent hier omwille van het rekenwerk aanhouden, hoe ver zijn we daar dan nog van verwijderd? Nog ver, volgens de ruimtelijke visie: „In 2017 werd 7 procent van het energieverbruik in Olst-Wijhe duurzaam opgewekt”, staat in hoofdstuk 2.1.3. Dat wordt meteen gebruikt als een aansporing: er is werk aan de winkel en *dus* moet een grootschalige opwek worden toegestaan. De rapportmakers bedienen zich evenwel van gedateerde cijfers, drie jaar is een lange termijn in een sector die zich zo snel ontwikkelt, veel huiseigenaren nemen hun verantwoordelijkheid zelf, plannen voor grootschalige zonneprojecten zijn flink onderweg (als op het dak van de Hubo/Ballenparadijs/Leef!). Al met al is het nauwelijks voor te stellen dat 7 % nog een actueel cijfer is.

Tot onze verbazing schreef Algemeen Belang – de partij van portefeuillehouder energie, wethouder Blind – in de Reklamix nr. 19 ook dat *‘de doelstellingen inmiddels zijn gehaald’*.

We constateren dat formeel gesproken de inzet van windmolens en zonne-energie dan niet meer nodig is voor 2020. Natuurlijk, dat jaar is niet de finish van ieders duurzaamheid in Nederland, in het ijkjaar 2030 wordt heel wat meer van de burgers verwacht, maar het geeft meer tijd om tot een oordeel te komen waarover beter is nagedacht en de burgerij niet verder in het harnas te jagen met windmolens die niemand graag ziet komen – op de grondeigenaren na, misschien, die er een behoorlijk inkomen uit kunnen putten. Maar dat is het belang van een enkeling tegenover de wrevel van velen.

Met het plannen van windmolens nabij de IJssel neemt de gemeente Olst-Wijhe een groot risico. De gebieden liggen niet in de zones die door de provincies zijn aangewezen voor zonne-energie. De locaties gelden die nu in de ruimtelijke visie zijn genoemd geldt geen van allen als ‘kanshebbend’. Met de plannen die in andere delen van de provincie worden uitgevoerd worden de targets van Overijssel al ruimschoots gehaald, zegt de provincie, ook zónder de inspanningen van Olst-Wijhe. Daarmee vervalt een buitengewoon belangrijk argument van uw gemeentebestuur. Van de provincie hoeft dit niet. De provincie vraagt hier niet om.

Nederland verrommelt in een snel tempo, er moet worden getemporiseerd, iedere gemeente moet niet op eigen houtje windmolens gaan neerzetten, zegt rijksadviseur Berno Slootmans dit jaar keer op keer als landschapsarchitect in interviews. Een ongeschonden landschap is een toeristische diamant, *zeker* voor Olst-Wijhe, met de gouden bocht van de IJssel, dat landschap valt maar één keer voor decennia achtereen te bederven.

In de stad Kampen werden windmolens in 2017 toegestaan in de Haatlanderhaven, een “industriële omgeving”, waar ze tussen staal en silo’s geen kwaad leken te kunnen. Helaas steken de molens hoog boven het historische stadsfront van Kampen uit, voor wie er vanuit zuidelijke richting op toe komt rijden: het ritme van de bebouwing aan de IJssel, ontstaan in een proces vanaf de Middeleeuwen is erdoor ontsierd, tot grote spijt van de meeste Kampenaren. Idem dito op Urk, waar de vuurtoren van het vissersplaatsje verschrompelde tegen de achtergrond van 48 reusachtige windturbines die door de firma Westermeerwind in 2016 werden neergezet. Niemand op Urk heeft er een goed woord voor over, maar ze staan er – en ze gaan voorlopig niet meer weg. Berouw komt na de zonde, voorbeelden daarvan zijn in de regio uit voorraad leverbaar, Google maar eens.

Veel wijsheid,

Met hoogachting en vriendelijke groeten

Z51

Betreft : Mijn zienswijze op het plan ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon

Beste Wethouder, beste gemeenteraadsleden,

Hierbij ontvangt u mijn zienswijze betreffende de Energievisie, alias de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon

Een aantal mensen hebben mij wellicht wel eens gesproken waarbij ik een bepaalde groep mensen vertegenwoordigde maar ik wil benadrukken dat ik met deze zienswijze puur mijn eigen mening weergeef.

Allereerst wil ik de gemeente en met name Wethouder Blind complimenteren dat zij met het opzetten van deze visie bewust het publieke debat opgezocht hebben en de moeite hebben gedaan om zoveel mogelijk inwoners bij dit proces te betrekken. Zowel bij de ontwikkeling als straks bij de uitvoering.

Toch vallen mij een aantal zaken op die ik graag met u wil delen.

Ik hoop dat deze informatie helpt aan een duurzame en door iedereen gedragen toekomst van ons dorp.

Vriendelijke groeten,

In het kort:

Voor lezers die weinig tijd hebben heb ik de belangrijkste zaken kort benoemd. Uiteraard hoop ik dat de hele zienswijze gelezen wordt.

- De naamwisseling van energievisie naar Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon scheidt verwarring.
- De Trias Energetica, hoewel logisch en bewezen als denkbeeld lijkt door de gemeente Olst Wijhe niet gevolgd te worden. Ik hoop dat dit meer toegepast gaat worden de verdere uitwerking van dit project.
- Waarom de gemeente de ambitie heeft in Overijssel voorop te lopen in het plaatsen van windmolens en zonneveld is mij niet duidelijk.
- Uitwerking lokale betrokkenheid is in mijn ogen onvoldoende
- De rol van advies bureau Bosch & van Rijn vind ik erg groot. Ik zie graag de wethouder als enige op de regiestoel zitten en niet een extern consultant.
- Er is veel praktijk kennis beschikbaar met andere projecten. Het lijkt erop dat deze niet voldoende gebruikt wordt om dit project tot succes te maken. (Best practise aanpak)
- Lees in ieder geval paragraaf 5

1.0 Naamwisseling

Gedurende het hele project is er gesproken over een energievisie. Nu is de naam van het document veranderd in Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon. Deze naam dekt de lading van het rapport veel beter (het gaat eigenlijk alleen over windmolens en zonnepanelen) maar heeft mij op het verkeerde been gezet.

Gedurende de voorbereiding heb ik begrepen dat we in Olst Wijhe op een duurzame wijze willen leven en dat windmolens en zonneparken hierbij kunnen helpen. Nu lijkt het erop, en de naamswijziging bevestigt dit eigenlijk wel, dat de gemeente een plan heeft willen maken voor het plaatsen van windmolens en zonnepanelen als doel op zich.

2.0 Trias Energetica

Conform de Trias Energetica strategie begin je niet met het produceren van duurzame energie maar begin je met het beperken van de energievraag door verduurzaming van zoveel mogelijk objecten. Uit het gebiedsproces (3.1.2 van uw eigen rapport) komt voort dat inwoners graag zouden zien dat we eerst werk moet maken van zonnepanelen op (bedrijfs-)daken.

Feitelijk hebben de inwoners van Olst Wijhe aangegeven dat zij het liefst de Trias Energetica volgen, iets wat de wetenschap ook adviseert. De gemeente heeft wel activiteiten ontplooid in die eerste fase (gratis aangeboden energie scan), maar de eerste fase is zeker niet maximaal geïmplementeerd.

Ik wil de gemeente vragen vanaf nu de structuur van de Trias Energetica duidelijker te volgen. Stap niet in de tweede fase (de bouw van grootste duurzame energie parken) voordat de eerste fase (beperking van de energievraag) volledig uitgewerkt is en de plannen hiervoor uitvoering vinden in de gemeente.

3.0 Opmerkingen over de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon

3.1 Paragraaf 1.4.1

In de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon paragraaf 1.4.1 wordt in 5 zinnen beschreven hoe er buiten Olst-Wijhe grootschalige opwek plaats vindt. Allereerst is het bijzonder dat de schrijver zich beperkt tot Nederland terwijl de problematiek op EU niveau aangepakt wordt of dient te worden. Simpel voorbeeld: Grote wind en zonnepanelen in het bijna onbewoonde binnenland van Spanje zouden een enorm veel grotere bijdrage leveren in de energietransitie dan dat Olst Wijhe en zelfs Nederland ooit zal kunnen realiseren, tegen een veel lagere impact op de omgeving. Daarnaast is het economisch opbrengst in dat gebied veel harder nodig dan dat in Nederland nodig is.

Met het benoemen dat met het alleen op zee plaatsen van windmolens de doelstelling van 14% duurzame opwek niet gehaald gaat worden suggereert dat het plaatsen van een aantal windmolens in Olst Wijhe serieus relevant is in het behalen van deze nationale 14 procent. Dat is niet zo.

Uiteraard heeft de gemeenteraad van Olst Wijhe weinig tot geen invloed in het Nederlandse en Europese beleid. Laat het dan ook geen onderdeel zijn van je plan.

Het zou de schrijver sieren deze paragraaf te vervangen door een paragraaf waaruit blijkt waarom de gemeente Olst Wijhe voorop wil lopen in de energie transitie in Overijssel en waarom niet is onderzocht of de energie transitie doelen ook behaald kunnen worden door buiten de gemeente te investeren. Deze twee vragen zijn tenslotte veelvuldig gesteld tijdens informatiesessies maar nooit inhoudelijk beantwoord.

3.2 Paragraaf 3.1.2

Uit het gebiedsproces is voortgekomen dat de inwoners op de volgende wijzen zouden willen prioriteren.

1. Maak werk van zonnepanelen op (bedrijfs-)daken.
2. Ontwikkel kleinschalige zonnevelden op restgronden en overhoeken.
3. Ontwikkel grootschalige zonnevelden passend bij de draagkracht van het landschap.
4. Als hiermee niet aan de doelstelling kan worden voldaan, ontwikkel dan een windpark in een gebied met zo min mogelijk effecten voor omwonenden

uit de visie lijkt voor te komen dat de gemeente juist in wil inzetten op punt 4 gevolgd door 3 en 1 en 2 maar een als randverschijnsel meeneemt. Om draagvlak te creëren bij de inwoners van zou het accent juist op de eerste 2 punten kunnen liggen. Zoals eerder benoemd, ook de wetenschap ondersteund deze denkwijze in de Trias Energetica.

3.3 paragraaf 4.1 LOKALE BETROKKENHEID EN LOKAAL EIGENDOM

In het hele proces is benadrukt dat dat duurzame energie ten voordele moet komen van de inwoners van Olst Wijhe. Persoonlijk vind ik dat erg belangrijk. Olst Wijhe is een dorp waar "natuur en groen" belangrijke kwaliteiten zijn en we willen niet de energiefabriek van oost Nederland worden.

Wat mij betreft is daarom 4.1 een van de belangrijkste paragrafen in dit rapport. Helaas is het weinig concreet. De zinsnede "Voorwaarde is dat inwoners en bedrijven bij voorkeur 100% eigenaar zijn van een zonneveld of windpark, maar op zijn minst voor 51%." Klinkt daadkrachtig maar hoe dit gerealiseerd gaat worden staat nergens.

De hele paragraaf blinkt uit in termen als "dat kan", "eventueel" en "soms". Nergens wordt concreet gemaakt hoe en wat we gaan doen om dit te realiseren. De uiteenzetting in 4.2.1 en 4.2.2 verbeterd weinig aan de concreetheid van de visie.

Als uitsmijter volgt in paragraaf 4.1 dan de zinsnede : "Als zou blijken dat een lokale energiecoöperatie een project niet of zeer moeizaam van de grond krijgt, moet een nieuwe afweging worden gemaakt. Er kan vervolgens worden gekeken naar andere samenwerkingsvormen met partijen waarmee initiatieven wel van de grond komen". Hiermee lijkt al voorgesorteerd te worden op een falen van coöperatie goedveurmekare.

Deze paragraaf is wat mij betreft een visiedocument onwaardig. Een verdere uitwerking en concretisering is noodzakelijk om te zorgen dat deze paragraaf een basis voor goed beleid wordt.

Als de gemeenteraad akkoord gaat met deze paragraaf geeft het mijn inziens aan de lokale betrokkenheid niet werkelijk serieus te nemen.

4.0 Niet terugkomend in het document

4.1 Het advies bureau Bosch & van Rijn

Uiteraard kan Bosch & van Rijn veel betekenen in de energievisie maar Bosch en van Rijn is een club consultants die uiteindelijk leven van het sturen van facturen. De missie van dit adviesbureau is niet Olst Wijhe verduurzamen maar commercieel succesvol zijn.

Hoewel de kennis van Bosch en van Rijn onontbeerlijk is (en dus ook wat mag kosten) is zij gewoon een van

de toeleveranciers van de gemeente. Tijdens de informatiesessies was de rol van de externe consultants dominant en leek het erop dat zij het beleid schreven en niet de wethouder

Het is van groot belang dat de gemeente Olst Wijhe een visie neerzet die voor de gemeente is geschreven en vanuit de bevolking wordt gedragen en die gaat over het verduurzamen van het energiegebruik. Windmolens zijn hierbij een mogelijk middel, geen doel op zich.

De gemeenteraad zal moeten beoordelen of de rol van het adviesbureau op het visiedocument "Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon" niet wat te groot is geweest.

Bosch & Van Rijn, adviesbureau voor windenergie in Nederland
<https://www.boschenvanrijn.nl>

Bosch & van Rijn is hét adviesbureau voor windenergie in Nederland. Of het nu gaat om vergunningen, onderzoek, omgevingscommunicatie, procesmanagement

4.2 Best practise aanpak

Een goed werkende methodiek is de Best Practise methode. Daarbij wordt door het bestuderen van eerdere case bepaald wat de beste aanpak is en wordt positieve zaken uit eerdere projecten gekopieerd en reeds gemaakte fouten vermeden.

Een voorbeeld van zo'n "fout" is de keuze van de gemeente Deventer om minder hoge windmolens neer te zetten als compromis naar de tegenstanders van windmolens. Gevolg is dat de tegenstanders naar minder hoge, maar nog steeds gigantische windmolens aankijken en de voorstanders een forse verlaging van hun rendement hebben omdat er is gemarchandeerd is met de hoogte.

De gemeente Olst Wijhe zou er goed aan doen een 20 tal vergelijkbare cases te bestuderen waar leerpunten uitgetrokken worden. Als dit in samenwerking wordt gedaan met vrijwilligers en lokale organisaties helpt dit in hoe het project gedragen wordt binnen de gemeente.

5.0 Wat vind ik dat er nu moet gebeuren

Dat we naar een duurzame samenleving toe moeten is wat mij betreft een gegeven. Dat onze gemeente daarin mee moet eveneens maar we hoeven niet voor de troepen uit te lopen en we hoeven ook niet alle energie die we nodig hebben binnen onze grenzen te produceren. Graag zou ik een uitwerking zien in de visie hoe de gemeente hier tegen aan kijkt.

De Trias Energetica schrijft voor dat je eerst de energievraag beperkt. Deze fase is nog bij lange na niet uitgewerkt. Dit zou nu het startpunt moeten zijn en totdat deze fase gereed is hoeft de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon nog niet vastgesteld te worden. Die is immer afhankelijk van de eerste fase. Uiteraard kan de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon wel verder vervolmaakt worden.

De gemeente kan een separaat project opstarten om werk maken van de lokale betrokkenheid om tot een duurzame gemeente te komen. Dat verdient veel meer aandacht dan alle aandacht die nu gaat naar industriële energievoorziening. Dit onderdeel kan een uitwerking zijn van de eerste fase van de Trias Energetica. Pas als alle bewoners en vooral bedrijven actief betrokken zijn bij verduurzaming van hun energiegebruik gaan we naar de tweede fase.

De Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon is wat mij betreft voor 80% klaar. Als deze aangevuld wordt met een uitweiding waarom ze deze ambitie op deze wijze invult, de waarom de gemeente voorop wil lopen in Oost Nederland, een uitwerking van de lokale betrokkenheid en een onderzoek naar de successen en leerpunten van een twintigtal andere projecten dan ligt er een uitstekend plan voor het moment dat de eerste fase van de Trias Energetica is voltooid of de provincie aan de deur klopt dat we windmolens en zonnenvelden móeten gaan plaatsen.

Z52

College van burgemeester en wethouders.

Postbus 23

8130 AA

Wijhe

gemeente@olst-wijhe.nl.

Olst, 16 juli 2019

Onderwerp: Zienswijze Ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie Gemeente Olst-Wijhe

Geachte Raad,

Als inwoners van de gemeente Olst-Wijhe zijn wij vóór schone energie, wie kan daar tegen zijn? Desalniettemin menen wij dat we een Zienswijze Ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie moeten indienen omdat het ontwerp wat nu voor ligt ons grote zorgen baart. Vanaf dag één, voor ons de eerste informatieavond in Den Nul, bekruipt ons het gevoel dat de kaarten al geschud zijn. De Gemeente Olst-Wijhe wil koste wat het kost de door haar gestelde doelen halen en probeert o.a. via burgerparticipatie draagvlak bij de inwoners te creëren. De Gemeente Olst-Wijhe gaat hiermee voorbij aan de grieven van omwonenden van aan te leggen zonneparken en/of windmolens die de overlast zullen ondervinden. Als goedmakertje kunnen die dan een korting op de energienota tegemoet zien.

In uw ontwerp ruimtelijke visie is een belangrijke rol toebedeeld aan burgerparticipatie. Echter u moet zich wel realiseren dat er maar een zeer beperkt aantal inwoners lid geworden is van de door u zo belangrijk gemaakte coöperatie Goed Veurmekare. Ondanks dat de vertegenwoordigers van Goed Veurmekare alle mogelijke spreektijd hebben gehad op de verschillende avonden. Een vertegenwoordiger van de twee Deventer windmolens mocht nog eens een warm pleidooi houden echter het ledental van de coöperatie en daarmee ook het draagvlak is maar minimaal. Daar komt nog bij dat veelal de leden van de coöperatie buiten de invloedssfeer van de aan te leggen zonneparken c.q. windmolens wonen. Wanneer de leden ook nog financieel kunnen participeren dan is het ook nog eens een coöperatie voor uitsluitend de happy few en derhalve volkomen ongewenst. Het zou beter zijn wanneer de raadsleden van de Gemeente Olst-Wijhe zich wat meer bekommerden om de direct betrokkenen, de bewoners van het buitengebied.

Onderstaand een opsomming van onze grootste bezwaren en mogelijke alternatieve plannen die onderzocht kunnen en zouden moeten worden. Om te beginnen met zonnevelden.

1 Grond is te belangrijk voor het produceren van voedsel en zonneparken op landbouwgrond tasten het karakter van het landelijk gebied aan. Er is nog heel veel ruimte beschikbaar op daken en bedrijventerreinen in onze gemeente. Benut deze eerst. Dan zijn zonnevelden op landbouwgrond wellicht helemaal niet nodig.

2 Onze gemeente is een plattelandsgemeente waar nu al teveel mest wordt geproduceerd. Als we er dan mee instemmen dat we grond aan de landbouw onttrekken ten gunste van zonnevelden dan creëren we een nog groter mestoverschot wat vervolgens weer afgevoerd moet worden naar akkerbouwgebieden in Drenthe en Groningen. Problemen verleggen heet dat. In dit kader zou de

gemeente zo wie zo nooit toestemming mogen verlenen aan een landeigenaar met een mestoverschot die voor eigen financieel gewin een nog groter overschot op zijn bedrijf en in onze gemeente creëert.

3 Zonnevelden inpassen in onze mooie IJssel vallei is op voorhand niet mogelijk. Altijd zullen concessies gedaan moeten worden aan het natuurlijke karakter. Als je dan weet dat de energieopwekking maar een fractie is van een windmolen dan zou de raad hier per definitie niet voor moeten kiezen. Als we de verkiezingsprogramma's er nog is op naslaan dan wordt het zo wie zo lastig voor de raad om voor zonnevelden te kiezen..

Ten aanzien van windmolens het volgende.

We kenen allemaal de al vaak benoemde nadelen van windmolens. Lawaai, slagschaduw, landschapsontsiering en zo voort. We hoeven ze niet allemaal nog een keer allemaal te benoemen. Ons belangrijkste punt in de volksgezondheid. Tot op heden is dit punt naar ons inzien onvoldoende benadrukt. Uit diverse wetenschappelijke onderzoeken is vast komen te staan dat direct omwonenden van windmolens psychische en lichamelijke klachten ondervinden van windmolens. In landen om ons heen is daarom de minimale afstand van een windmolen tot een woonhuis vergroot. In Duitsland is de wetgeving op de schop omdat uit een recente studie bleek dat windturbines twee keer zo ver van de bewoning verwijderd moet blijven om aan de wettelijke normen te kunnen voldoen Duizenden vergunningen moeten herbekeken worden, en windturbines 's nachts stilgezet en overdag vertraagd worden. In Beieren een deelstaat van Duitsland geldt de 10 maal de hoogte regeling die door de politiek tot stand gekomen is als aanvaardbaar compromis tussen de windsector en de burgers. (Dat betekent 2km bij een 200m hoge turbine.)

In een grote Deense studie die nog lopende is houdt men rekening met de volgende risico's op lange termijn:

verhoogd risico op diabetes bij langdurige blootstelling

verhoogd gebruik van anti-depressiva

verhoogd gebruik van bloeddruk-verlagende middelen

verhoogd gebruik van slaapmiddelen

verhoogde kans op vroeggeboorte of te laag geboorte gewicht

Uit bovenstaand rapport concludeert men dat een minimumafstand van 1.500 meter aangewezen is om de gezondheidsrisico's voor omwonenden tot op een aanvaardbaar niveau te kunnen beperken.

Als je dat dan allemaal weet en je weet dat er nog diverse kritische rapporten zijn van de WHO dan vinden wij het onbegrijpelijk dat de gemeente Olst-Wijhe wil gaan experimenteren met eerst een beperkt aantal windmolens. U zou er verstandiger aan doen u eerst in de beschikbare kennis te

verdiepen en daarmee en weloverwogen besluit te nemen. Experimenteren gaat niet met windmolens want die zet je er neer voor minimaal 15 jaar. Is het dan verantwoord en van deze tijd dat de gemeente de inwoners van onze gemeente gewild blootstelt aan een grootschalig 'medisch experiment' in de vorm van windmolens? Naar ons idee niet.

Tot slot, het kan natuurlijk zo zijn dat de infrastructuur van onze gemeente zich niet leent voor windmolens en of zonneparken. In dat geval is er moed voor nodig om vast te stellen dat we ons op een doodlopende weg begeven en niet koste wat het kost op de ingeslagen weg doorgaan.

Uiteraard zijn wij () bereid om deze zienswijze mondeling toe te lichten en gaan ervan uit dat u onze bezwaren serieus meeneemt in uw beslissing.

Vriendelijke groeten,

Z53

18 JULI 2019

Gemeente Olst-Wijhe
t.a.v. college van burgemeester en wethouders
postbus 23
8130 AA Wijhe
E-mail gemeente@olst-wijhe.nl

Olst, 15 juli 2019

Betreft: Zienswijze Ruimtelijke visie duurzame energie met wind met zon

Geacht college,

Hierbij wil ik mijn zienswijze indienen met betrekking tot de ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon. Één van de redenen dat ik deze zienswijze indien is dat wij op ca. 400 meter afstand wonen van 2 plaatsen waar in de visie windmolens staan ingetekend. Het gaat hierbij om onderzoeksgebied E (Boskamp/Middel). In dit gebied worden volgens de visie voor ontwikkelaars mogelijkheden gegeven om windmolens te ontwikkelen. Ik maak mij ernstige zorgen over de overlast die wij op verschillende manieren hiervan zullen ondervinden. Door deze zienswijze proberen wij u er van te overtuigen om dit te stoppen en andere mogelijkheden te zoeken om uw doelstellingen te bereiken.

Als eerste geef ik mijn zienswijze in het algemeen ten aanzien van het plaatsen van windmolens zoals de visie die bedoeld en op de plaatsen zoals in de visie weergegeven. Daarna geef ik mijn zienswijze ten aanzien van de inhoud van de visie zoals die als ontwerp ter inzage ligt.

In dat tweede onderdeel volg ik zoveel mogelijk de structuur en redactie van de visie. Ik maak steeds een opmerking bij een onderdeel uit de visie en geef daarbij mijn zienswijze ten aanzien van deze opmerking.

Aan het einde van deze puntsgewijze zienswijze geef, ik mijn zienswijze op het onderdelen die naar mijn mening ontbreken in de visie.

Tot slot geef ik een samenvatting van mijn zienswijze ten aanzien van de visie.

TEN AANZIEN VAN HET PLAATSEN VAN WINDMOLENS IN HET ALGEMEEN

Het is mijn zienswijze dat de gemeente Olst-Wijhe het plaatsen van industriële windmolens in het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe niet mogelijk moet maken. Mijn zienswijze steunt op de volgende argumenten.

- Er is onvoldoende onderzocht of de klimaatdoelstellingen kunnen worden behaald met andere en vooral voor de direct omwonenden, natuur en landschap minder belastende technieken en ander beleid.
- Het is onvoldoende transparant is hoeveel procent duurzame energie er reeds wordt opgewekt binnen de gemeente en hoeveel dat zal zijn in 2020. Dat gegeven is van groot belang omdat dit cijfer aangeeft in hoeverre de gemeente windmolens nodig heeft om de aan zichzelf gestelde doelstellingen ten aanzien van het percentage duurzame energie te behalen. Er wordt onvoldoende beargumenteerd waarom de gemeente Olst-Wijhe in die genoemde doelstellingen naar boven afwijkt van de landelijke doelstellingen.
- De dreiging dat bij onvoldoende inspanningen in en door de gemeente ten aanzien van het bereiken van de klimaatdoelen de provincie de regie op de plaatsing van windmolens over zou nemen, is steeds gebruikt als het argument om haast te maken met het nemen van ondoordachte beslissingen. Die dreiging kan als argument van tafel omdat die dreiging niet langer aanwezig is. Die is achterhaald door het *coalitieakkoord* van juni 2019. Daarin is opgenomen dat:
 - de huidige coalitie zich wel verbindt aan de landelijke doelstellingen, maar dat de provincie gemeenten niet gaat dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen.
 - Er komt meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen.
 - Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt.
 - Thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.
- Een mislukte gebiedsprocedure wordt desondanks als alibi aangedragen, waardoor het lijkt alsof windparken breed gedragen worden door de inwoners van de gemeente. Dat gegeven zou overigens totaal in strijd zijn met landelijke onderzoeken naar het draagvlak voor windparken. Daarnaast wordt de gevolgde gebiedsprocedure steeds een participatieproces genoemd. Van participatie was geen sprake, hooguit van een gebrekkige vorm van informatie en inventarisatie. Als bewoner deelnemen aan een informatieavond en daar ideeën mogen uiten over een onderwerp is nog geen participatie.
- De gemeente geeft aan *ervaring te willen opdoen met misschien wel de grootste windmolens op het land*. Een dergelijk experiment start binnenkort op de Maasvlakte en, als het aan de onderhavige visie ligt, in het kleinschalige coulisselandschap in het buitengebied van Olst-Wijhe. Deze visie lijkt te zijn ontstaan vanuit het Napoleonsyndroom. Ik maak bezwaar tegen het zijn van een onderdeel van een dergelijk experiment.
- De gemeente gaat op het gebied van bescherming van de belangen van bewoners geen millimeter verder dan wat de *wet op dit moment* vereist, terwijl het een feit is dat in een snel

ontwikkeland onderwerp als het onderhavige, de wetgeving altijd achter de wetenschap aan loopt. Wetenschappelijke ontwikkelingen op het gebied van nieuwe technieken, gezondheid en sociologische c.q. maatschappelijke ontwikkelingen. Ik doel daarbij op geluid en in het bijzonder laagfrequent geluid en de gezondheidsschade als gevolg daarvan (geluid is geen kwestie van dB alleen), slagschaduw, nadelen voor insecten, vogels en vleermuizen et cetera. Ik maak bezwaar tegen het volledig negeren van rapporten over laagfrequent geluid van de WHO en het RIVM, rapporten ten aanzien van negatieve ervaringen met grote windmolens in Duitsland en Denemarken op deze fronten. Ik maak bezwaar dat dergelijke onderzoeken geen deel uitmaken van de visie en het is mijn zienswijze dat de gemeente daarin veel zorgvuldiger moet zijn en ook op dit vlak een bredere scope moet hebben. Anders is deze visie een tunnelvisie. De onderhavige visie bevat vooral te rooskleurige intenties zonder een bredere wetenschappelijke onderbouwing. Dat leidt tot tegenvallers in de toekomst voor de betrokken inwoners en voor de gemeente. Spijt zal dan zeer kostbaar zijn. Wat dat betreft is de vergelijking met de Groningse problematiek ten aanzien van de gaswinning eenvoudig te maken.

- De windmolens worden met deze visie mogelijk gemaakt juist in die gebieden waar nog een voor Nederlandse begrippen relatieve stilte heerst. Dat heeft twee nadelen. Het geluid van windmolens wordt door weinig of geen andere geluiden overstemd en de laatste relatief stille plekken in de gemeente zijn daarmee voorgoed verleden tijd. Zie de kaart met de drie gebieden in het centrum van de gemeente. Ik maak bezwaar tegen juist die keuze. Het is mijn zienswijze dat het in de visie ontbreekt aan de ruimtelijke ordeningsgedachte ten aanzien van geluid. Er is geen sprake van ordening daarvan, maar van wanorde.
- Alleen al het proberen om windparken mogelijk te maken, door het ontwerpen van deze visie, heeft al geleid tot maatschappelijke onrust. Het is erg onwenselijk dat windparken een splijtzwaam in de lokale samenleving gaan worden. Het is mijn zienswijze dat de gemeente dit niet of onvoldoende als risico heeft ingeschat en daar niet op heeft geanticipeerd. Dit belang is daarmee niet meegewogen en het is mijn zienswijze dat dit wel het geval moet zijn.
- De visualisaties van de windmolens zoals getoond in de visie zijn niet reëel.
- De in de visie getoonde laagvlieggebieden zijn mogelijk niet actueel.

TEN AANZIEN VAN HET ONTWERP VAN DE VISIE

Opmerking 1

In het voorwoord geeft deze visie aan dat het onmogelijk is om aan ieders wensen tegemoet te komen en dat de visie daarom de *nadruk* legt op de *voorwaarden die wij als bewoners willen* verbinden aan de ontwikkeling van zonnevelden en windparken. Deze heeft de gemeente *zo veel als mogelijk een plek gegeven in de visie*.

Zienswijze bij opmerking 1

De voorwaarden die in deze visie zijn opgenomen laten teveel ruimte voor initiatiefnemers en de gemeente om daar niet aan te hoeven voldoen. Het is mogelijk en zeker nodig om veel meer voorwaarden op te nemen en om voorwaarden meer bindend te laten zijn. Daarover later meer. De in het voorwoord (en ook verderop in de visie) genoemde *verdeling van lusten en lasten* heeft *geen concrete plek gekregen in deze visie*. Er wordt op deze plaats in twee zinnen gesproken over: "Dit houdt de opbrengsten *zo veel mogelijk binnen onze gemeentegrenzen*." En "Zo kan *iedereen profiteren* van de ontwikkeling van zonnevelden en windparken". Dat ("zoveel mogelijk binnen onze gemeentegrenzen" en "iedereen" zijn te vage omschrijvingen ten aanzien van de bestemming van de opbrengsten. Die bestemming wordt in de visie niet verder geconcretiseerd. Binnen de gemeente heeft lang niet iedereen de lasten en volgens de visie kan iedereen kan profiteren van de ontwikkeling van zonnevelden en windparken. Mijn bezwaar is deze algemeenheid. De visie behoort de lusten veel duidelijker en concreter te koppelen aan degene die de lasten ondervindt. Op dit punt is de visie onduidelijk en onvolledig. Dit is geen voorwaarde, waar ik mij als bewoner die mogelijk de lasten zal kunnen ondervinden, zich in kan vinden. Over de omvang van de opbrengsten die beschikbaar moeten komen voor de niet nader aangeduide groep spreekt de visie geheel niet. *De visie geeft geen verdeling van lasten en lusten zoals de visie dat wel zegt te doen*. Daarover later meer.

Opmerking 2

In de inleiding stelt de visie het volgende. "Wij nemen als gemeente onze verantwoordelijkheid om de energieopwekking zo veel mogelijk binnen de eigen gemeentegrenzen te realiseren."

Zienswijze bij opmerking 2

Ik lees nergens een onderbouwing voor dit standpunt in de visie. De visie spreekt over regionale samenwerking (RES). Waarom zou je regionaal samenwerken als je als gemeente zelf aan je opdracht wil voldoen zonder samen te werken met andere gemeenten? Ik maak bezwaar tegen deze tegenstrijdige standpunten. De visie spreekt ook over het voorlopig niet bouwen van windmolens in die gebieden die grenzen aan buurgemeenten. Als het in dit punt gekozen standpunt waarheid is, dan is de keuze om aan de grenzen met de buurgemeenten vooralsnog niet te bouwen onbegrijpelijk. Bij dit punt heb ik tevens de vraag wat de betekenis is van "zoveel mogelijk" in de bovengenoemde stelling uit de visie. Welke ideeën bestaan er om buiten de gemeentegrenzen te werken aan het behalen van de doelstellingen?

Opmerking 3

De visie zegt in de inleiding dat deze tot stand is gekomen na een uitgebreid gebiedsproces. Gebleken is dat dit *gebiedsproces onvoldoende is geweest*, zo oordeelde ook de gemeenteraad in de

vergadering van maandag 20 mei 2019. In die vergadering gaf Wethouder Blind ook aan dat dit gebiedsproces, achteraf gezien anders en vooral beter had gekund. Pas enkele dagen voor de afsluitende bijeenkomst in Den Nul zijn veel bewoners van de aangewezen gebieden, waar de mogelijkheid wordt gecreëerd om windmolens te plaatsen, op de hoogte geraakt van de inhoud van deze visie. Diverse bewoners hebben anderen geïnformeerd over de inhoud en status van de visie. Daarbij bleek welhaast in alle gevallen dat men niet op de hoogte was en bijna iedereen gaf aan zich overvallen te voelen en tegen het aanwijzen van het betreffende gebied als locatie om windmolens te kunnen plaatsen.

Zienswijze bij opmerking 3

De in de visie beschreven participatie van bewoners blijkt kwalitatief onvoldoende, is daarmee onzorgvuldig geweest en de uitkomsten daarvan zijn daarmee in mijn zienswijze niet representatief te noemen en niet te gebruiken als onderbouwing van het beleid. Het gebiedsproces wordt in de visie participatie genoemd, er wordt gesproken over een participatieverslag et cetera. Ik maak bezwaar tegen het gebruik van het woord participatie in dit verband. Er is in het gebiedsproces slechts sprake geweest van het informeren van bewoners en het inventariseren van ideeën en meningen over de inhoud van de reeds geformuleerde visie. *Nergens is terug te zien dat de inbreng van bewoners enige invloed heeft gehad op de uiteindelijke visie.* Er is volgens mijn zienswijze onterecht de indruk gewekt dat er werkelijk sprake was van invloed door de bewoners. Dit is naar mijn zienswijze een aantasting van het vertrouwensbeginsel.

Het gebiedsproces en de daarin beschreven participatie is een eufemisme gebleken. Teveel bewoners zijn daarbij überhaupt niet bereikt. De gemeente heeft daar te weinig inspanning toe gedaan en dat is naar mijn zienswijze onzorgvuldig. Tijdens de afsluitende bijeenkomst in Den Nul beriep wethouder Blind zich min of meer op de wettelijke plicht en daarmee een minimumeis: "het is gepubliceerd in de Reklamix". Het is mijn zienswijze dat de gemeente daarin zorgvuldiger had moeten zijn en zeker ten aanzien van de bewoners van het aan te wijzen gebied om windmolens te plaatsen. Geen enkele persoonlijke brief is er aan besteed. Ter vergelijking; in het voorjaar van 2019 kregen alle bewoners van het buitengebied van de gemeente een persoonlijke brief waarin ze werden gewezen op de aanstaande praktische invoering van het omgekeerd inzamelen. Niet onbelangrijk, maar dat staat niet in verhouding tot het belang van de visie.

De raad en de wethouder zelf beamen eerder de onzorgvuldigheid van het gebiedsproces dan dat zij dat ontkennen. Als de kwaliteit van het traject tot op heden een voorbode is van de in de visie beschreven voorwaarde van (financiële) participatie verderop in het proces, dan is het lastig om daar vertrouwen in te hebben. De formulering van die voorwaarden biedt geen garanties op dit punt. Het is mijn zienswijze dat direct betrokken bewoners individueel benaderd hadden moeten worden en dat dit alsnog moet gebeuren.

Dat een dergelijk gebiedsproces volgens Wethouder Blind een leermoment is, baart mij zorgen. Hij had kennis kunnen nemen en moeten nemen van reeds door andere gemeenten opgedane ervaringen op dit gebied. *Wanneer het bestuur van de gemeente niet leert van eerdere ervaringen van anderen, maakt dat bestuur vermoedelijk dezelfde eerder gemaakte fouten.* Wanneer het bestuur kennis had genomen van bijvoorbeeld het proefschrift van Sanne Akerboom met de titel: "Tussen publieke participatie en de energietransitie: het geval van windmolenparken", dan zou het informeren van de bewoners minder lichtvaardig en dus meer zorgvuldig zijn aangepakt. Daarnaast

heeft het CBS gegevens ter zake de mening van bewoners ten aanzien van windmolens in de woonomgeving. Daaruit blijkt dat minder dan de helft van de populatie dat geen probleem vindt en bijna een derde vindt dat wel een probleem. Zie CBS | Statistische Trends | Oktober 2018. Het is mijn zienswijze dat het bestuur rekening moet houden met dergelijke onderzoeksresultaten en het is mijn vraag in hoeverre dat gedaan is en op welke wijze. Het is tevens mijn zienswijze dat de visie op dat punt verbetering behoeft. <https://www.uva.nl/binaries/content/assets/uva/.../samenvatting-akerboom-sanne.pdf> <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2018/26/trends-in-nederland-2018>

In de visie zijn, *mede door het in de visie genoemde uitgebreide participatieproces*, gebieden aangewezen waar energieprojecten ruimtelijk mogelijk worden gemaakt. Het is mijn zienswijze dat het aanwijzen van die gebieden dus mede is gebeurd door een participatieproces dat onzorgvuldig en onvolledig is gebleken te zijn. Die aanwijzing op basis van een onzorgvuldig proces kan daarmee geen stand houden. Dat overleg moet opnieuw gevoerd worden, op zijn minst met de direct omwonenden.

Opmerking 4

In de inleiding van de visie is te lezen dat de gemeente heeft gekozen voor het opstellen van een visie om een beleidskader te bieden voor het beoordelen van initiatieven voor productie van elektriciteit met behulp van grootschalige zon en wind. Ook de voorwaarden waaronder projecten daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd, zowel ruimtelijk als op het gebied van participatie, zijn in deze visie opgenomen. Een initiatiefnemer moet aantonen dat hij aan deze voorwaarden voldoet vóórdat er een bestemmingsplanprocedure wordt opgestart of een omgevingsvergunning wordt afgegeven.

Zienswijze bij opmerking 4

De visie beschrijft *slechts zeer beperkt voorwaarden en die geven, door de juridisch vage formulering, geen garanties aan de bewoners die met de lasten te maken krijgen*. Zo spreekt de inleiding over: *“Wanneer niet of onvoldoende aan de voorwaarden wordt voldaan.....”*. *Nergens wordt duidelijk wanneer er sprake is van onvoldoende voldoen aan de voorwaarden*. In de inleiding spreekt de visie over een anterieure overeenkomst (kostenverhaalovereenkomst) waarin ook afspraken over financiële participatie worden vastgelegd. *De visie geeft geen bindende kaders op het gebied van die financiële participatie*. De visie zou volgens mijn zienswijze die kaders moeten bevatten en die kaders moeten bindend zijn. Daarover later meer in de zienswijzen bij hoofdstuk 4 van de visie. *Op deze plaats in mijn zienswijze geef aan dat de visie straks, naast de wetgeving, het kader vormt om vergunningaanvragen toe te kennen, maar vooral ook om die voldoende gemotiveerd af te kunnen wijzen. De wet geeft betrekkelijk weinig kaders en het is nu aan de gemeente om in de visie harde kaders te stellen. Wanneer dat nu onvoldoende wordt gedaan heeft het college en de gemeenteraad straks geen rechtsgrond meer om op te sturen*. Zo kan de gemeente Diemen tot zijn spijt op dit moment weinig tegenwerpen bij het verlenen van een vergunningaanvraag aan een biomassacentrale omdat de aanvraag voldoet aan de wet en er verder geen kaders zijn om de aanvraag aan te toetsen.

Opmerking 5

In de visie stelt de gemeente zich ten doel om in 2020 20% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. De inleiding van de visie spreekt over de landelijke doelstelling van 14% duurzame opwek in 2020 en in 2023 16 procent. Onder punt 2.2.2 van de visie staat het provinciaal beleid op dit punt en dat spreekt over een duurzame opwek van tenminste 20% van de provinciale energiebehoefte

duurzaam opwekken en in 2030 30%. De Nederlandse overheid wil 49% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 dan in 1990.

Volgens de Energieagenda (2016) zijn de doelen inderdaad:

- 14% duurzame energie in 2020.
- 16% duurzame energie in 2023.
- 80-95% duurzame energie in 2050.

Zienswijze bij opmerking 5

De gemeente stelt zich hiermee een doel dat niet overeenkomt met de landelijke en provinciale doelen en de visie geeft daar geen motivatie voor. Dat is geen behoorlijk bestuur. Dit zorgt voor besluiten die belastender zijn dan noodzakelijk. Wanneer de gemeente uitgaat van de landelijke doelen is het meer dan voorstelbaar dat de behaald kunnen worden zonder de plaatsing van industriële windmolens. Over het algemeen vindt nog niet de helft van de mensen een windmolenpark in de eigen woonomgeving geen probleem, bijna een derde deel vindt dat wel een probleem, en de rest heeft hier geen uitdrukkelijke mening over (Bron Statistische trends milieu en energie CBS) <https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2018/43/2018st25%20duurzame%20energie.pdf> Het betreft een onderzoek uit 2018. Gezien de maatschappelijke onrust ten aanzien van windparken is het een niet onredelijke aanname dat de tegenstellingen scherper zijn geworden en dat betekent dat het stellen van onnodig belastende doelen niet de minst belastende besluiten oplevert. Dat is een vorm van onbehoorlijk bestuur. Wanneer de gemeenteraad zegt dat deze doelstelling nu een keer in een eerder stadium is gesteld en dat die doelen daarmee voor altijd vast liggen, dan maak ik bezwaar tegen die selectieve dogmatische opstelling. In een eerdere ruimtelijke visie van de gemeente, die loopt tot 2024 staat vermeld dat er in het buitengebied van de gemeente geen plaats is voor windmolens. Kennelijk was de gemeenteraad daar wel van mening dat een visie soms bijstelling behoeft. Dat geluid hoorden wij ook tijdens de twee door ons bezochte raadsvergaderingen ten aanzien van de energievisie. Daar gaven de raadsleden van alle fracties aan dat een visie van tien jaar voorbij de horizon ging en dat een dergelijke visie zeker eens in de vijf jaar geactualiseerd moet worden. *Het is mijn zienswijze dat ook de te behalen klimaatdoelen niet in graniet gebeiteld zijn. Wanneer het stellen van een te ambitieus doel leidt tot ongewenste uitkomsten, is het goed om te doelen tijdig bij te stellen.*

Opmerking 6

De visie zegt in de inleiding dat het realistisch is om te stellen dat er vanuit de provinciale respectievelijk de nationale overheden een opgave en/of ruimtelijke inpassing wordt opgelegd om invulling te geven aan de reductie van de CO2 uitstoot in 2030, waarbij men vervolgens lokaal nauwelijks meer invloed kan uitoefenen op het bod respectievelijk de ruimtelijke vertaling daarvan.

Zienswijze bij opmerking 6

Gezien de technische, maar vooral ook maatschappelijke ontwikkelingen in de laatste drie jaren is 2030 nog erg ver weg. *Om die toekomstige repressieve druk vanuit de provincie en het rijk te gebruiken om nu al te belastende windmolens te plaatsen om doelen te bereiken die relatief ver in de toekomst liggen is niet evenredig.* Deze windmolens vormen een veel te zwaar middel op dit moment en het eventueel onnodig plaatsen daarvan geeft blijk van geen visie.

Ik wil in dit verband ook wijzen op het coalitieakkoord van CDA, VVD, ChristenUnie, SGP en PvdA van de provincie Overijssel zoals gepresenteerd op 11 juni 2019. Voor wat betreft de energietransitie verbindt de coalitie zich wel aan de landelijke doelstellingen, maar *gaat gemeenten niet dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen*. Er komt *meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen*. *Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen*. Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt. Opvallend is dat thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.

Volgens mijn zienswijze krijgt de gemeente meer gelegenheid om de energietransitie uit te voeren volgens de eigen visie. Het provinciebestuur laat het landschap prevaleren boven windmolens en wil zonneparken beperkt toelaten. Dat zijn standpunten om mee te nemen in de visie en die staan haaks op de teksten hierover in het ontwerp van de visie. *Naar mijn zienswijze moet de visie alleen al om deze reden worden aangepast en in de visie zal, heel veel meer dan nu het geval, is tot uiting moeten komen dat windmolens het ultimatum remedium zijn. Mede hierom moet de visie naar mijn zienswijze de eerder genoemde harde voorwaarden bevatten waaraan initiatiefnemers moeten voldoen*.

Opmerking 7

De "Energievisie Olst-Wijhe Duurzaam met wind en zon", als directe voorloper van de onderhavige visie, stelt dat er 7% van de energie duurzaam werd opgewekt in onze gemeente in 2016. Deze visie werd besproken in uw raadsvergadering van maandag 8 april 2019 en Wethouder Blind kreeg tijdens die raadsvergadering van de raad de opdracht om die cijfers te actualiseren. Wanneer de energiedoelstellingen binnen de gemeente (wens in de visie) bereikt of in zicht zijn, zou het immers overbodig zijn om windmolens te bouwen binnen onze gemeente. Het is dus van groot belang om het beleid te baseren op actuele gegevens ten aanzien van de totale productie van groene energie. Deze wens werd ook geuit tijdens deze raadsvergadering.

De onderhavige visie noemt in paragraaf 2.1.1 HUIDIG ENERGIEVERBRUIK EN DUURZAME OPWEK de meest actuele cijfers. *Daarin stelt de onderhavige visie dat er in 2017 9% van het energiegebruik duurzaam werd opgewekt binnen de gemeente. Dat betekent dat volgens de visie van de gemeente er een toename is van 2% in die twee jaren.*

Dit wijkt sterk af van de landelijke trends en alle bekende cijfers. Deze beperkte toename wijkt ook af van de cijfers zoals genoemd in de onderhavige visie. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/17/vermogen-zonnepanelen-meer-dan-de-helft-toegenomen>

De onderhavige visie geeft zoals gezegd het percentage van 9% van het energiegebruik in 2017. De daaraan voorafgaande visie noemt een cijfer van 7% in 2016. Volgens die opgaven zou de toename van duurzaam opgewekte energie in de gemeente in één jaar met 2% gegroeid zijn. Ik verwijs u naar pagina 35 van de onderhavige Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon. Daar staat een grafiek waarin te zien is dat het vermogen in zonnestroom door bedrijven en particulieren in Olst-Wijhe is gestegen van 5.500 kW naar 7.000 kW van 2016 naar 2017 en naar ruim 8.000 in 2018. Die cijfers verhouden zich niet tot de 2% verschil in beide visies.

Zienswijze bij opmerking 7

Het is mijn zienswijze dat de cijfers ten aanzien van de huidige stand van zaken met betrekking tot de opwek van duurzame energie hierdoor sterk tegenstrijdig en daarmee onbetrouwbaar zijn. Daarnaast is het mijn zienswijze dat deze cijfers ook niet voldoende actueel zijn en daarmee ook geen realistische weergave van de werkelijkheid zijn. De groei van duurzaam opgewekte energie, anders dan met grote windmolens, is landelijk substantieel te noemen en in Olst-Wijhe is dat vermoedelijk niet anders. Zeker wanneer men de in 2019 gestarte monovergister aan de steunenbergerweg in Middel meetelt in de berekeningen. Een betrouwbare overheid is transparant over de cijfers waarop het zijn beleid baseert. De burger moet volledig kunnen vertrouwen op de juistheid daarvan. Het bestuur behoort de volksvertegenwoordiging volledig en juist te informeren hierover. Het in deze visie genoemde percentage van 9% duurzaam opgewekte energie lijkt onjuist te zijn. De bron waarop dit cijfer is gebaseerd ontbreekt. Het mag geen trend worden dat de overheid niet transparant is over belangrijke cijfers zoals dat het geval was bij het wegwerken van ernstige delicten in de cijfers over criminaliteit onder asielzoekers onder verantwoordelijkheid van de toenmalige staatssecretaris Mark Harbers van Veiligheid. Het achterhouden van klimaatcijfers door premier Rutte was ook lastig uit te leggen door hem. Niet volledig en zeer transparant zijn over de cijfers die het fundament moeten vormen voor de te maken keuzes, maakt dat de burger zijn bestuur gaat wantrouwen. Dat geeft erg veel weerstand tegen het beleid dat gelegitimeerd wordt op basis van die cijfers. Dat geeft misschien nog wel meer weerstand dan de inhoudelijke kwestie zelf.

Opmerking 8

De visie geeft in paragraaf 2.2.2 de beleidsdoelen van de provincie. Daarin staat dat Overijssel in 2023 ten minste 20% van de provinciale energiebehoefte duurzaam wil opwekken en in 2030 30%. De doelstelling van 2020 wordt ingevuld met zonne- en windenergie. De gemeente Olst-Wijhe heeft zichzelf tot doel gesteld om 20% duurzame energie op te wekken in 2020. Dat is drie jaar eerder dan de doelstelling van de provincie. De inleiding van de visie spreekt over de landelijke doelstelling van 14% duurzame opwek in 2020 en in 2023 16 procent. Het klimaatakkoord dat in 2019 moet worden ondertekend, zet in op 49% CO₂-reductie in 2030.

Zienswijze bij opmerking 8

Wanneer de gemeente zorgvuldig onderzoek doet naar de *actuele cijfers* betreffende de opwek van duurzame energie wordt duidelijk hoeveel energie er nog duurzaam opgewekt moet worden om aan de doelstellingen te voldoen. Dan kan een *technisch en maatschappelijk verantwoorde keuze* worden gemaakt op welke wijze dat het best gerealiseerd kan worden. *In de huidige visie lijkt het wel alsof de actuele stand van zaken fictief naar beneden toe wordt bijgesteld en de te behalen doelen naar boven waardoor een fictieve noodzaak ontstaat om heel snel grote windmolens te bouwen.* De motivatie onder eventuele besluiten wordt daarmee onvoldoende. *Het is mijn zienswijze en meteen mijn vraag op grond waarvan de gemeente de geformuleerde doelen wil behalen afwijkend van de provinciale en landelijke doelen? Dit levert zoals eerder door mij gesteld besluiten op die belastender zijn voor bewoners, gezondheid, milieu, landschap et cetera dan noodzakelijk en evenredig.*

Opmerking 9

De visie spreekt in hoofdstuk 3 over drie uitgangspunten om tot een optimale ruimtelijke afweging te komen. Volgens de visie worden deze drie uitgangspunten tegen elkaar afgewogen. Het betreft:

- **maximale** ruimte voor rendabele duurzame energieprojecten, inclusief zicht op doelbereik in 2020 en daarna
- **maximale** bescherming van inwoners, natuur en landschap;
- **maximale** mogelijkheden voor deelname aan projecten door inwoners, bedrijven en organisaties.

Zienswijze bij opmerking 9

Deze visie geeft geen uitleg en invulling van deze uitgangspunten die op gespannen voet met elkaar staan. Ik wil antwoord op de vraag hoeveel maximale ruimte voor rendabele duurzame energieprojecten betekent. Vanaf welk rendement is een energieproject rendabel?

Wat verstaat de visie onder maximale bescherming en wanneer gaat deze bescherming voor op de maximale ruimte zoals beschreven onder het eerste aandachtspunt.

Het derde aandachtspunt verlangt maximale *mogelijkheden* voor deelname aan projecten door inwoners, bedrijven en organisaties. Wanneer die mogelijkheden worden gecreëerd, is aan de voorwaarde in de visie voldaan. Wanneer er vervolgens niet of nauwelijks deelgenomen wordt, kan het energieproject toch doorgang vinden omdat voldaan is aan de eis zoals die hier geformuleerd is. Het is mijn zienswijze dat dit derde uitgangspunt anders geformuleerd dient te worden. Ik verwijs naar het streven in deze visie (51% eigendom) en naar het Klimaatakkoord van 2019 waarin staat dat gestreefd moet worden naar een eigendomsverdeling waarbij 50% van de productie in eigendom is van de lokale omgeving. *Het is mijn zienswijze dat 50% van de bedoelde deelname een dwingende voorwaarde moet worden voor een initiatiefnemer.*

Opmerking 10

De visie stelt in 3.1.2 dat de gemeente een uitgebreid gebiedsproces doorlopen met haar inwoners en dat de gemeente de inwoners en hun belangen daarmee een volwaardige plaats heeft gegeven in het besluitvormingsproces.

Zienswijze bij opmerking 10

Gezien het grote aantal "late aanhakers", zoals wethouder Blind de bewoners die zich uitspraken tegen de eventuele bouw van grote windmolens tijdens de afsluitende bijeenkomst in Den Nul noemde en de activiteiten die daarna door omwonenden van de locatie Boskamp/Middel zijn ondernomen, stel zoals eerder gezegd ik dat het gebiedsproces kennelijk onzorgvuldig is geweest en dat de *direct betrokkenen en hun belangen geen volwaardige plaats hebben gekregen in het besluitvormingsproces*. Dat is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Wij als bewoners van de locatie Boskamp/Middel zijn na die bijeenkomst in gesprek gegaan met de raadsfracties en wij hebben elkaar als buurtgenoten geïnformeerd over het feit dat deze visie bestaat en wat de gevolgen zijn van de inhoud van deze visie. Daarbij werd keer op keer duidelijk dat de communicatie omtrent dit onderwerp kwalitatief en kwantitatief onvoldoende is geweest. De toon van de communicatie vanuit de gemeente was veel te vrijblijvend, getuige ook de door wethouder Blind herhaaldelijk uitgesproken woorden: "er is nog niets aan de orde beste mensen, het is maar een visie en er is nog helemaal niets besloten". Wanneer een wethouder dit steeds herhaalt op de

bijeenkomsten waaronder in ieder geval de afsluitende bijeenkomst, waar er (ook naar eigen zeggen) onverwacht veel tegenstanders van dit plan zijn afgekomen, dan is hij daarmee niet transparant over de plaats en belang van de visie als het beleid in het besluitvormingsproces. Dat beleid geeft immers de kaders voor de besluiten die daarover later worden genomen. De bestuursrechter houdt de gemeente daarbij aan zijn eigen beleid. De gemeente kan straks geen gronden aanvoeren om een aanvraag van een initiatiefnemer af te wijzen anders dan conform het nu vast te stellen beleid. De gewraakte opmerking wordt door de bewoners die zich uiteten tegen de bouw van windmolens ook opgevat als het bagatelliseren van hun zorgen daarover. Als het dan "maar een visie" is, waarom heeft de wethouder er naar eigen zeggen zoveel werk van gemaakt om die visie met de burger te bespreken.

Tijdens de raadsvergadering op maandag 20 mei 2019 vroeg raadslid Hans Olthof aan wethouder Blind hoe hij nu achteraf dacht over het gevoerde gebiedsproces. Wethouder Blind gaf aan dat hij daar nu achteraf wel zijn bedenkingen bij had en dat hij dat een volgende keer anders zou doen. Het is mijn zienswijze dat dit gebiedsproces geen waarde mag hebben in deze visie en geen motivatie mag zijn voor toekomstige besluiten omdat dit proces onzorgvuldig is geweest.

Het is mijn zienswijze dat het gebiedsproces feitelijk alleen een informeel karakter had. De gemeente heeft op de informatieavonden het ontwerp van de visie gedeeld met de inwoners en daar ideeën en meningen over verzameld. Hetgeen op die avonden door inwoners is ingebracht, heeft niet geleid tot een aanpassing of nadere invulling van de visie. Anders rest de vraag welke opmerking of mening heeft geleid tot welke aanpassing van het ontwerp van de visie?

Opmerking 11

Paragraaf 3.2.2.2 spreekt over regionale afstemming ten aanzien van de onderzoeksgebieden A (Marle), B1 (Herxen) en C (Welsum). Omdat de gemeente Olst-Wijhe eerst met de buurgemeenten wil afstemmen, worden er daarom in deze drie van de vijf zoekgebieden geen optimalisatiemogelijkheden uitgewerkt. Dit is volgens de visie de wens van de buurgemeenten en inwoners.

Zienswijze bij opmerking 11

Het is mijn zienswijze dat er door dit standpunt drie van de vijf gebieden te eenvoudig en zonder goede motivatie buiten beschouwing zijn gelaten. Door deze frictie met de buurgemeenten niet tijdig te onderkennen, beperkt de gemeente Olst-Wijhe meteen de alternatieven, waardoor het kan zijn dat achteraf gezegd wordt dat één van die drie locaties misschien beter was geweest. Beter met betrekking tot overlast en schade en beter voor wat betreft rendement. *Het is mijn zienswijze dat de visie daarmee niet zorgvuldig is omgegaan met de in Nederland zeer schaars beschikbare ruimte. De visie spreekt over het gegeven dat Olst-Wijhe ten aanzien van de opwek van duurzame energie geheel zelfstandig aan de doelstellingen wil voldoen, maar maakt zich met het standpunt over deze drie onderzoeksgebieden afhankelijk van de buurgemeenten. Dat is tegenstrijdig en willekeurig.*

Opmerking 12

Paragraaf 3.2.2.3 spreekt over het gegeven dat de gemeente graag *ervaring wil opdoen* met een eerste windpark binnen de gemeente, binnen de drie gebieden die niet aan de grenzen van de gemeente liggen.

Zienswijze bij opmerking 12

Het is mijn zienswijze dat gezien de gevolgen voor bewoners, leefklimaat, gezondheid, landschap, natuur et cetera er geen sprake kan en mag zijn van een dergelijk project "om daarmee ervaring op te doen binnen de gemeente". *De gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktisch gezien onmogelijk. Dat zijn argumenten om een deel van de gemeente niet als proeftuin te gebruiken. Inwoners zijn geen proefpersonen.*

Het is mijn zienswijze dat de gemeente onderzoek moet doen naar ervaringen elders in Nederland en de ons omringende landen waar men een langjarige ervaring en onderzoeksresultaten heeft ten aanzien van windmolens in de leefomgeving. Hier in onze gemeente ervaring opdoen met windmolens in de leefomgeving zonder vergelijkbare ervaringsgegevens en onderzoeksresultaten mee te nemen in de visie getuigt van een gebrek aan zorgvuldigheid dat grenst aan naïviteit en zelfs aan gemakzucht. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoeksplicht om deze beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming. Het is mijn zienswijze dat dit alsnog moet gebeuren.

De visie beperkt zich tot de wettelijk verplichte onderzoeken en rapportages. Kennis hebben van bestaande informatiebronnen die een beter en zorgvuldiger besluit kunnen opleveren, worden hiermee bewust genegeerd. Als voorbeeld neem ik de norm voor de afstand tussen windmolens en woningen. Vanwege het feit dat men in Nederland de geluidsproductie mag middelen over een heel jaar en in landen als Duitsland, België en Denemarken niet, zijn in die landen de afstandsnormen twee tot drie keer zo groot. De Nederlandse normen resulteren volgens het RIVM in een percentage van ernstige geluidhinder binnenshuis van 9 procent van de bewoners waar de geluidsbelasting gelijk is aan de wettelijke norm (Bron SER). Kortom leer van ervaringen van anderen en durf de gevolgen daarvan voor het maken van verantwoordde keuzes te accepteren.

<https://www.nrc.nl/nieuws/.../nederlands-turbines-relatief-dicht-bij-huis-1532921-a1001...>

Opmerking 13

Paragraaf 3.2.2.4 geeft een puntsgewijze opsomming van ruimtelijke voorwaarden waaraan een initiaties voor een windenergieproject moet voldoen.

- Er moeten minimaal drie windmolens in een rechte lijnopstelling staan.
- Windparken volgen de structuren in het landschap.
- Slagschaduw op gevels is niet toegestaan.
- Er moet een beheersplan voor behoud of versterking van de weidevogelstand zijn.
- De gemeente ziet graag dat concrete opties voor de combinatie van een windpark met zonneveld(en) worden geïnventariseerd en uitgewerkt.
- Voortdurend zichtbare obstakelverlichting ten behoeve van de luchtvaartveiligheid (vastbrandend of knipperend) wordt niet toegestaan, tenzij hierdoor de uitvoerbaarheid in het geding komt.¹⁸
- Er moet een participatieplan voor financiële en procesparticipatie worden opgesteld (zie hoofdstuk 4)

Zienswijze bij opmerking 13

Over het eerste punt "minimaal drie windmolens in een rechte lijnopstelling". Op de topografische kaart in de visie lijken de drie windmolens, zoals ingetekend aan de Soestwetering ten noorden van

Boskamp c.q. in Middel, in een rechte lijn te staan. Dat komt omdat de schaal van de kaart niet de werkelijkheid laat zien. Het eindresultaat zal optisch veel minder een rechte lijn laten zien.

Over het tweede punt "windparken volgen de structuren in het landschap." De windmolens zijn voor een ieder zichtbaar vanaf het maaiveld tot kilometers in de omtrek. De structuren in het landschap, zoals bijvoorbeeld de Soestwetering of wegen, zijn alleen zichtbaar als structuur vanuit de lucht c.q. op kaart. De wetering bevindt zich onder het maaiveld en is alleen zichtbaar wanneer men zich langs die wetering begeeft of de wetering oversteekt. In die gevallen ziet men de wetering, maar niet de structuur in het landschap. Het is mijn zienswijze dat deze voorwaarde fictief is. De wetering wordt op veel plaatsen als lijn in het landschap door wegen gekruist. Daarnaast kruist de eventuele lijn van windmolens langs de Soestwetering de hoogspanningskabels. Dat verstoort die structuur. Die dominante aanwezigheid van die masten en kabels komt niet terug in de beschrijving en die is zoals gezegd zeer veel zichtbaarder dan de structuur van de wetering. Dit lijkt op schrijven naar het gewenste resultaat.

Over het derde punt "slagschaduw op gevels is niet toegestaan." In deze formulering is dat een harde voorwaarde die wethouder Blind op de afsluitende bijeenkomst in Den Nul meerdere keren hardgrondig bevestigde. Dat klinkt bevredigend, maar dat is het niet. *Inwoners wonen niet alleen achter de gevel, maar ook voor en naast hun gevel. Dat geldt voor ons allemaal, maar zeker voor bewoners van het buitengebied. Wonen doe je ook op je erf.* Met het erf bedoelt de wet de grond gelegen direct rond de woning bedoeld om te wonen. In de door de gemeente gekozen formulering ontstaat er slagschaduw op erven. Dat betekent in praktische zin dat als bewoners zich buiten op hun terras bevinden dat direct voor, achter of naast hun woning gelegen is, zij daar de gevolgen van slagschaduw mogen ondervinden. *Dat betekent dat, juist als het mooi weer is en de zon schijnt, zij daar een ernstige aantasting van hun leefomgeving moeten dulden. Het is mijn zienswijze dat er geen slagschaduw mag worden toegestaan op erven en gevels.*

Over het vijfde punt "gewenste combinatie van een windpark met zonneveld(en)". Gezien de landschappelijke eisen die het planMER aan beide typen stelt is dat tegenstrijdig.

Opmerking 14

Onder punt 3.3 geeft de visie aan dat er een optimum gezocht moet worden tussen enerzijds de energieproductie en benutting van een zoekgebied voor windenergie en anderzijds de bescherming van het woon- en leefklimaat van inwoners en van natuur- en landschapswaarden.

De volgende volzin geeft aan dat negatieve effecten zoals gesignaleerd en beoordeeld in het planMER met maatregelen kunnen worden beperkt.

Zienswijze bij opmerking 14

De visie geeft niet aan op welke maatregelen hier wordt gedoeld. Voor de negatieve effecten verwijst de visie naar het planMER, maar naar maatregelen verwijst de visie niet. De visie spreekt over het feit dat "maatregelen genomen *kunnen* worden". Het is mijn zienswijze dat daar moet staan dat maatregelen genomen *zullen* worden. Het woord *kunnen* in combinatie met *onbekende maatregelen* geeft *geen enkele garantie* ten aanzien van de bescherming van het woon- en leefklimaat van inwoners en van natuur- en landschapswaarden.

Opmerking 15

Ten aanzien van punt 3.3.3 Gebied E (Boskamp) het volgende. De visie geeft aan dat rekening gehouden moet worden met de daar opgesomde punten.

Zienswijze bij opmerking 15

De visie concretiseert niet wat “rekening houden met” betekent en concretiseert niet wat die maatregelen kunnen of moeten zijn. Dit geeft geen enkele richting en garantie. Initiatiefnemers zullen er vast rekening mee houden. Meer wordt in de visie immers niet gevraagd of verlangd. De locatie Boskamp en feitelijk ook Middel kent relatief weinig omwonenden. De vraag is waar dat aantal aan gerelateerd is. Aan de bebouwde kom of aan gebieden van een vergelijkbare omvang in het buitengebied in de gemeente Olst-Wijhe? Het is mijn zienswijze dat hier een stelling is gedeponeerd zonder enige onderbouwing. Dat is onzorgvuldig kan niet gemotiveerd worden.

Opmerking 16

Onder punt 4.1 spreekt de visie over lokale betrokkenheid en lokaal eigendom. Ik plaats hieronder enkele citaten uit 4.1.

- én inwoners hebben er *direct of indirect financieel voordeel* van.
- opbrengsten *zo veel mogelijk* ten goede komt aan inwoners en bedrijven in Olst-Wijhe.
- **Voorwaarde** is dat inwoners en bedrijven *bij voorkeur 100% eigenaar* zijn van een zonnenveld of windpark, **maar op zijn minst voor 51%**.
- *streven naar* lokaal eigendom
- projectrendement *zo veel mogelijk* ten goede komt aan inwoners en bedrijven in Olst-Wijhe.
- **Als** zou blijken dat een **lokale energiecoöperatie** een project **niet** of zeer moeizaam van de grond krijgt, moet een **nieuwe afweging** worden gemaakt. Er kan vervolgens worden gekeken naar **andere samenwerkingsvormen** met partijen waarmee initiatieven wel van de grond komen.

Zienswijze bij opmerking 16

Het is mijn zienswijze dat deze formulering geen enkele garantie biedt aan de inwoners die straks het meeste last hebben van de gevolgen van windmolens. Er wordt gesproken over inwoners en bedrijven *in de gemeente*. Het is mijn zienswijze dat het financieel voordeel veel meer naar een aan te duiden groep van direct omwonenden zou moeten terugvloeien. Zij ervaren immers de overlast. Dat kan in meedelen in de opbrengst en/of in het vergoeden van schade vanwege de aantasting van het woongenot en de waardevermindering van eigendommen.

Daarnaast geeft de formulering geen enkele garantie en geeft geen harde verplichting aan initiatiefnemers. Woorden als: *direct of indirect financieel voordeel, zoveel mogelijk, bij voorkeur et cetera,* zijn nietszeggend. Dat wordt vooral duidelijk in het laatste aandachtspunt. Dat punt geeft aan dat *als* een lokale initiatiefnemer niet wordt gevonden, dan moet gekeken worden naar een andere samenwerkingsvorm.

Het is mijn zienswijze dat de inhoud van de tekst, die bij het laatste aandachtspunt staat, niet slaat op de enige harde voorwaarde die wel in deze opsomming is opgenomen. Ik doel daarbij op de voorwaarde zoals beschreven in het derde aandachtspunt. *Daar geeft de visie de harde voorwaarde dat inwoners en bedrijven minstens voor 51% eigenaar moeten zijn van een zonnepark of windpark.*

In samenhang met de ontsnappingsclausule, zoals beschreven in het laatste aandachtspunt, betekent dat er eventueel gekeken moet worden naar andere samenwerkingsvormen, maar dat die 51% eigendom, ook in die samenwerkingsvorm, een voorwaarde blijft. *Ik zal de gemeente bij de besluitvorming houden aan deze enige harde voorwaarde die deze visie bevat.*

Opmerking 17

Paragraaf 4.2 herhaalt dat de lokale inwoners en bedrijven voor 100% eigenaar zouden moeten zijn van een zonneveld of windpark. Ook herhaalt de visie dat de *opbrengst* ten goede moet komen aan *inwoners en bedrijven in onze gemeente*.

Zienswijze bij opmerking 17

Het is mijn zienswijze dat de formulering: " dat de opbrengst ten goede moet komen aan inwoners en bedrijven in onze gemeente" geen recht doet en niet past bij het slot van deze paragraaf waarin de visie stelt: "Bij een windpark is de noodzaak om *lusten en lasten* te verdelen groter. De *businesscase voor windparken biedt daarvoor doorgaans goede mogelijkheden.*" Het is mijn zienswijze dat de visie aan dit laatste en door mij op zichzelf gewenste standpunt *geen enkele voorwaarde stelt of daartoe enige garantie geeft. Het is mijn zienswijze dat een verdeling van de opbrengsten niet alleen gerelateerd moet zijn aan de gedane investering, maar dat deze verdeling van opbrengsten mede een belangrijke relatie moet hebben met de mate van overlast en schade die inwoners krijgen toebedeeld door een windpark. Het is mijn zienswijze dat een visie zoals deze daar concrete voorwaarden aan moet stellen.*

Opmerking 18

Paragraaf 4.2 spreekt over de plicht voor een initiatiefnemer om bij het indienen van een projectvoorstel of principeverzoek een uitgewerkt voorstel voor proces- en projectparticipatie te overleggen.

Als de gemeente besluit medewerking te verlenen aan een ruimtelijke procedure dan wordt met initiatiefnemers voorafgaand aan het verlenen van de vergunning een anterieure overeenkomst gesloten waarin afspraken over participatie worden vastgelegd.

Zienswijze bij opmerking 18

De visie stelt onvoldoende eisen aan de inhoud van een in te dienen uitgewerkt voorstel voor proces- en projectparticipatie.

De visie stelt geen eisen aan de inhoud van de anterieure overeenkomst die voor een deel zeker dient te gaan over de vergoeding van schade en overlast aan direct omwonenden.

Opmerking 19

Paragraaf 4.2 spreekt over: "Bij een windpark is de noodzaak om *lusten en lasten* te verdelen groter. De businesscase voor windparken biedt daarvoor doorgaans goede mogelijkheden."

Zienswijze bij opmerking 19

De visie komt niet verder dan algemeenheden zoals " dat de opbrengst ten goede moet komen aan inwoners en bedrijven in onze gemeente". *Daarmee zegt de visie niets over een verdeling van lusten en lasten.* Het is mijn zienswijze dat de visie zich daar concreet over moet uitspreken.

Met een buitengewoon gunstig rendement van 15% op de investering moet een *vooraf en dus in de visie bepaald deel daarvan terugvloeien naar degene die het meest geraakt worden door de gevolgen. Het is mijn zienswijze dat de visie daar voorwaarden aan moet stellen.*

Opmerking 20

Paragraaf 4.2.1 geeft een opsomming van voorwaarden ten aanzien van een participatiemodel.

- Inwoners en bedrijven uit Olst-Wijhe participeren in een *windpark*, bij voorkeur via een energiecoöperatie, waarbij inwoners (mede)eigenaar zijn en kunnen besluiten over de bestemming van de opbrengst van het windpark.
- Voor elk *windpark* wordt **een fonds** opgericht waarin jaarlijks een afdracht wordt gestort vanuit het windpark. Een voorbeeld hiervan is de NWEA Gedragscode.
- Per *windpark* wordt bepaald binnen welke straal rond het windpark omwonenden een tegemoetkoming in hun jaarlijkse energierekening kunnen ontvangen om betrokkenheid bij het windpark te vergroten.

Naast deze voorwaarden worden initiatiefnemers **uitgenodigd** om **andere vormen van participatie** toe te passen, **in het bijzonder het naar rato verdelen van de grondvergoeding met aangrenzende grondeigenaren** en modellen waarbij inwoners elektriciteit kunnen afnemen van het windpark.

Een fonds kan benut worden voor versterking of verbetering van landschap en daarmee bijdragen aan versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. Maar *kan* ook dienen als vliegwiel voor het verduurzamen van de woningvoorraad en het bestrijden van energiearmoede of stimuleren van de asbestsanering. **De inwoners kunnen** hierover **meebeslissen**. Kansen voor gebiedsontwikkeling, maar zorg en mobiliteit kunnen ook ontwikkelingen zijn die ondersteund kunnen worden.

Zienswijze bij opmerking 20

Het eerste aandachtspunt geeft aan dat **de eigenaar van het windpark beslist over de bestemming van de opbrengsten** daarvan. *Daaraan stelt de visie en dus de gemeente geen eisen zoals dat een vooraf bepaald percentage terug moet vloeien naar een gedefinieerde groep van inwoners die de (meeste) lasten ervaren.*

Zoals de visie ook al aangeeft, kan het zo zijn dat deze gewenste participatie niet van de grond komt en in dat geval beslist een externe eigenaar over de verdeling van de lusten. Dit biedt daarmee geen enkele garantie dat die lusten terechtkomen bij degene die de lasten dragen tenzij die eigenaar een filantroop is. Wanneer overigens het eigenaarschap voor een deel (51%) uit bewoners en bedrijven uit de gemeente bestaat, zal dat maar voor een verwaarloosbaar deel bestaan uit direct omwonenden die geïnvesteerd hebben. Met andere woorden het belang van de aandeelhouders zal ook in dat geval prevaleren boven het belang van de direct omwonenden. Die hebben wat dat betreft weinig te verwachten, mits de gemeente zoals gezegd harde randvoorwaarden stelt aan die in de visie genoemde verdeling van lasten en lusten. *Dat lokaal eigenaarschap klinkt dus sympathiek, maar het maakt voor de verdeling van lasten en lusten geen verschil. Het is zoals gezegd mijn zienswijze dat de gemeente daar concrete eisen aan moet stellen.*

Het tweede punt spreekt over een fonds en onder de aandachtspunten geeft de visie een alinea waarin de visie suggesties doet ten aanzien van dit fonds. *Het is mijn zienswijze dat de genoemde doelstellingen onvoldoende wijzen in de richting van degene die met lasten geconfronteerd worden.*

Wanneer het daar genoemde geld zoals de visie voorstelt gebruikt wordt voor bijvoorbeeld asbestsanering in het algemeen of zorg en mobiliteit dan gebruikt de gemeente de opbrengsten oneigenlijk. Deze opbrengsten vloeien feitelijk terug in de gemeentelijke begroting. Wij als direct omwonenden ervaren daarmee de lasten en anderen, waaronder de investeerders en het gemeentebestuur de lusten. Dat getuigt van erg weinig solidariteit. Het is mijn zienswijze dat de gelden in dit fonds gereserveerd moeten worden voor een eventuele sloop van de windmolens en voor het vergoeden van (plan)schade door waardevermindering van het onroerend goed en derving van het woongenot van direct omwonenden. Volgens informatie van de SER worden er door de rechter vergoedingen toegekend van 10% tot 50% van de woningwaarde.

Het is daarbij mijn zienswijze dat de gemeente aan de direct omwonenden, die in de genoemde belangen worden geschaad, een vergoeding daarvoor moet toekennen. De gemeente moet zich daarbij inspannen voor een regeling die voorkomt dat die bewoners de gang naar de rechter moeten maken om in aanmerking te komen voor een (plan)schadevergoeding wegens waardevermindering van hun onroerend goed en een compensatie voor de beperking van hun woongenot. Het is mijn zienswijze dat de gemeente financiële en andere kaders stelt waaraan de initiatiefnemer heeft te voldoen.

In het derde aandachtspunt in de visie geeft nog een opmerking over het verdelen van lasten en lusten. Een deels concrete opmerking. Er moet een straal worden bepaald. Er staat niet bij wie die straal bepaalt, maar de tekst bij het eerste aandachtspunt doet vermoeden dat het de eigenaar is van het windpark. De opmerking sorteert tevens voor op de hoogte van de lusten. Dit onderdeel heeft het over het kunnen (niet moeten) ontvangen van een tegemoetkoming in de jaarlijkse energierekening. Niet om te dienen als schadevergoeding, maar om betrokkenheid bij het windpark te vergroten. Dat lijkt te gaan om een relatief gezien symbolisch bedrag. De energierekening van een huishouden bedraagt gemiddeld 2.100 euro per jaar. Een tegemoetkoming is een financiële welwillende bejegening, een gedeeltelijke vergoeding. Een gedeelte van 2.100 euro per jaar staat in geen verhouding tot de individuele financiële schade en de beperkingen van het woongenot, aantasting van de gezondheid et cetera. Dit bedrag staat ook niet in verhouding tot wat de investeerders, grondeigenaren en eigenaren van gronden hiermee verdienen en wat het de gemeente opbrengt als zij geld ontvangen uit het in de visie genoemde fonds. Zie als toelichting op deze laatste zin vooral ook de volgende alinea.

In de alinea direct onder de aandachtspunten staat een intentie die onbegrijpelijk is. De visie zegt dat initiatiefnemers *uitgenodigd* moeten worden om de grondvergoeding (begrepen wordt de vergoeding aan de grondeigenaar die een windmolen op zijn grond toelaat) naar rato te verdelen met *aangrenzende grondeigenaren*. Klaarblijkelijk gaat het om een zeer ruimhartige vergoeding die de economische waarde ruim overstijgt. Anders is deze uitnodiging immers op zichzelf onbegrijpelijk.

In de praktijk betekent dit dat de grondeigenaar, die de vermoedelijk relatief (gerelateerd aan de economische waarde van landbouwgrond met m2) ruimhartige vergoeding ontvangt, deze

vergoeding zou moeten delen (uitgenodigd daartoe) met de eigenaar van een perceel weiland, bouwland of bosperceel dat daarnaast is gelegen.

Het betreft in dit geval vaak een eigenaar van een perceel die niet tevens een bewoner is die de lasten ervaart. Die persoon of rechtspersoon ontvangt dan een deel van de grondvergoeding waar hij geen vierkante meter grond voor op hoeft te geven en waar hij ook geen enkel nadeel door ondervindt. *De ontvanger van de grondvergoeding behoort zijn vergoeding te delen met een aan te duiden groep of groepen van bewoners die financiële schade leiden en waarvan hun woongenot wordt aangetast.* Het is mijn zienswijze dat de grondvergoeding, wanneer deze de economische waarde ver te boven gaat en deze wordt gedeeld met de aangrenzende grondeigenaren, een perverse prikkel is die niet is uit te leggen. *Het is mijn zienswijze dat de grondvergoeding niet meer mag bedragen dan bijvoorbeeld twee maal de economische waarde en dat de initiatiefnemers daarmee meer geld kunnen en moeten toewijzen aan degene die veel meer opoffert dan een paar vierkante meter weiland en die daar bovendien geen keuze in heeft.*

De winstmarge op de windmolens die nu gebouwd worden is zo'n 15%. Dat betekent dat een molen in 15 jaar wel 3 miljoen euro kan opleveren. Daarbij is een half miljoen euro aan subsidie. Die subsidie is feitelijk belastinggeld. *Zonder de lasten en de lusten redelijk en rechtvaardig te regisseren, werkt de gemeente mee aan het verrijken van de eigenaren op kosten van de belastingbetaler en over de rug van degene die de lasten ervaren.* Dat wordt niet anders als het eigenaarschap voor 50 of voor 100% bestaat uit inwoners en bedrijven uit onze gemeente. Dat klinkt zoals gezegd wel sympathiek, maar wat betekent dat voor de direct omwonenden? Ook burgers en bedrijven uit onze gemeente willen net als iedere aandeelhouder: financieel rendement.

Het is mijn zienswijze dat de gemeente zichzelf niet in de uitverkoop moet zetten en door hier aan mee te werken zonder de rechtvaardige verdeling van lasten en lusten te garanderen. Wanneer de gemeenteraad het faciliteert dat investeerders (extern of uit de gemeente), grondeigenaren en het gemeentebestuur zich verrijken, dan is er sprake van het misbruiken van de bevoegdheid door de gemeente. Ik noem in dit geval ook de gemeente vanwege de suggesties in de visie dat er geld zou kunnen stromen naar: gebiedsontwikkeling in het algemeen asbestverwijdering in het algemeen, mobiliteit en zorg. Dat zijn posten op de begroting van de gemeente.

Het is mijn zienswijze dat een redelijk deel van die kennelijk ruimhartige grondvergoeding, net als een redelijk deel van het rendement, direct ten goede moet komen aan de degene die met de lasten waaronder de aantasting van het woongenot en de (financiële) schade wordt geconfronteerd. Wanneer de gemeente laat zien wat solidariteit is en wat visie is, noemt de gemeente daar een substantieel percentage van het te verwachten rendement. In dit voorbeeld willen investeerders ook investeren tegen 8% rendement. Dat is in een waardevaste en solide investering een prima percentage. Idem voor de grondeigenaar. Wanneer die twee maal de economische waarde ontvangt voor zijn vierkante meters, kan hij daar niet ontevreden over zijn. Wanneer hij als bewoner ook nog binnen de door de gemeente (in overleg met de bewoners) vast te stellen straal valt, ontvangt hij een gelijke vergoedingen zoals de andere bewoners binnen het beschadigde gebied. *Het is mijn zienswijze dat een dergelijke visie breed en concreet in moet gaan op schadevergoeding omdat die schade een zekerheid is. Zoals gezegd is er schade door aantasting van het woongenot, waardevermindering van onroerend goed door die aantasting van het woongenot, maar ook door*

vernietiging van de landschappelijke waarde, risico's op gezondheidsschade et cetera. Ik maak nadrukkelijk bezwaar tegen de totale afwezigheid daarvan.

Opmerking 21

Paragraaf 5.1 stelt dat de gemeente Olst-Wijhe 36 ha zonneveld of minimaal 3 windturbines moet realiseren om de doelstelling van 20% duurzame energie in 2020 te behalen.

Zienswijze bij opmerking 21

Het is mijn zienswijze dat deze opmerking laat zien dat deze visie niet verder kijkt dan het behalen van de eigen gemeentelijke doelstelling door de grootschalige opwek door grote zonnevelden of windparken. Van deze visie wordt door de gemeente steeds beweert dat deze noodzakelijk om eventueel grootschalige zonnevelden en windparken te kunnen bouwen als dat noodzakelijk is. Het is mijn zienswijze dat de bovenstaande tekst uit de visie zou moeten luiden: dat de gemeente Olst-Wijhe 36 ha zonneveld of minimaal 3 windturbines moet realiseren om de doelstelling van 20% duurzame energie in 2020 te behalen *indien dat niet op andere en vooral minder belastende wijze bereikt kan worden*. De gemeente Olst-Wijhe kiest dus niet voldoende voor de meest evenredige oplossing.

ZIENSWIJZEN TEN AANZIEN VAN ONDERDELEN DIE ONTBREKEN IN DE VISIE

1. De visie bevat geen eisen aan de maximale hoogte van de windmolens. Het is mijn zienswijze dat dit wel het geval zou moeten zijn. Het is mijn zienswijze dat die hoogte zeer ver onder de door wethouder Blind genoemde voor hem wenselijke hoogte van 240 meter tiphoogte zou moeten zijn. Een molen met die afmeting staat nog niet op land in Nederland. Een molen van 245 meter wordt op dit moment voorbereid op de Maasvlakte.
2. De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om windmolens te slopen als de initiatiefnemer failliet gaat of wanneer er over enkele jaren betere en meer renderende technieken bestaan en de windmolens niet meer renderen. De geschiedenis leert dat dergelijke technische en maatschappelijke ontwikkelingen erg snel kunnen gaan, zeker nu de maatschappelijke druk en bijkomende financiën de ontwikkelingen versnellen. Wat vandaag gewenst is, is morgen achterhaald of ziekmakend. De energievisie spreekt dus niet over een levensloopplan ten aanzien van grootschalige voorzieningen met betrekking tot wind en zon. Voor de voorzieningen, waarover in de energievisie wordt gesproken, wordt het belang van het hebben van een plan om de eventuele voorzieningen te onderhouden, repareren, vervangen, te bergen e.d. niet onderkend. Dat is een zorgwekkende onzorgvuldigheid.
3. De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om planschade ter vergoeden.
4. De visie noemt wel laagvlieggebieden als plaatsen waar geen windmolens kunnen komen, maar ik lees niets in de visie over grondberoering. Er zijn gronden benoemd in de omgeving van Boskamp/Middel en mogelijk op de andere voorgestelde locatie waarbij je niet zomaar de grond in mag. Volgens plattegronden zijn er gronden bij die zijn benoemd als ecologisch woongebied en waarin je daarom niet mag graven. Ik maak bezwaar tegen het niet meenemen van dit argument.

5. Volgens het rapport "Van mooi en helder naar sober en doelmatig, planwijziging inrichtingsplan Olst-Wesepe", gepubliceerd op 20 augustus 2012 is Olst-Wesepe een intensief gebruikt landbouwgebied. De belangrijkste natuurwaarden zijn gekoppeld aan bossen, waarvan de meeste deel uitmaken van landgoederen. Vooral de wat oudere bossen op rijkere, vochtige gronden hebben een grote soortenrijkdom. Deze komen o.a. voor bij Groot Schuilenburg, Spijkerbosch en Zonnenbergen. Langs de Soestwetering, de Bleerhorsterwaterleiding en op de Zonnenbergen komen ook kleine percelen met het nattere elzen-essenbos voor. De bossen op het landgoed zijn belangrijk als leefgebied voor veel vogelsoorten, vleermuizen en grotere zoogdieren, zoals de boommarter. In Olst-Wesepe zijn 9 soorten vleermuizen waargenomen. Deze vinden hun voedsel voor een groot deel in de laaggelegen natte gebieden en boven water. Verbindingen (vliegroutes) tussen bossen en water zijn dan ook belangrijk. Het is mijn zienswijze dat door het plaatsen van windmolens er schade toegebracht wordt aan deze vliegroutes, waardoor de natuur in dit gebied geschaad wordt.

6. In de maatschappij zijn inmiddels ontwikkelingen ingetreden. Zowel op het gebied van alternatieven als het gaat om duurzame energieopwekking, zoals een geheel nieuwe vorm van kleinschalige vergisting van mest op het agrarisch bedrijf, grootschalige zon op daken alsook maatschappelijk. De visie spreekt hier niet over als alternatieven om windmolens als laatste optie niet te hoeven plaatsen. In de visie wordt wel duidelijk dat windmolens de laatste optie zijn, maar er wordt met geen woord gerept hoe die laatste optie te kunnen vermijden. De scope van de energievisie is te nauw en de huidige visie is niet actueel (ook ten aanzien van de ontwikkelingen op dit gebied). Er zijn ook maatschappelijke ontwikkelingen en de visie onderkent het bestaan en de gevolgen daarvan niet. Ik maak bezwaar tegen het niet verwerken van in dit punt genoemde ontwikkelingen.

a. Er is op dit moment een scherpe negatieve kentering gaande in de attitude ten opzichte van grootschalige toepassing van zon en wind en zeer zeker op het land. In de media verschijnen bijna dagelijks berichten die wijzen op een sterke toename van weerstand op dit gebied. Bezwaren lopen uiteen van horizonvervuiling, verrommeling van het landschap, geluidsoverlast, gezondheidsproblemen, aantasting van natuurwaarde en schade aan de natuur zoals vogelsterfte en insectensterfte.

b. Deze kentering heeft overigens ook geleid tot een positieve ontwikkeling, namelijk dat steeds meer bedrijven, waaronder agrarische bedrijven, zich steeds meer bewust worden van hun mogelijke bijdrage aan de opwekking van duurzame energie op een wijze die minder belastend is dan grootschalige toepassing van zon op het land en grote windmolens. Zij zien meer en meer in dat hun daken bijvoorbeeld beter verhuurd kunnen worden aan initiatiefnemers, grond verhuurd kan worden aan initiatiefnemers om een kleine windmolen (tot 50 meter) te laten plaatsen en dat biogasproductie door initiatiefnemers ook op hun bedrijf plaats kan vinden. Deze partijen realiseren zich steeds meer dat zij daardoor zelf kunnen voorkomen dat landbouwgrond onnodig ingenomen wordt door zonneparken. Dat laatste is namelijk ook in strijd met hun bedrijfsbelangen en het verhuren van daken levert geld op. Dit voorkomt tevens eerder genoemde bezwaren ten aanzien van het landschap et cetera en kan zonder eerder genoemde ruimtelijke besluitvorming. Als laatste kan gezegd worden dat veel meer bedrijven hiermee de mogelijkheid krijgen om, ook financieel, te participeren. De agrarische sector, die met betrekking tot natuur en milieu nogal eens bekritiseerd wordt, kan een zeer belangrijke bijdrage leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening.

c. De laatste maatschappelijke ontwikkelingen ten aanzien van de bouw van grootschalige zonneparken windparken is zeer verontrustend. Er is een scheuring waarneembaar tussen initiatiefnemers, bouwers en grondeigenaren aan de ene kant en tegenstanders, die geconfronteerd worden met de aanwezigheid van de parken in hun leefomgeving, aan de andere kant. Dit is een maatschappelijke ontwikkeling die onderdeel moet zijn van de afwegingen in de besluitvorming. Het voornemen van participatie alleen is niet voldoende.

7. In de visie wordt op geen enkele wijze ingegaan op de processen die ontwikkelaars moeten doorlopen voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning om een windmolen of zonneparken te realiseren. Belangrijk hierbij is overleg met de omgeving, waarbij o.a. de participatie is vastgelegd. Het is mijn zienswijze dat deze processen in de visie opgenomen moeten worden. Een processchema zou er als volgt uit kunnen zien:

- Verzoek van de ontwikkelaar aan de gemeente om haalbaarheid te verkennen (locatie/omvang/landschappelijke inpassing/verklaring netbeheerder/financiële haalbaarheid/technische haalbaarheid/financiële participatie/andere participatie/Procesparticipatie/borging opruimen etc)
- Overleg met netwerkbeheerder en provincie
- Locatie onderzoek
- Overleg met de omgeving
- Keukentafelgesprek (overleg gemeente / omwonenden / ontwikkelaars)
- Ontwikkelingsschets
- Participatieplan met de omgeving op hoofdlijnen
- Terugkoppeling naar de omgeving
- Inrichtingsplan
- Participatieplan
- Aanvraag omgevingsvergunning

SAMENVATTING

Ik ben van mening dat uit de visie niet voldoende onderbouwd is, waarom de gemeente Olst-Wijhe andere duurzaamheidsdoelstelling hanteert dan de provincie en Nederlandse overheid. Daarnaast staat er in de visie dat er een uitgebreide participatie van de inwoners is geweest. In mijn ogen is er echter geen sprake van participatie, maar wordt de inwoners iets opgedrongen. Daarbij wordt voorbij gegaan aan overlast die windmolens de omwonenden en omgeving bezorgen. Ik vind dan ook dat er geen windmolens moeten komen. Een vergoeding voor de overlast en de geleden schade en de participatiemogelijkheden staat vrijblijvend beschreven en biedt geen enkele garantie en moet beter gewaarborgd worden. Afsluitend vind ik dat een dergelijk plan een duidelijk processchema nodig heeft, waarin alle stappen beschreven staan die een ontwikkelaar moet doorlopen om een plan te realiseren. De direct omwonenden moet hierin centraal staan.

Namens de familie !

Z54

12 JULI 2019

Aan het college van B&W van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 10 – 07- 2019

Geachte college,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie.

Mijn belangrijkste bezwaren tegen de visie zijn:

- De visie bevat geen eisen aan de maximale hoogte van de windmolens. Het is mijn zienswijze dat dit wel het geval zou moeten zijn. Het is mijn zienswijze dat die hoogte zeer ver onder de door wethouder Blind genoemde wenselijke hoogte van 240 meter tiphoogte dit te liggen.
 - De gemeente wil ervaring opdoen met de grootste windmolens op het land. Een dergelijk experiment past op de Maasvlakte en niet in het kleinschalige landschap in Olst-Wijhe.
 - De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om windmolens te slopen als de initiatiefnemer failliet gaat of wanneer er over enkele jaren betere en meer renderende technieken bestaan en de windmolens niet meer renderen.
 - De visie geeft geen enkele verplichting aan initiatiefnemers om geld te reserveren om planschade te vergoeden.
 - De windmolens mogelijk worden gemaakt in die gebieden waar nog stilte heerst. Het Wolbroekenpad dat zeer veel door (m.n. oudere) fietsers wordt gebruikt, verlies haar aantrekkelijkheid voor de fietsers, die hier nu fietsers vanwege de rust.
 - Verder staan de molens gepland in een drassig terrein met een fraaie eendenkolk en ijsvogels. Mijn inziens geen geschikte plek voor wind molenas
 - Het geluid van windmolens in het geval van de locatie Boskamp/Middel gestapeld wordt op het geluid dat veroorzaakt wordt door de door de bewoners verfoeide, maar ondanks alle bezwaren door de gemeente doorgedrukte aanleg van graskeien.
 - Ik wel de andere kant op kan kijken, maar het geluid niet kan ontlopen.
- **Ervaring opdoen door de gemeente**
Paragraaf 3.2.2.3 spreekt over het gegeven dat de gemeente graag ervaring wil opdoen met een eerste windpark binnen de gemeente. De gemeente mag geen ervaring opdoen ten koste van inwoners van de gemeente. Gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktische gezien onmogelijk. Inwoners zijn geen proefpersonen. Het is mijn zienswijze dat de gemeente onderzoek moet doen naar ervaringen elders in Nederland en de ons omringende landen waar men een langjarige ervaring en onderzoeksresultaten heeft ten aanzien van windmolens in de leefomgeving. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoeksplicht om alle beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming.

Ruimtelijke voorwaarden

Paragraaf 3.2.2.4 geeft een puntsgewijze opsomming van ruimtelijke voorwaarden waaraan een initiaties voor een windenergieproject moet voldoen.

- Er moeten minimaal drie windmolens in een rechte lijnopstelling staan.

- Windparken volgen de structuren in het landschap.
- Slagschaduw op gevels is niet toegestaan.
- Er moet een beheersplan voor behoud of versterking van de weidevogelstand zijn.
- De gemeente ziet graag dat concrete opties voor de combinatie van een windpark met zonneveld(en) worden geïnventariseerd en uitgewerkt.
- Voortdurend zichtbare obstakelverlichting ten behoeve van de luchtvaartveiligheid (vastbrandend of knipperend) wordt niet toegestaan, tenzij hierdoor de uitvoerbaarheid in het geding komt.¹⁸
- Er moet een participatieplan voor financiële en procesparticipatie worden opgesteld (zie hoofdstuk 4)

De eventuele lijn van windmolens langs de Soestwetering kruist de hoogspanningskabels. Beide sterk storende elementen in het landschap. Die dominante aanwezigheid van die masten en kabels komt niet terug in de beschrijving en die is zoals gezegd zeer veel zichtbaarder dan de wetering.

Over "slagschaduw op gevels is niet toegestaan", het volgende: mensen wonen niet alleen achter de gevel, maar ook voor en naast hun gevel. Dat geldt voor ons allemaal, maar zeker voor bewoners van het buitengebied. Wonen doe je ook op je erf. Het is mijn zienswijze dat er geen slagschaduw mag worden toegestaan op erven en gevels.

Onder punt 4.1 spreekt de visie over lokale betrokkenheid en lokaal eigendom.

Mijns inziens is deze formulering veel te vrijblijvend. Overlast hebbende dienen als eerste te profiteren van de winsten van de molens, daarna de participanten uit de eigen gemeente en dan pas de rest. Dat kan in meedelen in de opbrengst of in afkopen van nadelen en waardevermindering van eigendommen. Het is mijn zienswijze dat een verdeling van de opbrengsten niet alleen gerelateerd moet zijn aan de gedane investering, maar dat deze verdeling van opbrengsten allereerst een belangrijke relatie moet hebben met de mate van overlast en schade die inwoners krijgen toebedeeld door een windpark.

Met een gunstig rendement op de investering moet een vooraf en dus in de visie bepaald worden welk deel daarvan terugvloeien naar degene die het meest geraakt worden door de gevolgen. Het is mijn zienswijze dat de visie daar voorwaarden aan moet stellen.

Fondsvorming

Een fonds *kan* benut worden voor versterking of verbetering van landschap en daarmee bijdragen aan versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied, maar enkel als eerst de overlast voor omwonenden ruimhartig wordt vergoed. Zoals de visie ook al aangeeft, kan het zo zijn dat de gewenste participatie niet van de grond komt en in dat geval beslist een externe eigenaar over de verdeling van de lusten. Dit biedt daarmee geen enkele garantie dat die lusten terechtkomen bij degene die de lasten dragen.

Resumerend vind ik dat de voorgestelde hoogte van de windmolens veel te hoog is en een combinatie van windmolens en hoogspanningsleidingen ten aller tijden ongewenst is en verzoekt de gemeenteraad daarom om van plaatsing van windmolens in Boskamp/Middel af te zien.

Hoogachtend,

Z55

17 JULI 2019

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 14-07-2019

Geachte gemeenteraad,

Wij willen met ons allen duurzame energie maar wel middels bronnen die een zo beperkt mogelijke impact hebben op ons landschap en de bewoners rondom deze bronnen, windmolens van 240 meter passen hier niet in.

Er is op dit moment onvoldoende duidelijk waar we nu staan mbt opwekking duurzame energie. Het doel van 20% is duidelijk maar het vertrekpunt niet. Er dient dus allereerst een duidelijk vertrekpunt te zijn en een ieder die vervolgens duurzame energie opwekt in onze gemeente dient dit dan melden zodat voor iedereen op ieder moment inzichtelijk is waar we met ons allen staan tov deze 20%. Dát is gezamenlijk optrekken en concrete participatie.

We zijn alle duurzame energiebronnen nodig om ons doel te behalen, zonnepanelen (op daken en velden), mestvergisting en ook windmolens maar dan van maximaal 20 meter op een boeren erf of als buurtmolen.

Het belangrijkste punt in deze zienswijze vinden wij dat er in een visie duidelijke kaders staan. Hier zijn veel gemeenten voor ons al de fout mee ingegaan, waardoor er ongewenste vergunningen verstrekt werden, wat voorkomen had kunnen worden door betere kaders in de visie te zetten. Wij hebben meerdere malen van jullie gehoord dat 'dit maar een visie is', het is dus juist erg belangrijk om de visie goed neer te zetten!

In de nu op te stellen visie duurzame energie met wind en zon zijn er geen duidelijke kaders opgesteld. Dit is wel enorm belangrijk, aangezien later bij een vergunningaanvraag altijd uitgegaan wordt van de visie, juiste kaders in deze visie zijn dus van enorm belang!

Kaders tov wind- en zonne-energie moeten in een vorm van een stappenplan wat doorlopen moet worden

1. Maximale hoogte & oppervlakte stellen (braakliggende grond gaat voor goede landbouwgrond)
2. Minimale afstanden tot dichtstbijzijnde bebouwing
3. Slagschaduw, spiegeling zon, geluid en gezondheidsrisico's voor mens dier en natuur moeten gemeten en voorkomen worden.
4. Financieel moet duidelijkheid gesteld worden:
 - a. Landeigenaar moet eenmalig een vergoeding krijgen alsof het bouwgrond is
 - b. Omwonenden moeten per Mwh energieopwekking een vergoeding krijgen, dit wordt dan verdeeld: de omwonenden <500mtr 3/6 deel, omwonenden 500-1000 mtr 2/6 deel en 1000-2000 mtr 1/6 deel. Vergoeding per Mwh in overleg met omwonenden.
 - c. Investeerder moet opruimkosten molen of zonnepark vooraf voldoen, zodat voorkomen wordt dat door evt faillissement de gemeenschap blijft zitten met een ontsiert of vervuild landschap.

Grote windmolens op land kunnen niet zonder subsidie (ons belastingsgeld!) terwijl wind op zee zonder subsidie kan. Dan moeten we niet willen dat we in onze gemeente nu toestaan grote windmolens te plaatsen die alleen met subsidie kunnen draaien. Daarnaast vallen zelfs met subsidie de rendementen tegen, door oa slagschaduw moet de molen elke keer stop gezet worden, er is uit onderzoek gebleken dat geen molen op land het rendement haalt dat vooraf begroot was. Kortom grote windmolens horen op zee: beter rendement investeerder, zonder subsidie én beter passend in het landschap.

Z56

01 JULI 2019

Gemeente Olst-Wijhe
Tav: College van burgemeester en wethouders
Postbus 23
8130 AA Wijhe

Datum: 23-06-2019
Uw ref:
Ref: r 20190623
Betreft: Zienswijze ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Geacht college,

Met veel belangstelling heb ik kennis genomen van het ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie. De diverse documenten hebben mij ertoe verleid de volgende zienswijze in te dienen:

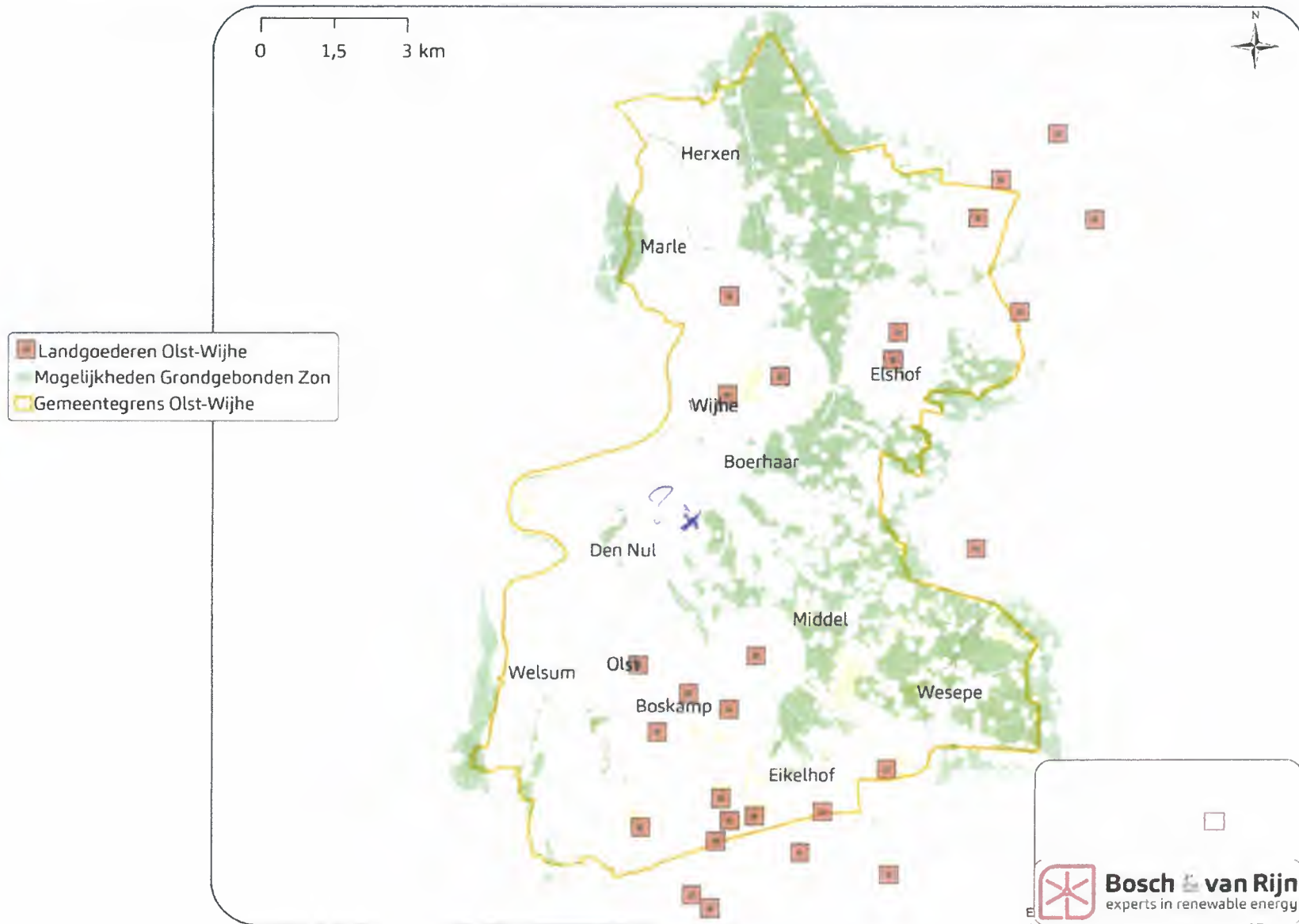
Op een van de eerste informatiebijeenkomsten werden een aantal kaarten getoond. Op een van de kaarten waren landgoederen ingetekend. Ons landgoed ' ' zag ik op de kaart niet aangegeven. Bijgevoegd vindt u een kaart van Bosch & van Rijn, waarop ons landgoed ontbreekt. Eveneens bijgevoegd vindt u een besluit van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, gedateerd 25-04-2012, betreffende het besluit om landgoed aan te merken als een landgoed (natuurschoonwet 1928).

In verband met een herverkaveling medio 2015 heeft in 2015 een wijziging/herbeoordeling plaatsgevonden. Daarvan treft u eveneens een afschrift aan (d.d. 30-11-2015).

Op pagina 87 van PlanMer (tabel 58) staat opgenomen dat de directe omgeving van landgoederen is uitgesloten voor grootschalige zonneparken. Daarbij is een afstand van 250 m gekozen. Het is daarom van belang dat de kaart betreffende onderzoeksgebieden zonne-energie wordt aangepast.

Met vriendelijke groet,

Onderzoeksgebieden zonne-energie

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE
EN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Gelet op de Natuurschoonwet 1928;

Beschikkende op het d.d. 7 juli 2011 ingekomen verzoek van
beiden wonende te Olst, om rangschikking onder de Natuurschoonwet 1928 van het
landgoed "Hof van Duur", gelegen in de kadastrale gemeente Olst;

Overwegende, dat alle percelen, met uitzondering van het perceel kadastraal bekend gemeente
Olst, sectie B, nr. 4817, in onverdeeld eigendom toebehoren aan de heer
, beiden voornoemd;

Overwegende, dat bij akte d.d. 23 augustus 2011, verleden voor mr. P.R.C. Houwaard, notaris te
Olst-Wijhe, de onverdeelde helft van het perceel kadastraal bekend gemeente Olst, sectie B,
nr. 4817, door de heer voornoemd, is overgedragen aan mevrouw
voornoemd;

Overwegende, dat op de percelen kadastraal bekend gemeente Olst, sectie B, nrs. 204, 4427 en
4816, aanvullende beplanting zal worden aangelegd om aan de omzomingscriteria te kunnen
voldoen;

BESLUITEN:

- aan te merken als een landgoed als bedoeld in artikel 1 van de Natuurschoonwet 1928, het
landgoed "Hof van Duur", bestaande uit de volgende percelen, in eigendom toebehorende aan
de heer ; beiden voornoemd, ieder voor de onverdeelde
helft:
 - kadastraal bekend gemeente Olst, sectie B, nrs. 204, 4427, 4816 en 4817, ter
gezamenlijke grootte van 6.39.60 ha;
- het gehele landgoed aan te merken als zijnde niet opengesteld voor het publiek;
- dat de onder 1 bedoelde aanmerking ingaat op 23 augustus 2011;
- belanghebbenden mede te delen dat op de datum als genoemd onder 3, delen van het
landgoed als natuurterreinen zijn aangemerkt als bedoeld in artikel 1 lid 2 van het
Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, dat de ontwikkeling van deze terreinen
geschiedt conform het overgelegde natuurinrichtingsplan en onder de voorwaarde dat elk
gebruik van de grond dat de ontwikkeling tot natuurterrein kan belemmeren, is gestaakt;

- 11
5. te verklaren dat het landgoed niet voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 220d lid 1 onderdeel d van de Gemeentewet jo. artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, wat betekent dat het landgoed niet voor ten minste 30 percent van de oppervlakte is bezet met houtopstanden, of anderszins dat de oppervlakte van het landgoed niet voor ten minste 20 percent met houtopstanden is bezet waarbij de oppervlakte voorts voor ten minste 50 percent bestaat uit natuurterreinen;
 6. belanghebbenden mede te delen dat de aangemerkte percelen nader zijn aangeduid in de bij de originele beschikking behorende bijlagen, waaronder een aangepaste opgave verklaring ontwikkeling natuurterrein en een aangepaste terrein- en opstalbeschrijving behorende bij de aangepaste topografische terreinkaart, ontvangen d.d. 21 november 2011;
 7. belanghebbenden er op te wijzen, dat indien zij van mening zijn dat deze beschikking ten onrechte is genomen, zij hiertegen - binnen zes weken na dagtekening van deze beschikking - een met redenen omkleed en ondertekend bezwaarschrift kunnen indienen bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de Staatssecretaris van Financiën. Bij het bezwaarschrift dient een afschrift van de beschikking te worden bijgevoegd. Het bezwaarschrift moet verzonden worden naar:
het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
Afdeling Recht en Rechtsbescherming,
Postbus 965, 6040 AZ Roermond;

Afschriften van deze beschikking te zenden aan:

1. De belanghebbenden: de heer J. ; Damshoekweg 2, 8121 SB Olst, in tweevoud;
2. Belastingdienst Oost-Brabant, Kantoor 's-Hertogenbosch, Afdeling Natuurschoonwet, Postbus 70505, 5201 CG 's-Hertogenbosch, in enkelvoud;
3. Provincie Overijssel, Afdeling Publieke Dienstverlening, Team vergunningverlening, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle, in enkelvoud;

Roermond, 25 april 2012

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE,
mede namens
DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN,
voor deze:
TEAMMANAGER VERGUNNINGEN DIENST REGULERINGEN,

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Gelet op de Natuurschoonwet 1928 en op de gemeenschappelijke beschikking van:
25 april 2012, DR 2011/0423/7592,

houdende de rangschikking onder de Natuurschoonwet 1928 van het landgoed "Hof van Duur",
gelegen in de kadastrale gemeente Olst, in eigendom toebehorende aan de heer . . . en
. . . , beiden wonende te Olst;

Beschikkende op het d.d. 17 april 2015 ingekomen verzoek van de heer . . . , voornoemd, om:

- mutatie in de rangschikking onder de Natuurschoonwet 1928 van voormeld landgoed, in die zin dat er bij ruilakte van Olst-Wesepe, welke op 23 april 2015 is ingeschreven in het openbaar register van het Kadaster, een kadastrale vernummering heeft plaatsgevonden en het wenselijk is deze wijziging in een nieuwe beschikking te verwerken;
- een perceel toe te voegen aan de rangschikking onder de Natuurschoonwet 1928 van voormeld landgoed, welk perceel door de heer . . . , beiden voornoemd, bij voornoemde ruilakte door hen in eigendom is verkregen;

Overwegende, dat het wenselijk is dat voormelde gemeenschappelijke beschikking wordt ingetrokken en vervangen door een nieuwe beschikking;

BESLUITEN:

1. in te trekken alle met betrekking tot het onderwerpelijke landgoed genomen gemeenschappelijke beschikkingen;
2. aan te merken als een landgoed als bedoeld in artikel 1 van de Natuurschoonwet 1928, het landgoed "Hof van Duur", bestaande uit de volgende percelen, in eigendom toebehorende aan de heer . . . , beiden voornoemd, ieder voor de onverdeelde helft:
 - kadastraal bekend gemeente Olst, sectie H, nrs. 499, 1683, 2508, 3000 en 3523, ter gezamenlijke grootte van 6.84.46 ha;
3. het gehele het landgoed aan te merken als zijnde niet opengesteld voor het publiek;
4. dat de onder 1 bedoelde intrekking en de onder 2 bedoelde aanmerking ingaan op 23 april 2015;

5. te verklaren dat het landgoed niet voldoet aan de volgende vereisten:
 - de oppervlakte van het landgoed is voor ten minste 30 percent van de oppervlakte bezet met houtopstanden, of
 - de oppervlakte van het landgoed is voor ten minste 20 percent van de oppervlakte bezet met houtopstanden, en bestaat voorts voor ten minste 50 percent uit natuurterreinen;
6. belanghebbenden mede te delen dat de aangemerkte percelen nader zijn aangeduid in de bij de originele beschikking behorende bijlagen;
7. belanghebbenden er op te wijzen, dat indien zij van mening zijn dat deze beschikking ten onrechte is genomen, zij hiertegen - binnen zes weken na dagtekening van deze beschikking - digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift kunnen indienen bij de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Financiën.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Bij een digitaal bezwaarschrift stuurt u een kopie van deze beschikking mee als PDF-bestand, of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van deze beschikking mee met uw bezwaarschrift.

Afschriften van deze beschikking te zenden aan:

1. De belanghebbenden: de heer _____, Damshoekweg 2, 8121 SB Olst, in tweevoud;
2. Belastingdienst, kantoor Eindhoven, team NSW, Postbus 90056, 5600 PJ Eindhoven, in enkelvoud;
3. Provincie Overijssel, Afdeling Publieke Dienstverlening, Team vergunningverlening, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle, in enkelvoud;
4. Gemeente Olst-Wijhe, Postbus 23, 8130 AA Wijhe, in enkelvoud;

Roermond, 30 november 2015

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN,
mede namens
DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN,
voor deze:

D. Teammanager Vergunningen en Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Z57

Aan: Gemeente Olst/Wijhe t.a.v. college van B&W

Afzender: !

Onderwerp: Zienswijze Ruimtelijke visie Duurzame Energie (Energievisie)

Marle, 15 juli 2019

Geachte burgemeester en wethouders,

In de energievisie mis ik de aandacht voor de gezondheidseffecten die het plaatsen van windmolens heeft op mens en dier. Het woord gezondheid komt letterlijk NIET voor in de 'Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon'. In de Plan MER is het slechts anderhalve pagina, waarin **GEEN** aandacht is voor de effecten van de electromagnetische straling (electrosmog), veroorzaakt door de turbines en ondergrondse stroomkabels.

Op pagina 52 in de Plan MER staat de volgende passage:

"Uit het onderzoek blijkt een verband tussen slaapverstoring en hinder, maar er is geen duidelijke relatie met het geluidsniveau a.g.v. windturbines. Naar aanleiding van eerdere onderzoeken naar verkeerslawaaï is de verwachting dat slaapverstoring optreedt bij hoge windturbine-geluidsniveaus. Er is geen bewijs voor andere directe gezondheidseffecten."

De slaapverstoring komt naar mijn stellige overtuiging ook door de electrosmog in de directe omgeving van de windmolen. Als je hier gevoelig voor bent, slaap je niet! En inderdaad, dit is nog nooit goed onderzocht, maar dit zou juist eens moeten gebeuren. Want magnetische velden verstoren het gedrag in de natuur, zie het bijgevoegde artikel.

In het document 'Veelgestelde vragen over de Energievisie van de Gemeente Olst-Wijhe staat de volgende passage: *Hoe wordt de impact op de gezondheid onderzocht? Tijdens de informatieavonden bleek dat inwoners zich hier zorgen over maken. We hebben aangegeven dat wij grote waarde hechten aan de zaken die onze inwoners zelf aandragen voor het onderzoek. Wij vinden het belangrijk om de wensen en behoeften van onze inwoners heel serieus te nemen. Daarom doen we er alles aan om helderheid te krijgen over dit onderwerp.* Ik constateer dat er een kleine -nietszeggende- passage is opgenomen in de MER t.a.v. zonneparken, maar in het winddeel wordt hierover niets vermeldt en al helemaal niet onderzocht! Maar het is precies wat u schrijft, deze staling is overal om ons heen en de effecten hiervan worden gebagetaliseerd.

Kijk maar eens naar dit gesprek in RTL Late Night: <https://www.youtube.com/watch?v=65oZTOINRK0>

Of kijk de hele 2Doc terug op:

<https://www.2doc.nl/documentaires/series/2doc/2018/oktober/ubiquity.html>

Je zult maar nét 1 van de woningen zijn, waar je én slagschaduw hebt én binnen de 47 lden norm valt, je bent er dan mooi klaar mee...

Al met al roep ik u op om deze ontwikkeling niet in te zetten. Ik hoop dat u deze informatie serieus neemt en verwijst nogmaals naar de spreuk: Beter ten halve gekeerd dan ten einde gedwaald. Stop met de windmolenplannen en investeer in andere technieken! Gebruik ons niet als proefkonijn, wacht de ontwikkelingen t.a.v. de gezondheid af zodat we niet over 20 jaar hoeven te concluderen dat we het voor de bevolking 'verpest' hebben. Onderzoek de (gezondheids)effecten op lange termijn en laat u niet leiden door het verdienmodel gebaseerd op subsidie, wat voor de uitvoerders de meest lucratieve vorm van klimaatbeleid is...!!

Tot slot wil ik benoemen dat er nog veel te weinig aandacht is in de Energievisie voor de problematiek van de grondstoffenwinning t.b.v. de bouw van de turbines én de vervuiling na afbraak van de windmolens door niet verwerkbaar afvalstromen.

Voor de volledigheid, stuur ik u een aantal bijlagen toe bij deze brief, waarvan ik verwacht dat u hier kennis van neemt.

Met vriendelijke groet,

.....

See related documents [Resolution 1815 \(2011\) Final version](#)

The potential dangers of electromagnetic fields and their effect on the environment

Author(s): Parliamentary Assembly

Origin - Text adopted by the Standing Committee, acting on behalf of the Assembly, on 27 May 2011 (see [Doc. 12608](#) report of the Committee on the Environment, Agriculture and Local and Regional Affairs, rapporteur: Mr Huss).

1. The Parliamentary Assembly has repeatedly stressed the importance of states' commitment to preserving the environment and environmental health, as set out in many charters, conventions, declarations and protocols since the United Nations Conference on the Human Environment and the Stockholm Declaration [Recommendation 1863 \(2009\)](#) (Stockholm, 1972). The Assembly refers to its past work in this field, namely on environment and health: better prevention of environment-related health hazards, on noise and light [Recommendation 1947 \(2010\)](#) [Recommendation 1885 \(2009\)](#) pollution, and more generally, on drafting an additional protocol to the European Convention on Human Rights concerning the right to a healthy [Recommendation 1430 \(1999\)](#) environment and on access to information, public participation in environmental decision-making and access to justice – implementation of the Århus Convention.
2. The potential health effects of the very low frequency of electromagnetic fields surrounding power lines and electrical devices are the subject of ongoing research and a significant amount of public debate. According to the World Health Organization, electromagnetic fields of all frequencies represent one of the most common and fastest growing environmental influences, about which anxiety and speculation are spreading. All populations are now exposed in varying degrees to electromagnetic fields, the levels of which will continue to increase as technology advances.
3. Mobile telephony has become commonplace around the world. This wireless technology relies upon an extensive network of fixed antennae, or base stations, relaying information with radio-frequency signals. Over 1.4 million base stations exist worldwide and the number is increasing significantly with the introduction of third generation technology. Other wireless networks that allow high-speed Internet access and services, such as wireless local area networks, are also increasingly common in homes, offices and many public areas (airports, schools, residential and urban areas). As the number of base stations and local wireless networks increases, so does the radio-frequency exposure of the population.
4. While electrical and electromagnetic fields in certain frequency bands have wholly beneficial effects which are applied in medicine, other non-ionising frequencies, whether from extremely low frequencies, power lines or certain high frequency waves used in the fields of radar, telecommunications and mobile telephony, appear to have more or less potentially harmful, non-thermal, biological effects on plants, insects and animals as well as the human body, even when exposed to levels that are below the official threshold values.
5. As regards standards or threshold values for emissions of electromagnetic fields of all types and frequencies, the Assembly strongly recommends that the ALARA (as low as reasonably achievable) principle is applied, covering both the so-called thermal effects and the athermal or biological effects of electromagnetic emissions or radiation. Moreover, the precautionary principle should be applied when scientific evaluation does not allow the risk to be determined with sufficient certainty. Given the context of growing exposure of the population, in particular that of vulnerable groups such as young people and children, there could be extremely high human and economic costs if early warnings are neglected.
6. The Assembly regrets that, despite calls for the respect of the precautionary principle and despite all the recommendations, declarations and a number of statutory and legislative advances, there is still a lack of reaction to known or emerging environmental and health risks and virtually systematic delays in adopting

and implementing effective preventive measures. Waiting for high levels of scientific and clinical proof before taking action to prevent well-known risks can lead to very high health and economic costs, as was the case with asbestos, leaded petrol and tobacco.

7. Moreover, the Assembly notes that the problem of electromagnetic fields or waves and their potential consequences for the environment and health has clear parallels with other current issues, such as the licensing of medication, chemicals, pesticides, heavy metals or genetically modified organisms. It therefore highlights that the issue of independence and credibility of scientific expertise is crucial to accomplish a transparent and balanced assessment of potential negative impacts on the environment and human health.

8. In light of the above considerations, the Assembly recommends that the member states of the Council of Europe:

8.1. in general terms:

8.1.1. take all reasonable measures to reduce exposure to electromagnetic fields, especially to radio frequencies from mobile phones, and particularly the exposure to children and young people who seem to be most at risk from head tumours;

8.1.2. reconsider the scientific basis for the present standards on exposure to electromagnetic fields set by the International Commission on Non-Ionising Radiation Protection, which have serious limitations, and apply ALARA principles, covering both thermal effects and the athermic or biological effects of electromagnetic emissions or radiation;

8.1.3. put in place information and awareness-raising campaigns on the risks of potentially harmful long-term biological effects on the environment and on human health, especially targeting children, teenagers and young people of reproductive age;

8.1.4. pay particular attention to "electrosensitive" people who suffer from a syndrome of intolerance to electromagnetic fields and introduce special measures to protect them, including the creation of wave-free areas not covered by the wireless network;

8.1.5. in order to reduce costs, save energy, and protect the environment and human health, step up research on new types of antenna, mobile phone and DECT-type device, and encourage research to develop telecommunication based on other technologies which are just as efficient but whose effects are less negative on the environment and health;

8.2. concerning the private use of mobile phones, DECT wireless phones, WiFi, WLAN and WIMAX for computers and other wireless devices such as baby monitors:

8.2.1. set preventive thresholds for levels of long-term exposure to microwaves in all indoor areas, in accordance with the precautionary principle, not exceeding 0.6 volts per metre, and in the medium term to reduce it to 0.2 volts per metre;

8.2.2. undertake appropriate risk-assessment procedures for all new types of device prior to licensing;

8.2.3. introduce clear labelling indicating the presence of microwaves or electromagnetic fields, the transmitting power or the specific absorption rate (SAR) of the device and any health risks connected with its use;

8.2.4. raise awareness on potential health risks of DECT wireless telephones, baby monitors and other domestic appliances which emit continuous pulse waves, if all electrical equipment is left permanently on standby, and recommend the use of wired, fixed telephones at home or, failing that, models which do not permanently emit pulse waves;

8.3. concerning the protection of children:

8.3.1. develop within different ministries (education, environment and health) targeted information campaigns aimed at teachers, parents and children to alert them to the specific risks of early, ill-considered and prolonged use of mobiles and other devices emitting microwaves;

8.3.2. for children in general, and particularly in schools and classrooms, give preference to wired Internet connections, and strictly regulate the use of mobile phones by schoolchildren on school premises;

8.4. concerning the planning of electric power lines and relay antenna base stations:

8.4.1. introduce town planning measures to keep high-voltage power lines and other electric installations at a safe distance from dwellings;

8.4.2. apply strict safety standards for the health impact of electrical systems in new dwellings;

8.4.3. reduce threshold values for relay antennae in accordance with the ALARA principle and install systems for comprehensive and continuous monitoring of all antennae;

8.4.4. determine the sites of any new GSM, UMTS, WiFi or WIMAX antennae not solely according to the operators' interests but in consultation with local and regional government authorities, local residents and associations of concerned citizens;

8.5. concerning risk assessment and precautions:

8.5.1. make risk assessment more prevention oriented;

8.5.2. improve risk-assessment standards and quality by creating a standard risk scale, making the indication of the risk level mandatory, commissioning several risk hypotheses to be studied and considering compatibility with real-life conditions;

8.5.3. pay heed to and protect "early warning" scientists;

8.5.4. formulate a human-rights-oriented definition of the precautionary and ALARA principles;

- 8.5.5. increase public funding of independent research, in particular through grants from industry and taxation of products that are the subject of public research studies to evaluate health risks;
- 8.5.6. create independent commissions for the allocation of public funds;
- 8.5.7. make the transparency of lobby groups mandatory;
- 8.5.8. promote pluralist and contradictory debates between all stakeholders, including civil society (Århus Convention).

Wind vangen op zee is een stuk goedkoper dan op land, argumenteert ir. Kees Pieters.

OPINIE Kees Pieters, onderzoeksbureau Nederwind

'Aan klimaattafels zijn miljarden opgestreken'

We schrijven februari 2018. Met dertig stichtingen en verenigingen,

die zich inzetten voor het behoud van een open landschap, besloten we een consortium op te richten: Nederwind. Ook wij hebben met onze achterban een mening over de wind- en zonneparken die over Nederland worden uitgerold. Dus meldden we Nederwind aan bij voorzitter Ed Nijpels van de klimaattafels, met goed nieuws. Want we hadden een plan om de opgave voor hernieuwbare energie op zo goedkoop mogelijke wijze, dus voor zo weinig mogelijk belastinggeld, uit te voeren. Klimaatbeleid is duur genoeg. Dat moest Kees Vendrik, voorzitter van de Elektriciteitstafel, toch als muziek in de oren klinken.

Wat behelst ons plan? Wind op zee is goedkoper dan wind op land. Waarom zetten we daarom niet alle windmolens die op land zijn gepland op de Noordzee? Omwonenden blij, belastingbetaler blij. Als we alle windplannen voor land verhuizen naar zee, besparen we circa 2,5 miljard euro. Simpelweg omdat wind op zee minder subsidie behoeft. Bovendien is er plaats genoeg voor op de Noordzee. Dit alles is gebaseerd op officiële cijfers uit over-

De plannen uit het concept-klimaatkoord van Ed Nijpels om fors meer zonne- en windenergie te genereren, draaien niet om klimaatwinst, maar om geld. Dat concludeert Kees Pieters van Nederwind. „Voor goede, goedkopere oplossingen was geen plek aan de Elektriciteitstafel.”

heidsstukken. Stel dat we dat bedrag niet hoeven besparen, maar als extraatje in het klimaatbeleid steken? Wanneer we die 2,5 miljard besteden aan extra windmolens op zee, dan levert dat een extra CO₂-reductie op van 3,1 megaton per jaar. Oftewel vijf procent van de totale klimaatdoelstelling van het kabinet voor 2030. Meer klimaatwinst voor minder geld. En bovendien, geen sociale conflicten op land om molens of zonneparken. Wie wil dat nou niet?

Toch gebeurde er iets onverwachts. We kregen als Nederwind te horen dat we niet mochten aanschuiven. Wie schoven er wel aan bij de Elektriciteitstafel? Een reeks milieuorganisaties. Verschillende overheden. En liefst acht commerciële partijen die rechtstreeks voordeel trekken uit de vaststelling en verdeling van subsidies voor wind en

Kees Pieters

zon. Onze besparing werd nooit besproken. En energiebedrijven ontvangen nog op een andere wijze meer subsidie dan nodig is. Windmolenprojecten doorlopen talloze procedures voor de eerste spade de grond in gaat. De prijs van windmolens daalt in de tussentijd. Als aan het begin van die procedure de subsidie wordt vastgesteld, gebeurt

dat op basis van de windmolenprijs van dat moment. Maar als het park pas jaren later wordt gebouwd, zijn de feitelijke kosten per molen al veel lager. Uit overheids-cijfers blijkt dat dit leidt tot een oversubsidie van 1,5 miljard euro. Terwijl Nederwind werd buitengesloten, hebben de aangeschoven energiebedrijven voor miljarden euro's aan subsidie kunnen veiligstellen. Opmerkelijk is dat deze belastingtransfer van burger naar grootkapitaal steun heeft van zichzelf 'links' noemende politieke partijen.

De impact van de klimaatplannen is enorm. Als de aan de Elektriciteitstafel afgesproken doelen aan hernieuwbare energie op land met windenergie worden vervuld, groeit het aantal 200 meter hoge windmolens tot circa 5500; vijf keer zoveel als nu. Als alles met zonne-energie zou moeten, leggen we 53.000 hectare (78.000 voetbalvelden) aan weiland vol. Geen burger zit daarop te wachten. Maar het is voor uitvoerders wél de meest lucratieve vorm van klimaatbeleid.

Kees Pieters is wiskundig ingenieur (TU Delft), voorman van onderzoeksbureau Nederwind en mede-initiatiefnemer van het Democratisch Energie Initiatief

'Nieuwe windmolens op land nergens voor nodig'

[Martin Hendriksma](#) 26 feb 2018

In plaats van nieuwe windmolens op land kunnen we veel beter alleen nog nieuwe windparken op zee gaan bouwen. Dat is goedkoper, levert meer energie op en bespaart omwonenden overlast. Daarom moet de subsidieregeling voor wind op land zo snel mogelijk worden stopgezet.

Boude conclusie

Dat is de boude conclusie van Kees Pieters van het onderzoeksbureau Nederwind in het rapport [Wind op zee in relatie tot wind op land](#). Pieters hield daarvoor alle beschikbare overheidsinformatie over windenergie tegen het licht en ontwikkelde een kaart waarop de overheidskosten van windenergie in centen per kilowattuur worden uitgedrukt. Die zijn in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg ruwweg drie keer zo hoog als bij de drie in zee geplande windparken Hollandse kust noord, zuid en Borssele

Niet meer nodig

Bij de verder uit de Noordzeekust geplande windparken is dat verschil kleiner. Maar nog altijd zijn de overheidskosten per kilowattuur daar substantieel lager dan in (vrijwel) alle regio's op land. Alleen in een smalle strook langs de noordwestkust benaderen de kosten van wind op land die van wind op zee. 'Windmolens worden steeds groter en zorgen voor overlast voor omwonenden: laagfrequent geluid, slagschaduw en horizonvervuiling', aldus Pieters. 'Ze zijn dan ook niet meer nodig.'

Verschillende scenario's

Pieters rekende een aantal scenario's door. In een ervan wordt dezelfde hoeveelheid groene stroom (maar nu op zee) opgewekt tegen een 1 miljard euro lagere kosten. In een ander scenario rekent hij de hoeveelheid extra energie uit die bij handhaving van de geplande subsidies op zee kan worden opgewekt (ruim 10 petajoule per jaar).

Wind op land opgeschort

Volgens Pieters moet op grond van zijn bevindingen de bouw van windmolens op land worden opgeschort totdat het nieuwe Energieakkoord is vastgesteld. En wat hem betreft kan ook de nieuwe subsidieronde voor wind op land per 13 maart beter worden gestopt. Uitgerekend afgelopen week besliste de Raad van State dat een door het rijk geplande en door twee noord-Drentse gemeenten verworpen windpark toch moet worden gerealiseerd, ondanks fel protest van omwonenden.

<file:///C:/Users/Gebruiker/Documents/Privédingen/Gezondheid/Windmolens/Voor%20lijsttrekker/Bilage%204%20Wind-op-Zee-in-relatie-tot-Wind-op-Land.pdf>

Miljarden insecten te pletter tegen windmolens

Mega-vliegenmeppers

door Edwin Timmer

AMSTERDAM • Windmolens zijn ten onrechte een blinde vlek in de discussie over de achteruitgang van insectenpopulaties. Voor het eerst heeft een Duitse studie berekend hoeveel zwevende beestjes zich te pletter vliegen in windparken. De uitkomsten zijn zorgwekkend", concludeert hoofdonderzoeker Franz Trieb.

Jaarlijks zweeft er 24.000 ton aan insecten langs de rotorbladen van de ruim 31.000 Duitse windmolens. „Elk jaar blijft er 1200 ton aan vlinders en andere vliegende insecten als residu achter op de wieken. Dat zijn, tussen april en oktober, zo'n vijf tot zes miljard insecten per dag", zegt Trieb, die werkt voor het Duitse centrum voor lucht- en ruimtevaartonderzoek (DLR) in Stuttgart.

De studie legt uit dat veel insectensoorten gebruikmaken van hoge luchtstromen om te migreren. Tegenover de rappe groei van windenergie in Duitsland, tot 56 gigawatt in 2017, staat een snelle daling van de insectenpopulatie.

Trieb: „Wij zeggen niet: alleen windmolens zijn de bad guy. Maar het is wel zaak dit verder te onderzoeken. Het verminderen van zulke verliezen wordt een uitdaging voor de Duitse Energiewende.“

Dat windmolens een risi-

Windmolens doden een Duits onderzoek elk jaar miljarden insecten. Voor het eerst is er een verband gelegd tussen windmolens en de afnemende insectenpopulaties. FOTO: ANP

Windmolens doden een Duits onderzoek elk jaar miljarden insecten. Voor het eerst is er een verband gelegd tussen windmolens en de afnemende insectenpopulaties. FOTO: ANP

co zijn voor trekvogels of vleermuizen was bekend. Dat geplette insecten een aanslag achterlaten op rotorbladen en zo de efficiëntie van windmolens beïnvloeden eveneens, stelt Trieb. „Dat heeft zelfs geleid

'Zaak dit verder te onderzoeken'

tot een hele sector van schoonmaakbedrijven voor windparken. Maar wat het effect van de botsingen is voor de voedselketen of voor soortenpopulaties, dat is tot nu toe genegeerd.“

Wetenschappers waarschuwen al jaren voor een

achteruitgang van het aantal insecten. Onderzoek van de Radboud Universiteit in samenwerking met Duitse collega's concludeerde in 2017 dat de totale biomassa aan vliegende insecten sinds 1989 met ruim 75 procent is afgenomen. Als grootste oorzaken voor die 'biodiversiteitscrisis' – aldus bioloog Arnold van Vliet van de Wageningen Universiteit – wordt meestal naar landbouwgif en verstedelijking gewezen. Ook de tuin betegelen helpt niet.

Toch bracht in Nederland nog niemand windmolens met de insectencrisis in verband. „Voor mij is dit nieuw“, zegt ook Van Vliet. In 2011 organiseerde hij zelf een telling van hoeveel in-

secten op kentekenplaten sneuvelen. Daarbij kwam hij uit op 133 miljard insecten per maand. „Ik vind het lastig in te schatten hoe ingrijpend die windmolens op het totaal zijn. Je moet dit wel in perspectief plaatsen.“

Chris van Swaay van de Vlinderstichting moet eveneens wennen aan het idee van windmolens als enorme vliegenmeppers. Maar voor trekvlinders heeft de Duitse studie een punt, meent hij. „Er zijn inderdaad soorten zoals de Atalanta die enorme afstanden afleggen. De distelvlinder vliegt, in verschillende generaties, zelfs van de Sahel naar Scandinavië en weer terug. Vaak vliegen die nog hoger dan windmolens.“

In de agrarische hoek kijkt men de Duits met interesse. „Het tijd erg makkelijk om de boer de schuld te geven. Maar we weten nog niet als het gaat om biodiversiteit, ook niet voorbeeld het effect van zonneakkers“, zegt Ben Haarman uit Raaalte en bestuurder van LTO-Nederland.

In plaats van vingervoorbeeld het effect is van zonneakkers“, zegt boer Ben Haarman uit Raaalte en bestuurder van LTO-Nederland.

In de agrarische hoek kijkt men de Duits met interesse. „Het was altijd erg makkelijk om de boer de schuld te geven. Maar we weten nog zo veel niet als het gaat om biodiversiteit, ook niet wat bijvoorbeeld het effect is van zonneakkers“, zegt boer Ben Haarman uit Raaalte en bestuurder van LTO-Nederland.

In plaats van vingervoorbeeld het effect is van zonneakkers“, zegt boer Ben Haarman uit Raaalte en bestuurder van LTO-Nederland.

Uit Reformatorisch dagblad: Ziek van windmolens

Wim Eradus

30-05-2018

Gewijzigd

30-05-2018

Wetenschap & techniek

Windmolens staan vaak te dicht bij woningen, waardoor de bewoners gezondheidsklachten ervaren. beeld Lärmschutz Büren

4

Windmolens staan vaak te dicht bij woningen, waardoor de bewoners gezondheidsklachten ervaren. beeld Lärmschutz Büren

Windmolens of -turbines produceren schone energie, tenminste als het behoorlijk waait. Maar ook geluidstrillingen. Met name de laagste tonen, die je niet kunt horen maar wel voelen, kunnen tot ernstige gezondheidsklachten leiden. Pakweg zo'n 15 tot 30 procent van de mensen is er gevoelig voor. Net als bij zee- of wagenziekte. Daar heeft ook niet iedereen last van. Maar dit zogeheten infrageluid wordt nog weinig serieus genomen.

Kaj Bank Olesen is nertsenfokker in het Deense Vildbjerg. Op 6 december 2013 komen achter zijn boerderij de machtige wieken van vier Vestaswindturbines in beweging. Spoedig worden zijn nertsen onrustig in hun kooien.

video

„Met een schril geschreeuw begonnen ze elkaar te bijten”, zegt Olesen. Hij raadpleegt zijn dierenarts. Die roept de politiek in de gemeente Herning ertoe op om de nieuwe windturbines achter Olesens boerderij snel uit te schakelen, want er zijn al een half dozijn dieren in de kooien dood. Meer dan honderd pelsdieren hebben elkaar dermate toegetakeld dat ze moeten worden afgemaakt.

Later blijkt dat dit drama zich alleen herhaalt bij westenwinden. Maar ook na het eerste paarseizoen gaat het fout. Ongeveer 500 van de 4500 nertsenwijfjes hebben miskramen en doodgeboorten. „Dat is 25 keer meer dan normaal”, stelt de nertsenfokker.

De gebeurtenissen op de nertsenboerderij brengen veel van de zo ecologisch georiënteerde Denen in verwarring. Maakt windenergie ziek? Maken de turbines door hun infrageluid, trillingen met een zeer lage frequentie onder de hoorbaarheidsgrens, die dieren waanzinnig? Kan hierdoor wellicht ook de menselijke gezondheid worden aangetast?

Krantenkoppen

Het lot van de nertsenfokker uit Jutland haalt de landelijke krantenkoppen en bereikt zelfs het parlement in Kopenhagen. Jan Hylleberg, bestuursvoorzitter van de Deense Vereniging voor Windmolens, weet nu dat de energierevolutie een probleem heeft: „Een groot aantal Deense gemeenten schort zijn plannen voor nieuwe windmolenparken op totdat het staatsonderzoek naar de gezondheidsproblemen veroorzaakt door infrageluid is afgerond.”

Dit horrorscenario staat niet op zichzelf. Wereldwijd worden er soortgelijke problemen met dieren gemeld.

Zoals een schapenboer in het Australische Waterloo die vanaf het moment dat de turbines gingen draaien een drievoudige piek in aangeboren afwijkingen waarnam. „Lammeren werden geboren zonder oren, met drie poten en hoeven die naar achteren zijn gedraaid”, rapporteerde een Australische krant.

Melkveehouder

Ook de Franse melkveehouder Yann Jolie raakt in 2011 in de problemen na de plaatsing van windturbines in de omgeving. Hij toont een lief kalfje dat kreupel is aan de voorpoten: „Voordat de windturbines hier gingen draaien heb ik zoets hier nooit gezien. De koeien blijven 's nachts staan, kunnen slecht slapen. Dit gebrek aan rust vertaalt zich in een aanzienlijke verlaging van de melkopbrengst, die na drie jaar zelfs is gehalveerd.”

Jolie denkt dat dit komt door abnormale trillingen die de turbines opwekken. De melkveehouder meldt zich daarop bij CEO Energy, de eigenaar van de turbines, en wendt zich ook tot het Franse ministerie voor Milieuzaken. Maar hij krijgt geen enkele reactie van beide instanties.

Gezondheidsproblemen

De problemen met zijn pelsdieren gaan de Deense nertsenfokker zelf ook niet voorbij. „Een paar weken nadat de windmolens in bedrijf waren gesteld, begonnen mijn gezondheidsproblemen”, zegt Olesen. „Ik kreeg last van ademhalingsmoeilijkheden, hoofdpijn en benauwdheid. 's Nachts sliep ik nauwelijks. Ik stond dan maar op en ging whisky drinken. Maar dat hielp niets.”

De problemen houden aan totdat hij met zijn gezin vertrekt naar een woning 8 kilometer verderop. Alleen de nertsen moeten blijven; het gemeentebestuur in Herning stemt niet in met de verhuizing van de nertsenboerderij. Zij doen ook zijn klachten tegen de windmolens simpelweg af met: „Op basis van geluidsmetingen ziet de gemeente Herning geen grond voor een redelijk vermoeden dat de windturbines niet voldoen aan de grenswaarden voor geluidshinder.”

Inderdaad leveren de gebruikelijke veldtesten om bijvoorbeeld verkeers- en vliegtuiglawaai in kaart te brengen, bij de nertsfokkerij weinig verontrustende resultaten op. Vanuit de gedachte dat alleen meetelt wat je kunt horen, worden de geluidsdecibels door een filter gehaald die de gevoeligheid van het menselijk oor weerspiegelt, de zogenaamde dBA-metingen. Onder de 20 hertz (20 trillingen per seconde) kun je geen geluid meer horen, maar wel voelen. Zoals de laagste toon van een 32-voets pedaalregister van een pijporgel (16 Hz).

Windturbines produceren behalve hun zacht zoevende geluid ook onhoorbare trillingen tot zelfs 1 Hz. En juist dit deel van het geluidsspectrum, infrageluid van 1 tot 20 Hz, geeft aanleiding tot gezondheidsproblemen.

Schadelijke effecten

Wetenschappers van het Massachusetts Institute of Technology ontkennen dat in 2014: „Weliswaar kunnen hoge intensiteiten van infrageluid boven de waarnemingsdrempel vermoeidheid veroorzaken en afbreuk doen aan de prestaties. Het infrageluid van windturbines in de omgeving ligt echter duidelijk onder de waarnemingsgrens van de mens. Schadelijke effecten zijn dan ook niet te verwachten. Negatieve gevoelens worden eerder bepaald door persoonlijke attitudes dan door het werkelijke geluidsniveau. Een verband tussen infrageluid en de bedreiging voor de menselijke gezondheid kan niet worden vastgesteld.”

Het Canadese ministerie voor Volkgezondheid stelt eveneens dat er geen aanwijzingen zijn voor ziektesymptomen die zouden zijn ontstaan door geluidsgolven van windturbines. „Het zijn niet de akoestische of optische signalen (bewegende slagschaduwen) van de windturbine, maar het is de angst dat ze schadelijk zijn voor de gezondheid die ongemak en irritatie veroorzaakt.”

Volgens een Canadese rechterlijke uitspraak is er geen direct verband tussen windturbinegeluid en effecten op de menselijke gezondheid. Koren op de molen van Scott Smith, vicepresident van de Canadese windenergievereniging. Het maakt de Canadese windmolenindustrie behoorlijk ongevoelig voor claims dat windturbines de menselijke gezondheid kunnen schaden.

Economische belangen

In zijn beleidsnota van november 2016 over de mogelijke gezondheidseffecten van windturbines stelt het Duitse bureau voor milieubescherming Umweltbundesamt dat er door blootstelling aan infrageluid van windturbines geen negatieve effecten op de gezondheid zijn te verwachten.

De windturbine-industrie stelt zich begrijpelijkerwijs ook op het standpunt dat als je het infrageluid niet hoort, het ook geen invloed op je kan hebben. Er staan grote economische belangen op het spel.

Uit een studie van het Beierse Staatsbureau voor Milieubeheer in 2011 blijkt dat infrageluid van een windenergiecentrale van 1 MW op een afstand van 250 meter niet meer waarneembaar is. En volgens het Bureau voor Milieubescherming van Baden-Württemberg is het infrageluid na 700 meter bijna volledig gemaskeerd door omgevingsgeluid. Dan staat het licht echt op groen.

Antiwindturbineclubs

Toch verzetten steeds meer antiwindturbineclubs zich tegen de plaatsing van turbines in hun leefomgeving. Ook wetenschappers, onder wie neurobioloog dr. Markus Drexl van de Ludwig-Maximilian Universiteit in München, liggen dwars.

„De veronderstelling dat lage frequenties niet door het oor worden verwerkt omdat ze niet hoorbaar of moeilijk hoorbaar zijn, is onjuist”, zegt Drexl. Volgens hem reageren het gehoororgaan en het lichaam ook op geluiden met een zeer lage frequentie. Dat kan aanleiding geven tot allerlei ziekteverschijnselen.

Mede daardoor besluit de Beierse deelstaatregering dat de minimumafstand tot woongebouwen tien keer zo groot moet zijn als de hoogte van de windturbines. Bij windturbines van 200 meter hoog mag daarom binnen een straal van 2000 meter geen woning staan. Een Beierse krant juicht lyrisch: „Beieren is mooi – en moet dat ook blijven.”

Maar de critici van deze “10H-regel” wijzen erop dat er dan nog nauwelijks windturbines kunnen worden bijgeplaatst. Het Umweltbundesamt waarschuwt daarom andere deelstaten om het voorbeeld van Beieren niet te volgen omdat de energietransitie met windturbines dan gelijk ten einde zou zijn.

RIVM

Gezondheidsinstituut RIVM heeft zich door middel van een literatuurstudie over de problematiek gebogen en stelt: „Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteit verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Om de invloed van windturbines op de slaap te kunnen beoordelen, zijn echter nog onvoldoende gegevens beschikbaar. De beschikbare resultaten laten geen definitieve conclusie toe. Voor andere directe effecten op de gezondheid is geen bewijs.”

Belangrijk is in dit verband de doorgegeven conclusie van Howe (2011) dat er geen specifieke noodzaak is een laagfrequente component, dus infrageluid, toe te voegen aan de regelgeving: dBA-gewogen geluidsniveaus zijn volgens deze onderzoeker voldoende voor handhaving van de huidige regelgeving.

Basisschool

Huisarts Sylvia van Manen uit 's-Hertogenbosch komt er in 2017 achter dat er plannen zijn om een aantal enorm grote windturbines aldaar te plaatsen. Eén exemplaar zou op een afstand van slechts 600 meter van een basisschool in de buurt van haar praktijk moeten verrijzen.

Ze vindt dat zorgwekkend en vraagt zich af: „Moet je daar maar over zwijgen om allerlei, wellicht onnodige, onrust te vermijden, of moet je oproepen tot beter onderzoek naar eventuele gezondheidseffecten?”

Ze gaat de medische literatuur hierover bestuderen en stuit onder andere op onderzoek van de Portugese prof. Mariana Alves-Pereira naar het effect op de schoolprestaties van een kind. „Zij toonde aan dat onder invloed van infrageluid het slaapttekort van leerlingen toenam en de ontwikkeling van hun hersenen werd geremd.”

Ook vond de Portugese wetenschapper duidelijk ongunstige weefselveranderingen door langdurige blootstelling aan deze grotendeels onhoorbare trillingen (zie "Baanbrekend onderzoek").

Van Manen besluit daarom haar bevindingen in het blad Medisch Contact te publiceren onder de titel "Windmolens maken wel degelijk ziek." „Daarin pleit ik voor toepassing van het voorzorgprincipe en beter onderzoek, omdat het om belangrijke gezondheidseffecten gaat waarop zelfs het RIVM in zijn rapport uit 2013 geen duidelijk antwoord geeft.”

Balans opmaken

Van Manen vindt dat het RIVM na vijf jaar opnieuw de balans zou moeten opmaken. Ook zou er meer uniformiteit binnen Europa moeten komen, waar de ene overheid minimaal tienmaal de tiphoogte aanhoudt tot bewoning (Beieren), in Denemarken vier maal de tiphoogte, terwijl hier al bebouwing op 350 meter afstand is toegestaan.

Geluidstrillingen waarnemen

Het binnenoor heeft twee typen haarcellen die geluidstrillingen opvangen, de binnenste en de buitenste haarcellen.

De binnenste haarcellen bewegen vrij in de endolymfe, de vloeistof in het binnenoor, en hebben geen contact met het tectoriaal membraan of dekmembraan. De haarcellen worden geactiveerd door zenuwvezels die betrokken zijn bij het "normale" gehoor. Zij bewegen alleen door voortgeleide trillingen van voldoende sterkte, en worden daardoor niet in beweging gebracht door laagfrequente trillingen (infrageluid) onder de circa 20 Hz.

De buitenste haarcellen worden geactiveerd door zenuwvezels die juist niet betrokken zijn bij het bewust 'horen'. Trilharen staan in nauw contact met het dekmembraan. Deze mechanische verbondenheid zorgt ervoor dat ze gevoeliger zijn voor verplaatsingen, waardoor ze wel reageren op de laagfrequente drukgolven van infrageluid. Dit verklaart dat ook bij veel lagere dan de hoorbare tonen de cochlea –het slakkenhuis– wordt geprikkeld en mensen fysieke hinder kunnen ervaren.

Baanbrekend onderzoek

Prof. Alves-Pereira deed twintig jaar lang epidemiologisch onderzoek, vooral bij onderhoudstechnici op een Portugese luchtmachtbasis die chronisch aan laagfrequent lawaai werden blootgesteld. De gevonden effecten waren verontrustend: hart- en vaatziekten, ademhalingsproblemen, neurologische problemen en andere zogenaamde "vibro-akoestische ziekten" – in vaktaal Vibro Acoustic Diseases. Met name toenemende hart- en vaatziekten waren verontrustend.

Ter controle werden ratten langdurig blootgesteld aan onhoorbaar lage tonen, zogenaamd infrageluid. De pericardia, oftewel de zakjes om de hartspier, bleken na langdurige blootstelling aan infrageluid aanzienlijk verdikt, ook de wanden van bloedvaten waren dikker geworden.

In de alveoli of longblaasjes en de luchtpijp traden soortgelijke structuurveranderingen op, in de vorm van klontering van lichaamscellen in de wanden. Dit kan bij de mens tot bronchitis en hart- en vaatziekten leiden. Vooral in de nachtelijke rustfase blijken weefsels extra gevoelig voor dergelijke trillingen.

Ook de reactie op normale geluiden veranderde onder invloed van infrageluid. Bij een "sst-geluid" reageerden de controleratten, die niet aan infrageluid waren blootgesteld, aandachtig gespannen en gefixeerd, terwijl de aan infrageluid blootgestelde ratten een epilepsieachtige aanval vertoonden, en daarbij schuddend naar achteren vielen.

Prof. Alves-Pereira ontzenuwt met haar onderzoek de tegenwerping dat blootstelling aan het onhoorbare infrageluid alleen irritatie oplevert, dus slechts een psychologisch verschijnsel is.

Dierexperimenten toonden aan dat daardoor wel degelijk structureel dingen in het lichaam veranderen, die onderscheiden ziektebeelden kunnen opleveren.

Z58

Gemeente Olst-Wijhe

t.a.v. College van burgemeester en wethouders

Postbus 23

8130 AA Wijhe

Wijhe, 16 juli 2019

Betreft: Zienswijze ontwerp "Ruimtelijke Visie Duurzame Energie"

Geacht college,

LTO Noord afdeling Salland heeft met interesse kennisgenomen van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon. Wij willen van de mogelijkheid gebruik maken om als bestuur, namens onze leden, op enkele onderdelen een reactie te geven. Als afdeling Salland zien wij de nut en noodzaak in van de energietransitie en de taak die er ligt. Als eerste willen wij graag onze visie nogmaals benadrukken dat wij tegen zonneparken zijn op landbouwgrond. Als agrariërs staan wij aan de vooravond van een grote transitie waar circulariteit en biodiversiteit centraal. De recent gepresenteerde landbouwvisie door de minister en de visie grondgebondenheid van de sector melkveehouderij, vragen om maximaal beschikbare landbouwgrond rondom onze bedrijven. Door lopende gebiedsprocessen in met name Salland, maar ook in andere delen in het oosten van het land is de grondbehoefte zeer hoog.

Energietransitie

Wij begrijpen dat de gemeenten in Salland, net zoals andere Nederlandse gemeenten, zich actief bezig moeten gaan houden met de energietransitie. Van daaruit wordt er gezocht naar duurzame vormen voor de opwekking van energie. De gemeente Olst-Wijhe wil graag koploper zijn, maar wij raden u aan om te kijken naar passende alternatieven.

LTO Noord afdeling Salland is voorstander van duurzame (energie) productie, die past in de omgeving en circulair duurzaam is. Grootschalige zonneparken voldoen ons inziens hier niet aan.

Wij vinden dat er voor overheden een stimulerende rol ligt om in ruimtelijk beleid eerst de opties binnen gebouwd gebied te benutten, alvorens er toestemming verleend wordt voor het ontwikkelen van zonneparken in het agrarisch buitengebied, dit vanwege het principe van zuinig omgaan met landbouwgrond. De agrarische gronden moeten gevrijwaard blijven van

zonnepanelen omdat zonnepanelen op landbouwgrond de primaire productie van voedsel, voer en/of grondstoffen voor een langere periode frustreert. Dit heeft een negatief effect op de agrarische structuur. De beperkte hoeveelheid landbouwgrond in onze gemeente wordt door aanleg van zonneakkers verder beperkt waardoor het voor de landbouw steeds moeilijker wordt om te voldoen aan eisen die markt- en maatschappij stellen. Een voorbeeld hiervan is grondgebondenheid en de daarbij behorende 'koe in de wei'. Vanwege een verdere beperking van het areaal landbouwgrond in de gemeente loopt de prijs van landbouwgrond op, waardoor de aankoop van grond moeilijker wordt en het zeer lastig wordt, zeker voor de jonge boeren, een grondgebonden bedrijf te realiseren. Daarnaast worden de gronden een generatie lang uit de agrarische productie genomen en zijn ze niet beschikbaar voor een duurzame (economische en structurele) ontwikkeling van agrarische bedrijven in het gebied.

Alternatieven

Volgens ons zijn er veel alternatieven voor een duurzame opwek van energie. Wij zien nog steeds een uitdaging voor zonnepanelen op daken, waarbij we ons sterk maken voor goede en praktische regelingen (asbestsanering, alternatief salderen, SDE+, regeling Verlaagd Tarief) en het verkrijgen van financiële ondersteuning uit deze regelingen, waarbij ook voor de landbouwers zonnepanelen op daken leidt tot een redelijke en financieerbare businesscase.

Indien het buitengebied wel gebruikt wordt, dient er eerst naar plaatsing van zonnepanelen op het bouwblok (bebouwd en onbebouwd) en naar niet-agrarische functies gekeken te worden. Hierbij denkt LTO Noord afdeling Salland aan bedrijventerreinen, geluidswallen of -schermen, waterbergingen, oppervlaktewater in de vorm van plassen en meren, overhoeken en bermen.

Wildgroei voorkomen

Pas als de bovenstaande opties in bepaalde gebieden niet mogelijk zijn, zou er gekeken kunnen worden naar de plaatsing van zonnepanelen op minder courante stukken landbouwgrond. Wij zien nog verschillende mogelijkheden in de gemeente Olst-Wijhe om zonnepanelen te plaatsen op gebouwen, braakliggende bouwgrond of als overkapping bij parkeerplaatsen. Pas als deze plaatsen zijn gebruikt en ook andere energieopwekking niet mogelijk blijkt te zijn, zijn wij bereid om in gesprek te gaan over het gebruik van landbouwgrond. Een belangrijk criterium hierbij is dat een wildgroei van zonneweides in uitgesproken landbouwgebieden moet worden voorkomen. Eén van de voorwaarden waar LTO Noord afdeling Salland voor pleit is dat er een maximum van 25 jaar verboden wordt aan de totale duur én dat de agrarische bestemming van het perceel wordt gehandhaafd.

De maatvoering en locatiekeuze van zonneparken is van groot belang, overconcentratie of te grote spreiding hebben beiden invloed op de landbouwstructuur. Maatwerk is ons inziens dan ook van groot belang.

Een gezonde bodem

Wij constateren echter dat er met de mogelijke negatieve effecten op de bodem onvoldoende rekening is gehouden. Door de zonnepanelen bereiken zonlicht en water de grond

nauwelijks meer, de effecten hiervan kunnen groot zijn. Hoewel wij blij zijn om te lezen dat de grond na 30 jaar weer in oorspronkelijke staat wordt opgeleverd, vragen wij ons zeer af of dit te realiseren is zonder goede voeding voor het bodemleven in deze 30 jaar. Graag verwijzen we u door naar de onderzoeksresultaten en bevinden van het gerenommeerde Louis Bolk Instituut. Zij geven aan dat zorgvuldigheid is geboden bij de grootschalige ontwikkeling van zonneparken omdat er nog onvoldoende zicht is op de effecten op de bodem en het bodemleven.

Wij vinden het van belang te voorkomen dat het draagvlak voor duurzame energie wordt ondermijnd door grootschalige toepassingen van zonnepanelen in het landelijk gebied met een forse inbreuk op landbouw en landschap.

LER geeft inzicht

In het voorliggende beleidsstuk duurzame energie met wind en zon wordt geen nadere analyse gedaan naar de impact en kansen specifiek voor de agrarische sector. Naar ons inzicht is het een verstandige zet om de impact voor de omgeving goed in kaart te brengen. Daarom wil LTO Noord afdeling Salland pleiten voor een gedegen Landbouw-Effect-Rapportage (LER). Het in kaart brengen van effecten maakt het mogelijk om belangen goed te wegen en kan bijdragen in het creëren van draagvlak.

Klimaatafspraken Landbouw

De landbouw heeft als opdracht gekregen om 3.5 Mton CO₂ emissie te verlagen. De ambitie van de landbouw is zelfs groter als voorwaarden passend bij deze ambitie door de klimaattafelpartners worden ingewilligd ('work in progress'). Eén van deze voorwaarden is kringlopen, bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit te verbeteren. Het kan niet zo zijn dat de landbouw deze ambitie niet waar kan maken, omdat er honderden hectares landbouwgrond verdwijnen voor vestiging van zonnenvelden. Overigens: de landbouw is de enige sector in Nederland die de klimaatdoelstelling voor 2020 ruimschoots haalt en is al betrokken bij bijna de helft van alle duurzaam opgewekte energie.

Opslag nog nauwelijks mogelijk

Opslag van zonne-energie is nu nog nauwelijks mogelijk. Zonnepanelen leveren in de winter veel minder energie dan in de zomer. In de zomer zijn er veel meer uren zon en straalt deze intensiever. Er is dan veel meer energie. Deze piek moet weggewerkt worden door het elektriciteitsnet. Hoe meer zonne-energie, hoe meer kolen- en gascentrales stand-by moeten staan.

Veel agrariërs produceren nu al met zon-op-dak energieneutraal voedsel. Maar in de winter wordt er door de panelen te weinig opgewekt, dan ontvangen zij energie vanuit het net. Als er in het landelijk gebied aanvullend zonnenvelden bijkomen met een enorme piek in de zomer, moet ook deze piek worden weggewerkt door het elektriciteitsnet. In Duitsland worden zonnepanelen in sommige gebieden reeds afgetopt op een maximale levering van 80%, omdat het net, de energie anders niet kan verwerken bij veel zonlicht. Laten we onze landbouwgrond niet opgeven voor zonnenvelden als er nog geen opslag voor is en daardoor bovendien de zon-op-dak initiatieven minder rendabel worden gemaakt.

Windmolens

LTO Noord afdeling Salland is van mening dat windenergie een goede manier is om duurzame energie op te wekken, mits er lokaal draagvlak voor is. Door lokale burgers en ondernemers de mogelijkheid te bieden financieel te participeren, kan het draagvlak voor windmolens wellicht vergroot worden.

Grote windmolens met een ashoogte van meer dan 100 meter zijn vanuit oogpunt van opbrengst en kostenefficiëntie het meest interessant. Op locaties waar grote windmolens geen optie zijn, zouden ondernemers ook kleine windmolens met een tip hoogte van maximaal 25 meter kunnen plaatsen.

Door een combinatie van zon en wind realiseert een bedrijf een stabielere energieproductie. Hierdoor kunnen bedrijven tot zo'n 60 procent van de energie die ze opwekken meteen zelf verbruiken. Met alleen zon blijft dit percentage rond de 30 procent steken. Met een combinatie van wind en zon kan er op een bestaande aansluiting dus meer elektriciteit geproduceerd worden. Een groot voordeel is dus dat het netwerk minimaal belast wordt. Slechts in 3 procent van de tijd geeft een combinatie van zon en wind meer elektriciteit dan nodig is voor eigen gebruik.

Omarm vormen van participatie

In hoofdstuk 5 gaat de gemeente nader in op vormen van participatie. LTO Noord afdeling Salland wil graag meedenken over hoe burgers en agrariërs samen nadenken over hoe duurzame energie ontwikkeling vorm krijgt in de directe leefomgeving. Dit zou bijvoorbeeld kunnen leiden tot het beschikbaar stellen van daken van agrarische bedrijven. Naar ons inzicht is dit maatwerk waarin verenigingen van kernen de samenwerking zoeken met de agrarische sector. De motie Dik-Faber over de toepassing van de zonneladder sluit hier goed bij aan!

Tot slot

Onze bevindingen zijn opgesteld door bestuursleden van LTO Noord afdeling Salland die de belangen van hun leden in de betreffende gebieden behartigen.

We vertrouwen erop dat bovenstaande opmerkingen worden meegenomen in het vervolg. Mocht u over de visie en onze reactie van gedachten willen wisselen, dan zijn wij graag bereid tot een gesprek. Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief dan kunt u contact opnemen met de heer Gino Schrijver, bij voorkeur via e-mail: gino.schrijver@gmail.com of telefonisch M 06-45088121

Namens LTO Noord afdeling Salland ,

Met vriendelijke groet,
